

SECCIÓ DE LLENGUA I
LLITERATURA VALENCIANES

València Ciutat, 9 d'octubre de 2018, dia de la Pàtria Valenciana

**La Carta Europea de les Llengües
Regionals o Minoritàries
del Consell d'Europa
i l'idioma valencià:
el punt de vista dels
valenciaparlants discriminats**

Versió original en valencià:

http://bit.ly/2018_ECRML_LRP-RACV_va

Versió en anglés:

http://bit.ly/2018_ECRML_LRP-RACV_en

Taula de continguts

1	Introducció.....	5
2	Quí som.....	7
3	Enquadrament sociolingüístic del valencià.....	11
3.1	Autoctonisme.....	14
3.2	Particularisme.....	17
3.3	Anexionisme.....	19
3.4	Anàlisi preliminar de la situació actual.....	23
4	Matisacions sobre els anteriors informes del Comitè d'Experts sobre la Carta en relació al valencià.....	27
4.1	Informe d'evaluació del cicle inicial de control.....	27
4.2	Informe d'evaluació del segon cicle de control.....	29
4.3	Informe d'evaluació del tercer cicle de control.....	31
4.4	Informe d'evaluació del quart cicle de control.....	36
5	Valoració del compliment de la Carta en relació al valencià (2014-2016).....	39
5.1	Apartat "Introducció i senyes sobre el número de parlants".....	39
5.2	Apartat "Aplicació de la Carta" (pàg. 122).....	48
6	Conclusions.....	81
7	Proposta de pròxims passos.....	83
	Anex I - Enquestes sobre consciència llingüística i identitària dels valencians...	85
	Anex II - Recopilació de texts sobre drets llingüístics aplicables als valenciaparlants.....	91
	Anex III - Estatus del valencià en la legislació de l'Estat Espanyol i la Comunitat Valenciana.....	103
	Anex IV - Evolució del reconeixement i/o discriminació als valenciaparlants autoctonistes en els últims trenta anys. Alguns fets significatius.....	123
	Anex V - Apèndix documental (enllaç extern).....	143

1 Introducció

L'idioma valencià és la llengua pròpia dels valencians, reconeguda com a tal per l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana.

Des de l'any 2001, en que l'Estat Espanyol ratificà la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries, el valencià forma part de les llengües regionals que tenen el caràcter d'oficials en les seues respectives Autonomies.

Com a tal, la llengua valenciana ha segut tractada en els cinc informes periòdics que ha elaborat el Govern d'Espanya, en la participació del Govern valencià. Durant este temps, els informes presentats pels distints Governes espanyols han fet autodiagnòstic del grau de compliment de la Carta. També durant este temps, diverses associacions han aportat informes complementaris, generalment més crítics que els oficials, i el Comité d'Experts ha emés les seues recomanacions segons preveu el mecanisme d'aplicació de la Carta.

Les entitats cíviqes/ONGs elaboradores d'este informe, considerant-nos tan directament implicades en el procés de dignificació i recuperació de la nostra llengua – tal i com evidencien totes les iniciatives realisades en els seus més de cent anys d'història– com les demás associacions que han vengut presentant els seus informes, no contem en els mijos materials ni humans necessaris per a fer un anàlisis de tots els objectius, principis i mides que contempla la Carta en relació al valencià.

No obstant, encara que podem coincidir en gran mida en algunes apreciacions sobre les carències que denuncien eixos informes en quant a l'ús del valencià en els àmbits de la justícia i les administracions públiques, considerem que hi ha certs aspectes que perjudiquen a la normalisació de l'ús de l'idioma valencià que han segut omesos en els informes crítics degut a una visió biaixada, o directament interessada, de la situació sociolingüística que vivim els valencians. Estos aspectes, además del potencial efecte nociu per a la salut del valencià com a llengua minoritària, afecten directament a una part de la societat civil valenciana la sensibilitat de la qual representem, i de forma clara i objectiva a les nostres entitats i atres en la mateixa sensibilitat, als nostres escritors i als usuaris del valencià.

Aixina puix, no podent fer un informe exhaustiu, sí havem considerat necessari elaborar este document que es centra en aquells aspectes rellevants al nostre entendre i que no han segut coberts ni per l'informe oficial ni pels presentats per unes atres entitats cíviqes. Nos centrarem en l'informació continguda en el “Quint informe sobre el compliment en Espanya de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries, del Consell d'Europa 2014-2016”, per ser l'últim i perque, precisament baix el mandat de l'últim Govern valencià –coelaborador de l'informe i en el poder des de l'últim any a que el mateix fa referència– s'han produït fets de discriminació sense precedents anteriors cap al món cultural valencià d'una determinada sensibilitat.

Despuix de l'introducció, en l'apartat 2 del document fem una breu resenya sobre les entitats que havem elaborat el present informe, indicant la data de constitució, els fins fundacionals i un resum de les accions de promoció de l'ús del valencià que havem portat a terme fins a l'actualitat.

En l'apartat 3 presentem el conflicte sociolingüístic entorn a l'idioma valencià, identificant les postures més definides i l'evolució del seu pes en la societat, els àmbits acadèmics formals i el poder polític. Este conflicte, negat o obviat per alguns, és tan real com per a haver obligat al Govern valencià en 1998 a demanar un informe a un orgue consultiu, el *Consell Valencià de Cultura*, i a crear una entitat normativa oficial per a l'idioma valencià –*Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL)*– en l'intenció de tancar la ferida social.

Una interpretació interessada d'esta solució, per cert, ha escomençat a ser usada 18 anys despuix com a justificació per a aplicar mides de marginació i ofegament cap a una part de la societat civil valenciana.

L'apartat 4 analisa els quatre informes d'evaluació preparats del Comité d'Experts fins l'actualitat, matisant i ampliant alguns punts en que pensem que falta informació rellevant en el cas del valencià.

En l'apartat 5 se repassen aquells punts de la Carta en els que considerem que les administracions públiques valencianes estan portant a terme accions en detriment dels drets de part dels valenciaparlants, i que per tant anirien contra l'esperit de la Carta, i contra els seus objectius i principis. En els punts afectats se matisa l'informació present en l'informe del Govern Espanyol i s'aporten senyes addicionals absents tant en l'informe oficial com en el presentat per unes atres associacions.

Per últim, en els apartats 6 i 7 les entitats que havem elaborat el present informe resumim les nostres conclusions, nos posem a la disposició del Comité d'Experts i proponem alguns pròxims passos per a que els seus membres puguen conéixer en més profunditat eixa atra realitat de l'idioma valencià, segurament desconeguda, que havem intentat posar de manifest en estes pàgines.

Complementen l'informe uns anexos en informació complementària sobre aspectes tractats en el document, aixina com un inventari dels casos concrets de persecució que patix una part de del món cultural i de la societat civil valencianes en relació a l'ús del valencià, per divergir de la postura ideològica actual d'alguns organismes públics. L'Apèndix Documental aporta les evidències dels casos de discriminació denunciats, per a facilitar la seua consulta.

2 Quí som

Lo Rat Penat

Lo Rat Penat és una societat cultural valenciana fundada en **1878** baix els auspicis de **Constantí Llombart**, **Teodor Llorente** i **Feliu Pizcueta**, representants de les principals tendències ideològiques de l'època. Dedicada a la promoció, defensa, ensenyança i difusió de la llengua i la cultura valencianes, és la decana de les entitats culturals valencianistes.

Entre unes atres activitats, destaquen els **Jocs Florals de la Ciutat i Regne de València** que es celebren des de l'any **1879**, i que són els premis en llengua valenciana més prestigiosos i antics. També destacables són: el concurs de **creus de maig**, el concurs de **llibrets de falla** –creat en **1903**, i inclòs en l'expedient que declarà en 2016 les falles com a Patrimoni Cultural Immaterial de l'Humanitat per la UNESCO¹–, el concurs de piano **Mestre Josep Serrano**, o el concurs de **Milacres de Sant Vicent**, entre moltes atres.

Lo Rat Penat ha dut a terme un paper central en la recuperació cultural, identitària i social del poble valencià. La primera reivindicació d'un valencianisme en projecció política, incloent **la recuperació de l'autogovern perdut despuix de l'abolició dels Furs del Regne en 1707 i de l'oficialitat de la llengua valenciana**, tingué lloc en l'històric discurs *De regionalisme i valentinicultura*, pronunciat pel doctor **Faustí Barberà**, vicepresident de Lo Rat Penat, en 1902.

En 1914 els principals erudits i escriptors de l'època acordaren en una sèrie de sessions públiques les primeres normes ortogràfiques unificades de l'idioma valencià, que un any més tart se desenrollarien en la *Gramàtica elemental de la Llengua Valenciana* de Lluís Fullana.

Una atra fita es complí l'any **1949**, sent president En Manuel González Martí, en la creació de la secció de **Cursos de Llengua Valenciana**, llavors presidida per Carles Salvador i en Enric Matalí com a secretari. En Lo Rat Penat se formaren els primers professors acreditats per a l'ensenyança del valencià.

Igualment, en els anys de la Transició, la **postura ferma i decidida de Lo Rat Penat**, junt a moltes atres entitats, en defensa dels símbols històrics valencians i de l'identitat

---

1 *Examination of nominations for inscription on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity*. Eleventh session, Addis Ababa, Ethiopia, 28 November to 2 December 2016. <https://ich.unesco.org/doc/download.php?versionID=36341> (en anglés) [Recuperat el 23/08/2018]. La menció explícita a Lo Rat Penat –i al seu concurs lliterari per a promoure la lliteratura satírica relacionada en la festa, escrita en valencià– se pot trobar en la *Llista Representativa* per a la festa de les Falles de València, p. 10: http://fallespatrimonicomu.info/pdfs/unesco_es.pdf (en castellà) [Recuperat el 23/08/2018]

pròpia i diferenciada de la llengua valenciana, possibilità que la redacció de l'Estatut d'Autonomia de 1982 arriplegara una part important de les reivindicacions del nostre poble.

Informació de contacte:

- Òscar Rueda. Vicepresident de Formació
- Correu electrònic: cursos@loratpenat.org
- Teléfon: +34 96 391 09 92
- Direcció: C/ Trinquet de Cavallers, 9. 46003 València Ciutat

Real Acadèmia de Cultura Valenciana

Secció de Llengua i Lliteratura Valencianes

La Real Acadèmia de Cultura Valenciana és una fundació pública de la **Diputació Provincial de València**. El seu oríge hem de buscar-lo en **1915**, quan esta corporació provincial pensà en crear una entitat que **treballara i estudiara la llengua i cultura pròpies dels valencians**, com a conseqüència lògica de la consolidació de la Renaixença valenciana (un moviment de recuperació de la llengua i la cultura valencianes que sorgix i es desenrolla en el segle XIX i la primera part del XX). Fundada en el nom de “Centre de Cultura Valenciana”, adoptà la denominació de “Acadèmia de Cultura Valenciana” en 1978.

El 1915 edità la que pot considerar-se primera gramàtica normativa de la llengua valenciana en uns criteris moderns: la *Gramàtica Elemental de la Llengua Valenciana* redactada per Lluís Fullana, en aplicació de l'acort ortogràfic firmat en 1914.

En 1922 se crea la *Secció de Lliteratura*, que en 1928 adopta el nom de *Secció de Llengua i Lliteratura*. En l'actualitat reünix a filòlegs, escriptors i experts en llengua valenciana, i actua com l'entitat normativa de referència per al valencianisme llingüístic, fixant les normes ortogràfiques i gramaticals de l'idioma valencià.

En **1991** sa Majestat el Rei En Joan Carles I li concedí el títol de **Real**, de manera que a partir d'eixe moment, esta entitat serà **reconeguda i batejada en el nom de Real Acadèmia de Cultura Valenciana**, constant aixina en l'actual directori del *Instituto de España*.

La Secció de Llengua i Lliteratura Valencianes de la Real Acadèmia de Cultura Valenciana dictaminà en **1979**, davant l'absència d'un model ortogràfic oficial que normativisara la llengua valenciana, **unes normes ortogràfiques que recuperaven en gran part el consens de 1914**. Són conegudes popularment en l'apelatiu de **Normes d'El Puig**, degut a que foren recolzades en un acte públic realisat en 1981 en el Monasteri d'El Puig per diverses entitats i intel·lectuals.

Estes normes tingueren un reconeixement oficial, en ser publicada en elles, dins del *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*, la **primera edició de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana**, i en ser usades per la pròpia Conselleria de Cultura de la Generalitat Valenciana per a l'ensenyança del valencià.

Estos treballs d'investigació al voltant de la llengua valenciana feren que l'entitat científica passara a convertir-se en una entitat en arraïlament popular per la seua defensa i recuperació de l'autèntica cultura valenciana, front als continus intents d'anexió llingüística i cultural per part dels qui consideraven la cultura i la llengua

valencianes com a part de la cultura i la llengua catalanes.

Informació de contacte:

- Voro López. Director de la Secció
- Correu electrònic: correu@lenguavalenciana.com
- Teléfon: +34 96 391 69 65
- Direcció: C/ Avellanes, 26. 46003 València Ciutat

3 Enquadrament sociolingüístic del valencià

El valencià és una modalitat llingüística romànica parlada en la major part de l'històric Regne de València, hui oficialment Comunitat Valenciana, de la que actualment és llengua cooficial junt en el castellà.

Des del segle XIV esta modalitat ha segut considerada espontàneament tant pels valencians com pels forasters en l'apelatiu de "llengua valenciana", en una personalitat pròpia front a les demás del seu entorn; si be, al mateix temps, se reconeixia una antiga germanor en les demás modalitats que hui solen englobar-se en el **diasistema occitanorromànic** o iberorromànic oriental (junt al català, el balear, les diverses modalitats occitanes...), i que tradicionalment solien rebre el comú apelatiu de "llemosí".

En qualsevol cas, "valencià" és la denominació que els parlants de tot el territori valencià han aplicat històricament i apliquen en l'actualitat, de manera espontànea, al seu propi idioma.

La dicotomia descrita ha condicionat el devindre històric de la llengua valenciana en quant a la seua caracterisació com a llengua, la definició del seu model lliterari i, en dates més recents, el seu model estàndart. Esta caracterisació no ha estat exenta, especialment en l'últim segle, de pressions exteriors, tant per part de l'oficialitat de l'Estat Espanyol com del moviment nacionaliste català, a fi de que es decantara en un sentit favorable a les tesis sostengudes per un o atre moviment.

Estes pressions externes no han consegut, pel moment, capgirar la consciència sociolingüística encara majoritària del poble valencià, que creu que valencià i català són dos llengües diferents, com indiquen diverses enquestes sociològiques –vore l'Anex I –, en una percepció transversal a tota la societat en independència d'ideologies o procedència geogràfica.

No obstant, eixe devindre històric i les mencionades influències externes han determinat, a grans traços, la convivència actual de tres estats d'opinió en el sí de la societat valenciana respecte a la normativisació del valencià i la seua relació en el català, els quals denominarem en est informe, a efectes pràctics, *autoctonisme*, *particularisme* i *anexionisme*.

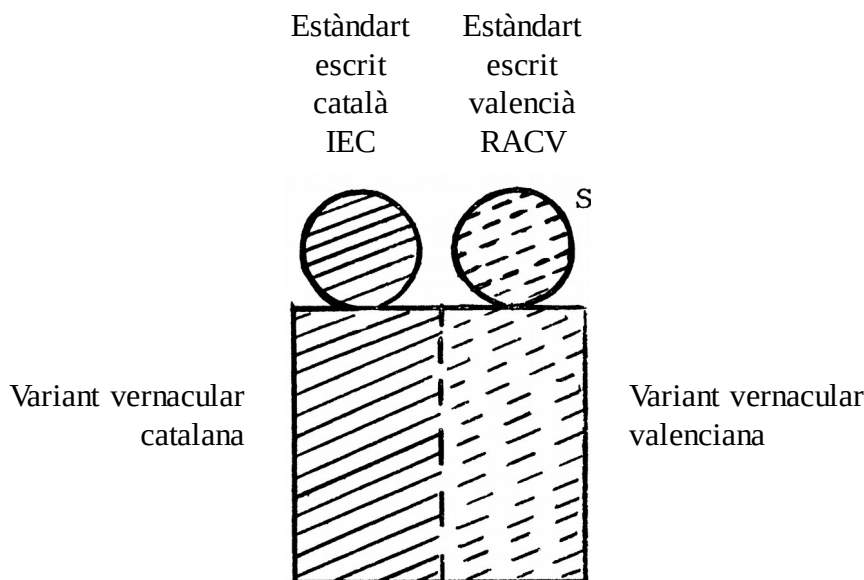
Des d'un punt de vista llingüístic, estes tres postures se correspondrien, si seguim a Heinz Kloss², en les següents situacions sociolingüístiques:

- a) **Autoctonisme** (fig. 1): dos varietats llingüístiques (valencià i català) han creat dos normes lliteràries (dos estàndarts diferents, o dos "llengües Ausbau") que tenen com a base diferents varietats vernaculars i, per tant, se caracterisen per diferències omnipresents que, encara que no necessàriament exclouen l'intel·ligibilitat mútua, fan que siga impossible tractar-les com una sola unitat.

---

2 Kloss, H. "'Abstand Languages' and 'Ausbau Languages'". *Anthropological Linguistics*, Vol. 9, No. 7 (Oct., 1967), pp. 29-41. Indiana University.

Eixemples cridaners d'esta situació són les relacions existents entre chec i eslovac, danés i suec, búlgar i macedoni, o gallec i portugués. Postura representada en el cas del valencià per la normativa de la **Real Acadèmia de Cultura Valenciana (RACV)**.

Figura 1. Autoctonisme

- b) **Particularisme** (fig. 2): se postulen dos variants d'un mateix estàndart (estàndart policèntric) basades, respectivament, en la varietat vernacular valenciana i en la varietat vernacular catalana oriental, si be predominen les solucions d'esta última en l'estàndart comú. L'existència de les dos variants no impediex tractar-les com un sol idioma, caracterisat per l'us d'una mateixa ortografia i certes convencions lèxiques i morfosintàctiques comunes, si be donen lloc a dos models orals i escrits diferents.

Com a eixemple podria aduir-se el cas del serbocroata, com a mínim fins fa alguns anys, o el portugués de Portugal i el de Brasil. Postura teòricament representada en el cas del valencià per la normativa de l'**Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL)**.

No obstant, el fet de que la AVL excloga per complet els postulats de la RACV (autoctonisme), i de que abraçe per complet els de l'Institut d'Estudis Catalans (anexionisme), fa que molts observen la seua actuació com una aplicació solapada o diferida de les tesis anexionistes, lo que fa que la postura "particularista" de la AVL quede, com a mínim, en entredit.

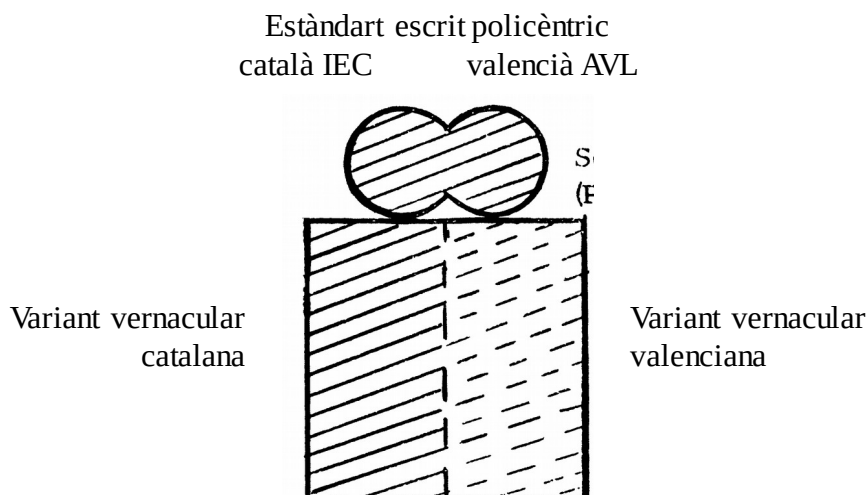

Figura 2. Particularisme

- c) **Anexionisme** (fig. 3): un únic estàndart definit a partir d'una varietat vernacular concreta, el català oriental, no exposat a la competència d'un altre estàndart basat en unes altres varietats lingüístiques pròximes com ara la valenciana, i que ademés se pretén aplicar al conjunt de parles valencianes i catalanes. Representat per l'**Institut d'Estudis Catalans (IEC)**. No obstant, la AVL encara que formalment no el recomana, tampoc el considera incorrecte, lo que facilita la seua adopció generalisada baix el seu paraigües, i provoca que molts consideren que eixa és la posició real o "de facto" de la AVL.

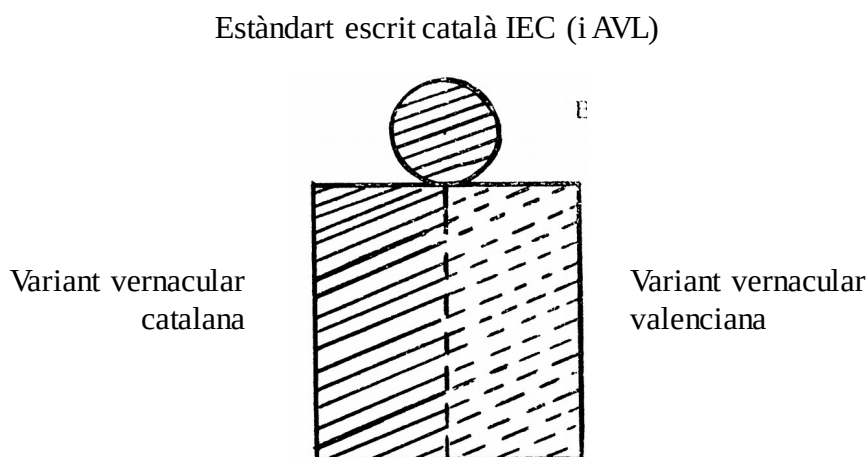

Figura 3. Anexionisme

Passem a descriure de manera més detallada estes tres visions.

3.1 Autoctonisme

L'autoctonisme defén un model lliterari i estàndart oral i escrit que es basa, exclusivament, en les variants vernaculars parlades en el territori de l'actual Comunitat Valenciana. Esta codificació se vehicula a través de les normes ortogràfiques de la Real Acadèmia de Cultura Valenciana (RACV), fundació pública creada per la Diputació de València en 1915, com ya s'ha dit.

El principal representant històric de l'autoctonisme fon el filòlec Lluís Fullana i Mira (1871-1948), que coordinà l'adopció, en 1914, de les primeres normes ortogràfiques unificades del valencià. Dites normes s'acordaren en un conjunt de reunions realitzades pels principals escriptors i erudits de l'època en els locals de Lo Rat Penat (històrica entitat valencianista fundada en 1878, pionera en la defensa de l'idioma valencià), i es desenrollaren en una gramàtica editada per la RACV en 1915, a la que han seguit posteriors edicions.

És interessant resenyar ací que Fullana fon un actiu defensor tant de l'ús com de l'entitat de la llengua valenciana. En el seu memorable discurs "La cooficialitat de la llengua valenciana", llegit en la Diputació de València en 1919, Fullana fonamentà la diferenciació del valencià i el català en motius històrics, sociològics i purament filològics, sostenint que no es podia renunciar a la denominació pròpia i secular de llengua valenciana, ni a les diferències llingüístiques entre els dos idiomes actuals, que "*tot bon valencià deu conservar com ric tesor, obtengut del desenroll natural i espontani de la seua llengua*".

Fullana proclamà també en el seu discurs que la llengua valenciana havia de ser oficial, i que la seua ensenyança havia de ser obligatòria en tot el regne de València. I deixà clar que la cooficialitat en el castellà havia d'implicar un us normal de la llengua valenciana en l'administració i la justícia, i en les demás necessitats de la vida social dels valencians.

Les actuals Normes de la RACV són una reelaboració de les originàries Normes de 1914, en certs canvis. Esta codificació fon usada oficialment pel Consell preautonòmic valencià entre 1980 i 1982³ i publicada per la Secretaria General Tècnica de la Conselleria d'Educació del Consell Valencià. Igualment, fon recolzada popularment en un acte social multitudinari celebrat en 1981 en el Monasteri de Santa Maria d'El Puig (un lloc de gran significat històric per als valencians), motiu pel qual és coneguda popularment com a "Normes d'El Puig"⁴.

-
- 3 El primer document oficial important en el que s'usen les Normes de la Acadèmia de Cultura de Valenciana és el número 23 del *Bolletí Oficial del Consell del País Valencià* (2-6-1980). Pot consultar-se la seua versió digitalisada en: http://www.docv.gva.es/datos/1980/06/02/pdf/dogv_0023.pdf. [Recuperat el 05/08/2018]
El canvi afectà a la denominació del periòdic oficial, ya que es procedí a la substitució del vocable "Butlletí", que aparegué en totes les portades de la publicació fins al número 22 (15-5-1980), pel de "Bolletí".
- 4 Lo Rat Penat fon una de les entitats que recolzaren les Normes d'El Puig en 1981. Se pot vore el document d'adhesió en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 48**.

En dita normativa se publicaria en el DOGV (Diari Oficial de la Generalitat Valenciana) la primera versió oficial en llengua valenciana de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana (1982)⁵, i en ella es formaren els primers professors de llengua valenciana que es preparaven per a l'ensenyança de l'idioma valencià en les escoles⁶.

A través de la seua Secció de Llengua, els filòlegs i experts llingüístics de la RACV han generat un conjunt de materials normatius de referència (gramàtica, diccionaris, software de correcció i traducció...) ⁷ que són usats en l'actualitat per numerosos usuaris, entitats culturals i escriptors (agrupats, la major part d'estos, en l'Associació d'Escriptors en Llengua Valenciana) aixina com, també, per a l'ensenyança de la llengua valenciana que realisa, entre atres, l'històrica entitat Lo Rat Penat, pionera en la docència de l'idioma valencià des de fa sèt dècades.

En dita normativa està publicada, per eixemple, la traducció al valencià del Nou Testament, aprovada per la Conferència Episcopal Espanyola. I segons el recontre realisat per Pau Giner en 2006⁸ partint de les senyes oficials del Ministeri de Cultura, del total dels 5.679 títuls inscrits entre 1979 i 2005 en ISBN valencià, el 15% (858) foren publicats en normes de la RACV. Si descontem del total els llibres de text oficials, uns 2.300, la normativa dels quals ve imposta per l'administració, la normativa de la RACV hauria segut triada en el 34% de les obres d'eixe periodo, a pesar de no ser oficial.

L'autoctonisme, si be reconeix la relació històrica del valencià en el català i unes atres llengües del diasistema occitanorromànic o iberorromànic oriental, argumenta que la llengua valenciana deu contar en un model oral i escrit clarament caracterisat com a valencià, construït exclusivament a partir de les variants vernaculars parlades en el territori valencià, i distint, per tant, del català.

Una diferenciació que deu visibilisar-se a través de versions orals i escrites valencianes distintes de les catalanes a tots els nivells (lliteratura, cine, televisió, Internet, software, formularis d'administracions públiques, etiquetage de productes, etc.). Este plantejament se concep com la millor manera de protegir el sentiment sociolingüístic històric dels valencians de parlar una llengua autònoma, de potenciar la seua autoestima llingüística i, per tant, la conservació de l'idioma en les generacions futures, partint de la base que una excessiva separació entre les variants vernaculars i l'estàndart oficial provoca la no identificació dels parlants en la llengua oficial, i la seua defecció idiomàtica.

No obstant, els valenciaparlants partidaris d'esta visió, que entronca en el concepte, hegemònic fins a principis del sigle XX del valencià, com a llengua en personalitat

5 *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*, núm. 74 (15-7-1982).

http://www.dogv.gva.es/datos/1982/07/15/pdf/1982_801892.pdf [Recuperat el 05/08/2018]

6 *Orde de 7 de juliol de 1980 per la qual es desenrolla el Reàl Decrèt 2003/1979, de 3 d'agost, que regula la incorporació de la Llengua Valenciana al sistema d'ensenyança del País Valencià (Bolletí Oficial del Consell del País Valencià, núm. 27, 1-8-1980).*

http://www.dogv.gva.es/datos/1980/08/01/pdf/dogv_0027.pdf [Recuperat el 05/08/2018]

7 Poden consultar-se en la web de la Secció de Llengua de la RACV, <https://www.lleugua.valenciana.com/>.

8 Pau Giner, *La normativa pròpia valenciana*. Estudi retrospectiu. Inèdit.

pròpia dins del tronc “llemosí” o occitanorromànic, i que fon també l'inspiradora de les primeres propostes codificadores modernes del valencià, **venen patint les últimes dècades uns maltractes creixents per part de l'oficialitat.**

Per motius polítics, entre 1982 i 1983 els professors de valencià formats en la normativa de la RACV foren apartats dels seus llocs de treball, i l'acció política posterior no sols ha pres partit per les tesis anexionistes, sino que ha anat bandejant les obres dels escriptors que segueixen la normativa de la RACV del sistema educatiu, les biblioteques públiques o els mijos de comunicació públics.

Además, a partir de 2015, una interpretació rigorista, per part del nou govern autonòmic, de la legislació vigent, està fent que totes les entitats culturals i cíviques que usen en normalitat la llengua valenciana segons la codificació de la RACV queden fòra de qualsevol ajuda pública, ya siga per al foment del valencià o per a qualsevol atra activitat cultural. Unes ajudes que fins llavors les entitats autoctonistes havien rebut, si no en igualtat respecte a les associacions partidàries de l'anexionisme, sí en certa normalitat.

Per eixemple, en el cas de la centenària institució Lo Rat Penat, lo que els redactors d'est informe entenem com a clara persecució política ha arribat fins al punt de denegar unes ajudes per a les quals se complien tots els requisits, i que ya havien segut concedides a l'entitat cultural. L'única raó per a no concedir finalment les ajudes fon l'aparició d'un informe en el que s'acusava a l'entitat de tindre allogjat, en la seua pàgina web, un artículo d'opinió en el que es criticava a la AVL (entitat normativa oficial) i es recolzava la normativa de la RACV (vore Annex IV.i.5).

Este fet dona una idea de les greus implicacions, per al respecte a la llibertat d'expressió i de creació lliterària, que, al parer dels redactors d'est informe, està tenint l'actuació repressiva de l'actual govern autonòmic cap als ciutadans i associacions cíviques de valenciàparlants que lliurement utilisen la normativa de la RACV.

De fet, el “Síndic de Greuges”, o defensor del poble valencià, ha donat la raó a una atra entitat cultural valenciana, el Casal Bernat i Baldoví, en les seues queixes per esta discriminació, i ha demanant a les autoritats que no discriminen a les entitats culturals valencianes per la normativa que utilisen, i que totes elles puguen optar en igualtat de condicions a les ajudes públiques per a la promoció del valencià (vore l'Anex IV.k). Esta demanda no sols no ha segut acceptada pels responsables polítics de la Conselleria d'Educació, sino que además ha segut resposta en una petició de dimissió del “Síndic de Greuges”.

A continuació recopilem un llistat no exhaustiu en les principals associacions autoctonistes:

- **Lo Rat Penat.** Ciutat de València. Fundada en 1878. Web: <http://loratpenat.org/>
- **Real Acadèmia de Cultura Valenciana (RACV).** Ciutat de València. Fundada en 1915 per la Diputació de València, en el nom de “Centre de Cultura

Valenciana”. La seua Secció de Llengua i Lliteratura Valencianes és l'ent normatiu de referència per al valencianisme idiomàtic autoctoniste. Web: <http://www.llenguavalenciana.com> (Secció), i <http://www.racv.es/> (Acadèmia)

- **Associació d'Escriptors en Llengua Valenciana.** Ciutat de València. Fundada en 1991, associa a la major part dels escriptors en llengua valenciana segons les normes de la RACV. Web: <http://www.aellva.org>
- **Observatori de la Llengua Valenciana.** Ciutat de València. Ent de coordinació de les tres entitats anteriors i unes atres (Institut d'Estudis Valencians, Colectiu Fullana de Professors i Doctors Universitaris, Convenció Valencianista) creat en 2015 per a la defensa dels drets dels valenciaparlants. Web <http://observatoridelallenguavalenciana.org>

3.2 Particularisme

Denominem en el present informe “particularisme” a un estat d'opinió que, si be accepta l'unitat llingüística entre valencià i català i, també, l'us de l'ortografia catalana aplicada al valencià (les normes ortogràfiques adoptades en 1913 per l'Institut d'Estudis Catalans, entitat fundada en 1907 per la Diputació de Barcelona), propugna certa acceptació, en la llengua estàndart, d'algunes de les variants fonètiques, lèxiques, morfològiques o sintàctiques pròpies del valencià en lloc de les adoptades pel català estàndart, si be en uns atres casos dona preferència a les pròpies del català.

Esta defensa d'un estàndart “policèntric” permet l'existència d'un subestàndart propi del valencià, que, si be manté una unitat ortogràfica en el català, implica igualment l'existència de versions orals i escrites diferents per a valencià i català, encara que en una diferenciació menor entre elles que si s'usara el model “autoctoniste” de la RACV.

Aixina mateix, defén l'us de la denominació “valencià” per a referir-se a la modalitat llingüística valenciana, i sol defendre, encara que no sempre, l'us de denominacions sincrètiques (“valencià-català” o “català-valencià”) per a referir-se al conjunt de les dos modalitats. Igualment, a nivell polític, tendix, com els autoctonistes, a apostar per la concepció d'una nacionalitat o poble valencià distint del català, pero, a diferència dels autoctonistes, proclama que compartix llengua en ell.

El precedent històric més important aduït per esta tendència són les denominades “Bases d'ortografia valenciana” acordades per alguns escriptors i erudits reunits en 1932 en Castelló de la Plana (motiu pel qual són conegudes popularment com a “Normes de Castelló”). Les bases constituïen, en realitat, l'adopció de la codificació creada per l'Institut d'Estudis Catalans en 1913 per al català, en algunes lleus variants més acomodades a la fonètica valenciana.

Posteriorment els seus promotors buscaren l'adhesió d'unes atres entitats i experts que no havien participat en el debat i que eren més proclius a l'autoctonisme, com Lluís Fullana o Lo Rat Penat, els quals acabaren firmant-les per haver-se apelat a la seua suposta provisionalitat i al teòric esperit de concòrdia que les impulsava, si be

mantingueren les seues posicions prèvies, com expressaven en els documents d'adhesió⁹.

En les primeres dècades del règim franquiste, el moviment valencianiste havia quedat notablement reduït, i una part important dels jóvens autors de llavors, per diferents motivacions, apostà per l'ús de les Bases ortogràfiques de 1932. No obstant, en el pas dels anys se constatà que l'adopció d'estes bases havia facilitat l'adopció creixent, en la llengua lliterària, d'un prescriptivisme rígit que estimulava l'adopció de variants lèxiques, morfològiques i sintàctiques pròpies del català i estranyes a les variants vernaculars valencianes. Açò, a juí de molts parlants, provocava una excessiva separació entre la llengua estàndart i la parlada, i també l'indesijada minusvaloració de les solucions valencianes, que eren considerades supostament “vulgars” o “dialectals” front a les corresponents catalanes, que es presentaven com a “cultes” o “formals”.

Per una altra banda, este fenomen anava acompanyat de connotacions polítiques: la surgència paralela d'una ideologia abans molt minoritària, el pancatalanisme, estimulada a nivell ideològic i econòmic pel potent moviment nacionaliste català, que propugna no a soles l'unitat llingüística de valencià i català, sino la negació de l'existència del valencià com a modalitat llingüística diferenciada. Una llengua valenciana que passava, d'esta manera, a ser una variant dialectal de la llengua catalana. I com a necessària conseqüència, se defén també la negació de l'existència del poble valencià com un subjecte diferent del català, al qual supostament pertanydria, conformant uns hipotètics “Països Catalans” als que València hauria de quedar anexionada.

Estos fets, i la progressiva radicalisació de les tesis catalanistes, provocà una reacció del valencianisme cultural, desembocant en la recuperació de les Normes de la RACV, ya descrites, i la seua clara identificació en un renovat autoctonisme, mentres que una altra part, identificada en el moviment catalaniste, prengué partit per les tesis que en este informe nomenem “anexionistes”, i que es descriuen en el següent apartat.

El “particularisme”, davant d'esta dicotomia social sobrevenguda, quedà definitivament diluït, des de la dècada dels 70, front als partidaris de l'autoctonisme, que defenen una llengua valenciana independent, i de l'anexionisme, que defenen la consideració del valencià com un dialecte de la llengua catalana.

---

9 Vore per eixemple *Les Normes del 32. Aportació documental*, d'Alfons Vila i Moreno, Ed. Lo Rat Penat, 1997. El text de la carta d'adhesió de Lo Rat Penat diu aixina:

“Lo Rat Penat protesta de la inconsideració que representa el que sent la més antiga societat valencianista, que tant ha fet per la Renaixença valenciana i que ha estat present en tots els moviments del valencianisme estricte, no haja segut consultada ni menys convidada a la elaboració d'aquestes normes ortogràfiques; mes com la seua missió fon, es i deu continuar sent de concordia dins de la gran família valenciana i més encara entre les diverses tendències culturals i polítiques, les accepta a títol com son de provisionals per a que siguen tot lo més unànimes que's pugua i assolixquen l'èxit que és de desijar”.

Este text se pot llegir en l'última pàgina de les Bases de Castelló originals, que es poden consultar ací: http://bivaldi.gva.es/es/catalogo_imagenes/imagen.cmd?path=1002235&posicion=1&registrardownload=1 [Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 14**).

La creació política, per mig de l'acort dels partits PSOE i PP, de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua en 1998, que tenia com a teòric objectiu el tancament del conflicte llingüístic –si be l'objectiu real venia condicionat pels pactes polítics entre el nacionalisme català i el PP a nivell espanyol–, paregué tindre inicialment com a referent una línia “particularista”, si be l'evolució posterior, com se vorà, ha fet apuntalar a nivell oficial les tesis “anexionistes”, dominants en l'actual govern autonòmic.

Unes tesis anexionistes que, recolzant-se en l'acceptació per part de la AVL de l'ortografia catalana, ignoren les recomanacions normatives de la AVL en el camp del lèxic, la morfologia o la sintaxis, i impedeixen de fet la vehiculació que, supostament, deuria fer-se, atenent a la llei actualment vigent, de la proposta d'estàndart oral i escrit valencià d'esta entitat normativa en camps com l'ensenyança o els usos de les administracions públiques.

Simultàneament, la nova arquitectura legal i l'interpretació rigorista de l'actual govern autonòmic ha deixat proscrietes les tesis “autoctonistes” de la RACV, en un intent per forçar, políticament, l'acceptació de l'anexionisme llingüístic per este sector social i, en general, pel conjunt de la comunitat llingüística valenciaparlant. Tot en conjunt provoca que les recomanacions “particularistes” de la AVL com a entitat normativa oficial siguen seguides només, de manera efectiva, per un sector minoritari de valencians.

A continuació recopilem un llistat en les principals associacions particularistes:

- **Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL).** Ciutat de València. Llei de creació en 1998. Particularista en els seus inicis, encara que paulatinament ha virat cap a postulats anexionistes. Web: <http://www.avl.gva.es>
- **Taula de Filologia Valenciana (TFV).** Ciutat de València. Fundada en 2011. Web: <https://taulafilologiavalenciana.wordpress.com/>
- **Òc València.** Ciutat de València. Fundada en 1996. Web: <http://oc-valencia.org>
- **Cercle Isabel de Villena (CIV).** Ciutat de València. Fundada en 2016. Web: <http://cercleisabeldevillenablog.blogspot.com/>

3.3 Anexionisme

L'anexionisme llingüístic valencià té el seu oríge en el concepte ideològic de “Gran Catalunya” que, originat en el moviment nacionaliste català de finals del XIX i principis del XX, afirmava l'inexistència de València com un poble diferenciat, i pel contrari reivindicava la “catalanitat” dels valencians, a pesar de que històricament el Regne de València sempre havia segut una entitat política distinta de la de Catalunya, y la llengua valenciana havia segut sempre considerada diferent del català.¹⁰

---

10 Açò queda de manifest en *El crit de la llengua*, un compendi històric de prop de cincents pàgines de la denominació “llengua valenciana” i la seua entitat pròpia i diferenciada respecte al català. (Alminyana Vallés, J.: *El crit de la llengua*. València c., Diputació de València, 2006).

Afirmava l'escriptor català Rovira i Virgili en 1917: *“unidos por el origen, por la común historia y por el lenguaje, los catalanes, los valencianos, los mallorquines, los roselloneses somos un mismo pueblo, una nación única. Y hoy, en Cataluña, ya no se dice mucho valencianos y mallorquines, sino catalanes de Valencia y catalanes de Mallorca. Las islas Baleares son la Cataluña insular, como el Principado y el reino de Valencia son la Cataluña peninsular, como el departamento francés de los Pirineos Orientales es la Cataluña ultrapirenaica”*¹¹.

Estes idees gojaren en un primer moment d'un recolzament escàs o nul en València, a pesar de que certs jóvens valencians, estudiants universitaris en Barcelona i impregnats d'este catalanisme expansiu, intentaren la seua promoció en terres valencianes aprofitant el tradicional sentiment de germanor entre valencians i catalans, si be en poc d'èxit.

De fet, la tentativa de Jacint M. Mustieles de que l'entitat Lo Rat Penat acceptara per al valencià les normes ortogràfiques que l'Institut d'Estudis Catalans havia creat en 1913, fon resposta en l'aprovació, pels principals escriptors del moment, d'unes normes pròpies per al valencià en 1914, com ya s'ha descrit.

No obstant, els intents del catalanisme per a penetrar en terres valencianes continuaren, sent les “Bases d'ortografia valenciana” de 1932 una primera punta de llança en l'estratègia. En tot i en això, esta reinterpretació novedosa i desviada del valencianisme cívic i llingüístic era vista en reserves per importants intel·lectuals de l'època. Afirmava Nicolau Primitiu Gómez Serrano (qui fon president de Lo Rat Penat) en la revista *El camí* de giner de 1934:

“... al blasmar-li al poble el Centralisme, i predicar-li la necessitat imperativa de retrobar-se ell mateix, ¿hi haurà algú qui seriosament crega que se li puga parlar de llengua catalana i de pancatalanisme, sense que el poble entenga que es tracta d'un canvi de centralisme? Suposant que la cultura i la llengua valenciana –que és molt a supondre i que nosatres no creem– degueren els llurs inicis a d'aquells catalans que vingueren al repartiment del botí, junt amb aragonesos, francesos i atres estrangers, car es tractava d'una creuada, el poble no està preparat per a comprendre això, ni políticament li interessa, i quan se li parle de pancatalanisme, no entendrà el pancatalanisme A sinó un pancatalanisme B; dons hi haurà ressiència ajudada pels nostres enemics comuns; per lo que el pancatalanisme dels valencianistes, si més no, és un element disolvent i retardatori del nostre moviment de renaixença, element que ens cal bandejar del valencianisme enèrgicament.”

En eixe mateix any, el dia 6 de maig, Pompeu Fabra i unes atres personalitats catalanes publicaven en *La Veu de Catalunya* el manifest “Desviacions en els conceptes de

---

Pot llegir-se un resum de l'estat de la qüestió en el pròlec de la *Nova gramàtica de la llengua valenciana* (RACV-Lo Rat Penat, València c., 2015), que pot consultar-se en línia en <https://www.llenguavalenciana.com/media/documents/prolec.pdf>

11 Rovira i Virgili, A. *El nacionalismo catalán*, pp. 18-19. Ed. Minerva, Barcelona, 1917.

llengua i pàtria”. En eixe text se declarà quina havia de ser, per al nacionalisme català expansiu, la pàtria –els “països catalans” que, además de Catalunya, anexionen a València i les Illes Balears, en contraposició a una identitat superior panoccitana i a identitats individuals com la valenciana i balear– i quina havia de ser la llengua –una única llengua catalana al sur dels Pirineus, en una postura secessionista respecte a la família llingüística occitanorromànica, pero anexionista respecte a les modalitats valenciana i balear–¹².

Despuix de la guerra civil espanyola, el valencianisme cultural quedà pràcticament reduït a una única entitat, Lo Rat Penat, i en ella hagueren de conviure totes les sensibilitats existents. Com ya s’ha descrit, especialment a partir de la dècada dels 60 escomençà a obrir-se un clavill dins del sí del valencianisme, produint-se, ya en la dècada dels 70, un trencament entre els partidaris de l’anexionisme, encapçalats per Joan Fuster i Manuel Sanchis Guarner, i de l’autoctonisme, encapçalats per Miquel Adlert i Xavier Casp.

El resorgiment d’un “pancatalanisme” identitari (abans de la Guerra Civil totalment residual) que, de proclamar la catalanitat de la llengua valenciana, passà a pregonar també la del propi poble valencià com a part dels “Països Catalans”¹³ se degué, especialment, a les ajudes econòmiques i materials que els catalanistes valencians rebien des dels moviments identitaris de Catalunya, lo que contrastava en l’històrica passivitat de les classes dirigents valencianes cap a la llengua pròpia.

L’anexionisme abandonà en els anys 70 les entitats històriques del valencianisme, com Lo Rat Penat, per trobar-se en minoria, i escomençà a difondre les seues tesis llingüístiques a través de noves entitats com Acció Cultural del País Valencià (ACPV), aixina com també pels nous responsables de la Facultat de Filologia de l’Universitat de València –dominada des dels anys 70 per Manuel Sanchis Guarner, d’ideologia anexionista, a pesar de que dècades abans Lluís Fullana, autoctoniste, havia dirigit en la mateixa Universitat la Càtedra de Llengua Valenciana, fundada en 1918 i suprimida anys més tart per la dictadura de Primo de Rivera–.

El model llingüístic anexioniste aposta, sobre el teòric “respecte” a les bases del 32, per una convergència en l’estàndart català, no sols a nivell ortogràfic sino també lèxic, morfosintàctic i inclús fonètic, introduint una distinció entre un valencià supostament “cult” (en mínimes diferències, o ninguna, respecte al català estàndart) i un valencià que es tilda de “vulgar”, “corromput”, o “del carrer”, representat per les variants vernaculars valencianes, que d’acort en els anexionistes cal corregir paulatinament, a fi de que

---

12 Fornés, Ll. *La llengua valenciana i el diasistema occitano-romà*. Oc-València, València c., 2010, pp. 120-125.

En estes pàgines s’analisa lo que l’autor denomina “el procés secessionista”, pel qual el noucentisme català decidí sobre els conceptes de nació i llengua de forma unilateral i sense tindre en conte al restant d’actors afectats.

13 Dia Joan Fuster en *Qüestió de noms* (1962): “Tenim dret a esperar —per molt llunyana que se’ns presenti aquesta esperança—, que un dia serà suficient dir català per al·ludir a la nostra condició de poble únic, i agregar-hi una precisió comarcal per a localitzar la cosa o persona de què es tracti. Les actuals «regions» poden esvair-se i només el fet radical de la comarca i el fet general de la comunitat idiomàtica i civil seran importants...”

convergixquen en les catalanes, que es consideren més “formals”. Esta visió prescriptivista introduí, al parer dels redactors d'est informe, i sense entrar en consideracions polítiques o identitàries, una afegida minusvaloració del parlar propi dels valencians, que es sumava a la potent situació diglòssica respecte al castellà.

En bona llògica, l'anexionisme defén, contra els usos històrics i tradicionals, l'us únic o preferent de la denominació “llengua catalana”, de la que el valencià seria només un dialecte o varietat regional. El rebuig d'esta visió per una part important de la societat valenciana fa que siga corrent, en motius tàctics, l'us per part de l'anexionisme d'expressions eufemístiques com “la nostra llengua”, “la llengua pròpia” o, com a molt, “valencià” (mai “llengua valenciana” o “idioma valencià”) per a evitar un reconeixement explícit d'una hipotètica personalitat diferenciada del valencià.

Les discussions i tensions socials respecte al nom, l'entitat i la codificació de l'idioma valencià continuaren durant la dècada dels 80 i els 90. Fon precisament eixe estat continu de controvèrsia social el que justificà la Llei de Creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua en 1998¹⁴, com ya s'ha explicat. En presència (encara que en proporció desigual) d'acadèmics teòricament partidaris de les tres tendències en conflicte, tenia per pretés objectiu arribar a un consens llingüístic en el que totes les sensibilitats foren tengudes en conte.

No obstant, d'unes postures inicialment pròximes al particularisme, l'acció (o omissió) de la AVL ha anat derivant paulatinament cap a l'apuntament llegal de l'anexionisme i l'exclusió social de l'autoctonisme de la RACV.

La reforma de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana en 2006, que instaurà (art. 6.8) la AVL com a “institució normativa de l'idioma valencià”, determinà l'us obligatori de les seues recomanacions llingüístiques per totes les administracions públiques, si be estes recomanacions han tengut un seguiment pobre per part de dites administracions, i escàs o nul resò en l'ensenyança, que continua usant un model llingüístic anexioniste, accentuat els últims anys per la falta de ferramentes informàtiques que difonguen l'estàndart valencià, com s'explicarà en pròxims apartats.

A partir de 2015, el canvi de signe polític en el govern autonòmic ha provocat un gir en la política llingüística valenciana que ha accentuat les directrius anexionistes. Este gir se percep fonamentalment en:

- L'exclusió de les entitats culturals autoctonistes del dret a accedir a qualsevol ajuda pública per l'únic motiu d'usar el model llingüístic de la RACV.
- La redacció, per part dels responsables de la Conselleria d'Educació de la Generalitat Valenciana, d'uns “Criteris lingüístics de l'Administració de la Generalitat” que no respecten en molts casos les recomanacions de la AVL, fent derivar el model usat a nivell oficial una atra volta cap al model anexioniste dels anys 80 del sigle passat.

---

14 Llei 7/1998, de 16 de setembre, de la Generalitat Valenciana, de Creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (DOGV núm. 3334, 21-9-1998).

A continuació recopilem un llistat en les principals entitats anexionistes:

1. **Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana.** Creat per Decret de la Generalitat en 1994, en funcionament des de 1987. Web: <https://web.ua.es/iifv/>
2. **Acció Cultural del País Valencià (ACPV).** Ciutat de València. Fundada en 1978 (pero en activitat prèvia des de 1971). Web: <http://acpv.cat/web/>
3. **Escola Valenciana (EV).** Ciutat de València. Fundada en 1990 (pero en activitat d'associacions integrants des de 1984). Web: <https://escolavalenciana.org/>

3.4 Anàlisi preliminar de la situació actual

Si continuem seguint a Kloss, veem que els **anexionistes** representarien, en el camp de la planificació lingüística, uns “planificadors conservadors”, obstinats en la teòrica correcció i el purisme del llenguatge, basat, además, sobre la variant vernacular catalana oriental, distinta de la valenciana, mentres que els **autoctonistes** representarien una classe de “planificadors innovadors”, que accepten com a natural el canvi lingüístic propi de la variant vernacular valenciana i el seu reflex en el model estàndart.¹⁵

Nos trobem además en una situació, també definida per Kloss, en la que el valencià, davant de les pressions del català i també a la seua situació diglòssica en el castellà, podria sucumbir a la categoria de “llengua casi dialectisada”, partint d'una situació inicial de llengua autònoma.¹⁶

Kloss oferix interessants eixemples al respecte: “*si, per eixemple, Eslovàquia reemplaçara l'estàndart eslovac pel chec estàndart, llavors seria correcte nomenar a l'eslovac “dialectisat”. Açò és lo que succeí en Escòcia despuix que els parlants de la llengua ausbau escocesa (o lallans) adoptaren l'anglés com el seu únic mig per a la lliteratura séria*”.¹⁷

Un altre cas és el de l'ucranià: “*en el sigle passat, l'Acadèmia Imperial de Sant Petersburg emeté una declaració en el sentit que l'ucranià ('chicotet rus') no era un idioma eslau separat, sino a soles una varietat del rus. Basant-se en esta opinió, el govern sariste considerà justificat prohibir l'edició de publicacions periòdiques i llibres en ucranià*”.¹⁸

Podríem afegir uns altres eixemples en els que diferents postures sobre els criteris estandarisadors d'un idioma conviuen en el sí d'una mateixa comunitat lingüística:

- El cas noruec, en dos normatives oficials, el *nynorsk*, autoctonista, i el *bokmal*, particularista en grans coincidències en l'estàndart danés.

---

15 Kloss, op. cit., p. 34.

16 Kloss, op. cit., p. 35.

17 Kloss, op. cit., p. 35.

18 Kloss, op. cit., p. 37.

- El cas gallec, en una normativa oficial, de la Real Academia Galega, autoctonista, i una altra no oficial (encara que tampoc discriminada socialment), de la Associació Galega de Língua, particularista en grans coincidències en l'estàndart portugués.

És curiós constatar que la controvèrsia llingüística valenciana té fortes concomitàncies en la que patí la societat grega durant el segle XIX i bona part del XX entorn del model idiomàtic que devia usar-se oficialment en l'administració i l'ensenyança. La disputa era entre la llengua habitual parlada pels grecs actuals (el 'demòtic'), o bé una reconstrucció pretesament 'cultivada' del grec antic, nomenada 'katharevousa' i que, supostament, evitava les "corrupcions" del llenguatge contemporàneu. Esta modalitat, que fou oficial de l'estat grec fins a 1976, era una variant que adoptava característiques lèxiques i morfològiques del grec antic, a pesar de que era pronunciat d'acort en la fonètica contemporànea. Les diferències entre el 'katharevousa' i el grec parlat eren tan grans, que resultava en gran mida intel·ligible per als grecs que carien d'estudis superiors, fent sorgir una diglòssia entre la llengua oficial i la quotidiana.

L'obstinació de l'establishment continuà implacable: en 1911 es decretà el tancament d'una escola que ensenyava en grec 'demòtic' i es promulgà una nova Constitució en la que es refermava l'oficialitat del grec 'katharevousa', afirmant expressament la prohibició de "*qualsevol intervenció destinada a corrompre'l*". Passarien encara 65 anys fins que una llei, per fi, declarà oficial el grec demòtic, en paraules tan expressives com les següents: "*Les persones poden usar esta llengua sense implicacions polítiques o riscos personals, i la vella vergonya derivada de l'incertidumbre social sobre l'ús escrit 'correcte' és en gran part una cosa del passat*". El paralelisme en el cas valencià és, en est aspecte, més que evident, en un autoctonisme defensor del valencià "demòtic" front a una oficialitat que s'obstina en implantar el 'katharevousa' anexionista.

A la vista d'esta situació, que analisarem en més detall en tot el document, volem reivindicar que:

1. **La nostra posició** com a valenciaparlants **mereix el mateix respecte que la d'aquells valencians que opten per posicions "particularistes" o "anexionistes"**. En canvi, la nostra postura **ve patint les últimes dècades uns maltractes creixents per part de l'oficialitat**.
2. La consideració de la nostra postura com a supostament "minoritària" en la societat valenciana, o l'argument de les majories electorals en un moment determinat, **no són raons acceptables** que justifiquen la conculcació dels nostres drets com a valenciaparlants, entre ells els de llibertat d'expressió i creació lliterària, o el dret a rebre ajudes públiques en igualtat de condicions.
3. Respectem la llibertat de càtedra, pero som del parer que els actuals responsables dels departaments de "Filologia Catalana" de les universitats

valencianes no estan sent objectius en els seus plantejaments, els quals **veem moguts més per motivacions polítiques i ideològiques que científiques.**

4. L'afirmació anterior la sustentem especialment en que **“la ciència” no pot, en ningun cas, esgrimir-se com a motiu per a justificar la discriminació social cap a parlants de llengües minoritàries**, simplement perquè l'legítimament no estan d'acord en les tesis anexionistes que defenen els actuals responsables dels departaments de “Filologia Catalana” de les universitats valencianes.
5. Com afirma l'article 9 de la Declaració Universal dels Drets Llingüístics, *“Tota comunitat llingüística té dret a codificar, estandaritzar, preservar, desenvolupar i promoure el seu sistema llingüístic, sense interferències induïdes o forçades”*.
6. **El cas valencià, ademés, és perfectament homologable a la d'uns altres casos sense haver d'eixir d'Europa**, com ara el del noruec o el del gallec; o, en èpoques passades, l'ucranià.
7. Demanem **que els poders públics valencians, espanyols i europeus tracten als valenciaparlants “autoctonistes” en el mateix respecte i reconeixement que als “particularistes” i especialment els “anexionistes”**, reconeixent **els mateixos drets a rebre ajuda, i a la promoció i difusió** de les nostres expressions culturals i el nostre posicionament, sense ninguna discriminació.
8. Per això, els firmants d'este informe **reclamem als poders públics les reformes legislatives necessàries** per a impedir llegalment qualsevol discriminació, activa o passiva, i per a reconèixer llegalment a la RACV com a entitat normativa de referència per a la llengua valenciana, puix ho és ya *de facto* per a una part important de la comunitat llingüística valenciaparlant: els valencians partidaris de les tesis autoctonistes.
9. Igualment, els firmants d'est informe afirmem que els nostres drets com a valenciaparlants no es veuen complits en l'existència única de versions orals o escrites en català estàndart, i **reivindiquem que els poders públics valencians, espanyols i europeus fomenten l'existència de versions orals i escrites en estàndart valencià a tots els nivells**, distintes de les catalanes.
10. Este plantejament se concep com la millor manera de **protegir el sentiment sociolingüístic històric dels valencians de parlar una llengua autònoma, de potenciar la seua autoestima llingüística i, per tant, la conservació de l'idioma en les generacions futures.**

4 Matisacions sobre els anteriors informes del Comit  d'Experts sobre la Carta en relació al valencià

El Comit  d'Experts ha elaborat fins ara quatre informes d'evaluació, els quals repassarem a continuació per a fer algunes matisacions a la llum de l'enquadrament socioling istic exposat en l'apartat 3.

4.1 Informe d'evaluació del cycle inicial de control

Sobre l'informe d'evaluació del cycle inicial de control, elaborat pel Comit  d'Experts i en data d'adopció 08/04/2005¹⁹, considerem necessari matisar els següents punts:

36. Les característiques lèxiques i gramaticals de la llengua valenciana no diferixen molt de les del català. L'Acadèmia Valenciana de la Llengua reconeix que el valencià va formar part del mateix sistema lling istic utilitzat en els següents territoris despuix de la seua incorporació a la Corona d'Aragó: Catalunya, Illes Balears, Principat d'Andorra, la Franja oriental aragonesa, la ciutat d'Alguer en Cerdenya, i el territori que hui en dia constituïx el departament franc s "Pyrénées-Orientals". L'Acadèmia Valenciana de la Llengua posa de relleu que el nom assignat a la llengua en València, és dir, "valencià", representa un element de diferenciació de l'identitat valenciana establida fa molts sigles, i compara la situació en la relació existent entre els portuguesos i els brasilers.

En este primer informe d'evaluació se reconeix la proximitat entre valencià i català, afirmació compatible tant en la nostra postura *autoctonista* com en la *particularista* (vore el apartat 3 de present informe). Afirmem, com s'indica en l'informe del Comit  d'Experts, que la denominació "valencià"  s un element de diferenciació de l'identitat valenciana, pero els firmants d'este informe anem m s all , puix eixa denominació dona nom a un conjunt de característiques lling istiques, a    s, fonètiques, lèxiques i morfosintàctiques, que conformen una modalitat lling istica valenciana diferenciada de les del seu entorn. Una modalitat lling istica en la que els parlants s'han identificat tan fortament com per a donar-li per nom el seu gentilici fa molts sigles, i que és la verdadera senya d'identitat, sent el nom només una part, no menor, d'eixa senya d'identitat tan forta.

---

¹⁹ <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806dba66> (versió en castell ) [Recuperat el 05/08/2018]

754. El Comitè d'Experts considera que l'informació de que dispon no li permet evaluar si els elements de la cultura i l'història valenciana que es reflectixen en la llengua s'ensenyen a tots els alumnes en València, inclosos aquells que següen programes en els que el castellà està més present, i aquells que queden exents d'estudiar el valencià. Aixina mateix, el Comitè d'Experts va rebre una queixa sobre que s'ha exclòs als autors catalaparlants de tots els programes en València per raons polítiques i contra l'opinió tant de la Real Acadèmia de la Llengua Valenciana com del Consell Valencià de Cultura.

En l'informe es fa referència a una queixa sobre el fet de que s'ha exclòs als autors catalaparlants de tots els programes en València per raons polítiques, contra l'opinió de la AVL (erròneament nomenada com "Real Acadèmia de la Llengua Valenciana") i del Consell Valencià de Cultura (CVC). No nos consta eixa exclusió dels autors catalans; més aïna considerem que es donen (tant en l'any 2005, en que es redactà l'informe d'evaluació, com en l'actualitat) les següents circumstàncies contràries a l'esperit de la Carta:

- Els autors valencians, catalans i balears que escrigueren en les seues respectives modalitats llingüístiques pròpies són mencionats casi sempre, en estos materials didàctics escolars, com "autors en llengua catalana" o directament com "autors catalans", independentment de que els mateixos denominaren a la seua modalitat llingüística "valencià" o "llengua valenciana", o de que afirmaren ser de nació valenciana. És dir, es parla retrospectivament d'una "lliteratura catalana" per al conjunt del valencià i el català. En conseqüència no es parla d'una lliteratura valenciana, feta per valencians en la seua modalitat, ni d'una cultura privativa valenciana, ni d'una identitat valenciana singular. Este fet partix d'un aspecte llingüístic, pero es projecta a aspectes extralingüístics que no es poden obviar en analisar el cas del valencià. Per tant, no s'està respectant la realitat de l'història valenciana, ni tan sols el criteri, proclamat per la AVL, de respectar la denominació de "valencià".
- A banda, no sols no s'observa una absència d'escriptors d'orige català en els continguts dels llibres de text sino, ben al contrari, lo que s'observa és que els escriptors valencians estan en franca minoria, cosa sorprenent si de lo que es tracta és d'ensenyar la llengua valenciana i la lliteratura escrita en eixa llengua.
- Discrepem respecte a la necessitat d'incloure autors no valencians, procedents del restant del diasistema occitanorromànic, en l'ensenyança de la llengua i la lliteratura valencianes. En cas que es considerara l'inclusió d'algun autor d'estes característiques per la seua especial relació en València, no deuria limitar-se als propis de les modalitats llingüístiques balear i catalana, sino que deuria ampliar-se a les variants occitanes i aragoneses, per existir des d'antic influències mútues, en peu d'igualtat, entre totes elles (fins al punt d'haver-se considerat el català, fins a dates recents, com un dialecte del provençal o occità).

- Per últim, **i ací sí veem una exclusió d'autors per motius polítics**, en el sistema educatiu a tots els nivells hi ha una **clara tendència a obviar, amagar o descalificar les aportacions dels l·literats i estudiosos valencians autoctonistes, pel fet de ser-ho**.

No estan presents en els llibres de text, o es despachen en uns pocs paràgrafs en els que s'emfatissa, de manera falaç, que la seua postura supongué un supost retrocés per a la recuperació del valencià. Els materials didàctics proposen als alumnes la llectura d'ensajos de Joan Fuster (anexionista), pero no de Miquel Adlert (autoctonista); poesia de Vicent Andrés Estellés (anexionista), pero no de Xavier Casp (autoctonista); noveles d'autors catalans o valencians de pensament anexionista o particularista, pero no d'autors valencians autoctonistes de similar calitat.

Pensem que estos fets no contribuïxen al coneiximent de la modalitat llingüística valenciana (la llengua valenciana o idioma valencià), la seua història i la seua realitat sociològica, ni fomenten unes actituds crítiques en els chiquets i jóvens, sino més be al contrari.

846. En 1998 es va establir una Acadèmia Valenciana de la Llengua. El seu estatut estipula que l'Acadèmia és l'institució la funció de la qual és determinar i elaborar, en el seu cas, la normativa llingüística de l'idioma valencià. També velarà pel valencià, partint de la tradició lexicogràfica, l·literària i la realitat llingüística valenciana, aixina com de la normativisació consolidada a partir de les anomenades Normes de Castelló.

En este punt, només volem remetre a l'apartat 3, en el que es fa una crítica de còm la AVL ha actuat en alguns aspectes de forma contrària a l'esperit de la seua llei de creació, per quant no sempre és fidel a la tradició lexicogràfica i l·literària valencianes, ni a la realitat llingüística actual del valencià, ni molt manco a una suposta normativisació consolidada a partir d'unes bases d'ortografia provisionals que no han vist l'evolució en base a amples acorts que prometien.

4.2 Informe d'evaluació del segon cicle de control

Sobre l'informe d'evaluació del segon cicle de control, elaborat pel Comité d'Experts i en data d'adopció 04/04/2008²⁰, considerem necessari matisar els següents punts:

82. El Comité d'Experts és conscient del debat permanent sobre la denominació del català i el valencià. En València, la llengua es diu valencià i en Catalunya es diu

---

²⁰ <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806dba69> (versió en castellà) [Recuperat el 05/08/2018]

català. No obstant, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua afirma que es tracta de la mateixa llengua des del punt de vista filològic, ja que és la llengua parlada en les Comunitats Autònomes de Catalunya, les Illes Balears i Andorra (Decret 2/2005, de 29 de març, emés per la presidència de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua sobre la Resolució relativa als principis i criteris per a la defensa de la denominació i entitat del valencià).

83. Sense entrar en este debat, el Comité d'Experts considera important que la denominació de la llengua i la seua identitat no obstaculisen la plena aplicació de la Carta, especialment en els sectors de l'ensenyança, els mijos de la comunicació i la justícia (com s'indica en el segon informe periòdic, pàgs. 79-80). Invita a les autoritats competents a resoldre esta qüestió en benefici de la llengua.

84. El Comité d'Experts recorda que la seua funció no és desafiar la legislació espanyola, sempre i quan la llengua de que es tracte reba la protecció necessària, ja que això supondria anar més allà del seu mandat de velar per l'aplicació de la Carta. Per lo tant, en el segon informe d'evaluació, el comité d'Experts va decidir considerar el valencià i el català per separat.

Volem en este punt cridar l'atenció del Comité d'Experts sobre el fet que el debat no es reduïx **en exclusiva** a la denominació del valencià, que sent un tema important no és més que la superfície del problema, sino també a l'entitat del valencià com a modalitat llingüística diferenciada del català, i al seu reflex en un estàndart oral i escrit propi per al valencià, a vehicular en l'ensenyança, mijos de comunicació, Internet, etc. Tornem a remetre a l'apartat 3 del present informe, que profundisa en els atres aspectes sociolingüístics que considerem rellevants, i a l'Anex III.e, en que es fa referència al Dictamen del CVC que reconeix el poliedrisme del conflicte i que motivà la creació de la AVL.

Des d'una postura autoctonista, pero en coincidència, en este aspecte concret, en els partidaris de la postura particularista que teòricament és l'oficial en la AVL, considerem que no tindrem en conte eixos aspectes, i aplicar unes polítiques llingüístiques essencialistes (que no tenen en conte als parlants) en relació al valencià, pot ser molt nociu per a la llengua (de fet, per als seus parlants, que són els que donen sentit a tots els drets llingüístics que es pretén protegir).

Estem a favor d'una convivència i relació amistosa entre modalitats llingüístiques pròximes. Pero si esta es convertix en una subordinació dels parlants valencians front als catalans, presentant un estàndart valencià intencionadament alluntat de la llengua viva per tal d'aproximar-lo al català i que aixina no calga un tractament diferenciat, li estarem fent un pobre favor als parlants del valencià, i generarem desafecció i abandó de la llengua.

Per últim, celebrem que el Comité d'Experts decidira en el seu dia seguir mantenint un tractament separat per al valencià i el català, i animem a que eixa separació no només es

faça en atenció a la denominació llegal de la llengua pròpia en els distints territoris, sino també al fet que eixa denominació evidencia: la voluntat dels valenciaparlants de tindre un model llingüístic propi per a la llengua a la que li han posat el seu nom.

4.3 Informe d'evaluació del tercer cicle de control

Sobre l'informe d'evaluació del tercer cicle de control, elaborat pel Comité d'Experts i en data d'adopció 02/12/2011²¹, considerem necessari matisar els següents punts:

179. En l'últim informe d'evaluació, encara que es va reconéixer la gran presència de ONGs per als idiomes de la Part III i alguns idiomes de la Part II, el Comité d'Experts va encorajar als òrguens i autoritats pertinents a establir un fòrum de diàlec i cooperació en representants de tots els llengües regionals o minoritàries. Va llamentar la falta d'una cooperació adequada entre les comunitats que compartixen llengües idèntiques o similars, com València en Catalunya i les Illes Balears. Per lo tant, va encorajar a les autoritats a promoure la cooperació i la comprensió mútues en benefici dels idiomes.

De nou ací recalquem que per als valenciaparlants autoctonistes i particularistes (vore l'apartat 3 d'este document) qualsevol relació de col·laboració en territoris de llengües similars serà benvinguda sempre que no es faça des d'una subordinació del valencià respecte ad altres modalitats llingüístiques. Per desgràcia, les posicions anexionistes dels àmbits acadèmics formals i part de les forces polítiques valencianes, i més recentment del propi govern valencià eixit de les urnes en 2015, transformen una sana col·laboració en un instrument per a la despersonalisació del valencià (modalitat estrictament valenciana) que va en perjuí dels seus parlants. S'antepón, d'esta manera, el benefici de l'intangible "la llengua" (en una concepció unificadora) front als drets dels parlants i de "les llengües" com a expressió de persones i colectius.

També manifestem que les ONGs que treballen pel valencià des de postulats autoctonistes (i també algunes particularistes) som casi per complet excloses de qualsevol iniciativa en favor de la promoció de la llengua valenciana (com pot ser l'elaboració dels informes periòdics per part del govern espanyol i valencià), donant a sovint l'impressió de que les úniques ONGs que treballen pel la llengua en València són les anexionistes. La falta de mijos econòmics que patim les entitats culturals autoctonistes fan que no hajam pogut alçar la veu en temps i forma en els cicles de control anteriors, cosa que pretenem subsanar en la redacció del present informe.

Paràgraf 3

---

21 <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806dba6b> (versió en anglés) [Recuperat el 05/08/2018]

Les Parts es comprometen a posar a disposició en les llengües regionals o minoritàries els texts llegals nacionals més importants i aquells que es relacionen particularment en els usuaris d'estos idiomes, a menys que es proporcionen d'una altra manera.

816. En el seu segon informe d'evaluació (paràgrafs 915 a 917), el Comité d'Experts va considerar que el compromís s'havia complit parcialment, ya que els texts anteriors a l'acort de col·laboració de 2000 entre l'Administració General de l'Estat (Bolletí Oficial de l'Estat BOE) i el Govern Valencià tenien no ha segut publicat en valencià. Va animar a les autoritats espanyoles a publicar atres "texts llegals nacionals més importants" en valencià independentment de la data de la seua publicació original.

817. Com se senyala en el context del català en Catalunya (vejau l'apartat 275 anterior), la versió catalana del Bolletí oficial de l'Estat (BOE) apareix ara mija semana més tart que la versió en espanyol, per lo que les traduccions es publiquen oportunament. Además, en els últims dos anys, totes les lleis des de 1977 fins a 1998 han segut traduïdes oficialment. Les versions consolidades no són oficials.

818. A la llum d'esta informació, i en funció de la proximitat entre el català i el valencià, el Comité d'Experts conclou que el compromís es complix.

En este punt volem manifestar la nostra discrepància en el paràgraf 818 de l'informe del Comité d'Experts. Per a la majoria de valencians, que sociològicament s'emmarcarien en les postures autoctonista i particularista (segons se descriuen en l'apartat 3 d'este document) l'absència de versions valencianes en documents com el BOE no és adequadament substituïda per les versions catalanes. L'absència de versions valencianes propicia que els ciutadans opten per la versió original en castellà, llengua en la que són plenament competents, per no identificar-se en la versió catalana.

S'ha de considerar que l'estàndart per al valencià de la AVL és convergent en el català, i per tant sobre el paper dona una impressió de més proximitat entre el català i el valencià de lo que les realment presenten les varietats vernaculars usades pels parlants. Pero inclús a pesar de que l'estàndart de la AVL té una vocació convergent (compatible en el particularisme i en l'anexionisme), l'entitat normativa manifestà en el seu dictamen sobre el nom i entitat del valencià²² (sobre el que es donen més detalls en l'Anex III.f) lo següent:

8. Partint d'estos criteris, en l'àmbit territorial valencià, la codificació s'ha fet i es fa d'acord amb un model que incorpora les característiques pròpies dels parlars valencians, tal com es reflectix en els acords normatius adoptats fins ara per l'AVL. Això possibilita disposar de versions valencianes pròpies (mitjans de comunicació, productes audiovisuals, aplicacions informàtiques, mercat editorial, texts litúrgics i religiosos...),

---

²² Se poden trobar més detalls sobre este document en l'Anex III.f.

la qual cosa no s'ha d'interpretar com a signe de fragmentació lingüística, sinó com una via de promoure l'ús de l'idioma mitjançant l'acostament del model de llengua valencià als seus usuaris...

9. [...] Esta desitjable convergència ha de ser perfectament compatible amb la possibilitat d'utilitzar els models de llengua propis de cada territori en els usos que afecten les relacions particulars entre les institucions de fora del nostre àmbit lingüístic (resta d'Espanya, Unió Europea...), per una banda, i les institucions i les persones físiques i jurídiques de les comunitats autònomes que compartixen el mateix idioma, per una altra.

Per tant, considerem que l'absència de versions valencianes del BOE entraria en contradicció en els punts citats del dictamen, no podent-se considerar complert el compromís, com tampoc el propi dictamen de la AVL.

Fem notar ací que l'absència de versions valencianes del BOE s'està produint de nou des de finals de l'any 2015, en esta ocasió a conseqüència de la decisió expressa del govern valencià d'assumir la traducció al català en anys alterns, de forma coordinada en el govern català, com vorem en el punt 5 d'este informe.

Els valencians autoctonistes i particularistes interpretem que este moviment, que el govern valencià justifica aduint motius d'eficiència, té una motivació també política: fer convergir "de facto", i en una intencionalitat exclusivament política i ideològica, la modalitat lingüística valenciana en el català estàndart, acostumant als usuaris del valencià ad eixe model que, per ser cada volta més pròxim al model de Catalunya, acabarà fent innecessàries en poques generacions les versions en els models de llengua propis dels territoris no catalans, mercé a una política lingüística contrària a la personalitat idiomàtica valenciana.

876. Durant la visita sobre el terreny, el Comité d'Experts va ser informat sobre la disputa sobre la retransmissió del canal públic TV3 de Catalunya en València. Durant 25 anys, TV3 es va retransmetre en València a través de repetidors en finançació privada. Mai es va otorgar una llicència per a esta retransmissió. Segons la ONG, per a evitar la llei espanyola que prohibix als canals de televisió de les regions autònomes retransmetre més allà del seu propi territori administratiu, el retransmissió es va basar en el consentiment tàcit d'abdós governs regionals. Segons l'informació complementària rebuda per les autoritats valencianes, despuix de la transició de la tecnologia analògica a la digital en abril de 2010, es varen prendre mides per a detindre la radiodifusió o la retransmissió de canals de televisió sense llicència. Segons ells, la regulació actual de la televisió i la disposició tècnica ha obligat a regular el control de la radiodifusió i les llicències.

877. L'associació de la llengua valenciana "Acció Cultural" ha segut multada per les seues activitats de retransmissió. Va apel·lar al Tribunal Suprem pero va perdre el cas i

també deu pagar el tancament dels repetidors, lo que equival en total a una multa de 800.000 euros que es pagarà al govern valencià.

878. El Comité d'Experts expressa la seua decepció pel fet de que les autoritats valencianes no hagen demostrat una acció més decidida per a facilitar la retransmissió de TV3.

879. Poc despuix de la visita sobre el terreny, el Comité d'Experts va ser informat de que el Congrés dels Diputats acaba d'acceptar la discussió de l'Iniciativa Llegislativa Popular "Televisió sense Fronteres", promoguda per "Acció Cultural", en recolzament d'una llegislació que assegure que els canals de televisió (regionals) en idiomes cooficials es puguen vore (en TDT) en atres regions que parlen el mateix idioma o un idioma similar.

880. El Comité d'Experts considera que el compromís seguix complint-se. No obstant, insta a les autoritats espanyoles a trobar una solució viable per a la qüestió de la retransmissió en l'esperit de la Carta. Ad este respecte, subralla la necessitat de que les Comunitats Autònomes que compartixquen la mateixa llengua o un idioma similar cooperen, en benefici de l'idioma, respectant l'identitat de cada comunitat.

Sobre estos punts, no entrarem en valoracions detallades sobre aspectes tècnics o jurídics en relació a la multa pels repetidors no autoritzats de l'associació "Acció Cultural del País Valencià" (ACPV).

En general considerem que per a la percepció de la diversitat i la riquesa llingüística d'Espanya i Europa és positiu tindre accés a quants més mijos de comunicació i d'entreteniment millor, tant de territoris en llengües pròximes al valencià, com puguen ser les modalitats catalana i balear pero també les occitanes i aragoneses, que formen part del mateix diasistema llingüístic, com d'uns atres territoris veïns que tenen el castellà com a llengua pròpia, o inclús de territoris que tenen llengües en menor grau d'intel·ligibilitat mútua. Pero igualment pensem que els ciutadans, si tenen interès, poden accedir als continguts d'eixos mijos de comunicació d'atres territoris per mig d'Internet (en les pàgines web d'eixos mijos, que oferixen *streaming* i programes gravats) o en els paquets de televisió per cable, en els que solen estar presents i disponibles en tot el territori espanyol.

Aixina, els intents de conseguir la difusió de canals de televisió i ràdio entre territoris a través de la transmissió per l'aire, que conta en necessàries llimitacions d'ample de banda en les freqüències assignades, és vist per part d'entitats com ACPV, sobre tot, com un objectiu simbòlic i propagandístic, des de la seua concepció del poble i la llengua valencianes com una part del poble i la llengua catalanes.

Sí que volem fer un apunt respecte a lo indicat al final del paràgraf 880, quan diu "... subralla la necessitat de que les Comunitats Autònomes que compartixquen la mateixa llengua o un idioma similar **cooperen**, en benefici de l'idioma, **respectant l'identitat de cada comunitat**".

Considerem que **les accions d'associacions en una postura lingüística anexionista**, que han rebut des de fa dècades quantioses subvencions per part del govern autonòmic de Catalunya –**més de 30 milions d'euros** des de 1984 en el cas de **ACPV**²³, i **casi 2 milions d'euros** des de 2005 en el cas d'atra important entitat anexionista, **Escola Valenciana**²⁴–, **són percebudes per la majoria dels valencians com una anormalitat**: se pot entendre que el govern de Catalunya recolze a associacions en territoris en que es parla català i en que esta llengua no té una protecció oficial, pero la promoció del valencià en València és una competència que correspon al govern dels valencians. És més, eixes accions són vistes com **una intromissió que no respecta l'identitat valenciana sino que vol influir en ella**, tant en l'aspecte lingüístic, com en el cultural i en el nacional/identitari.

Molts valencians veuen en recel a les associacions anexionistes i el seu interés en que es veja la televisió pública catalana TV3, puix consideren que són estratègies per a introduir en València un mig de propaganda per a difondre l'ideologia nacionalista expansionista catalana (pancatalanisme), i no només un intercanvi cultural entre veïns en la mateixa llengua o un idioma similar. Este recel ha augmentat en els últims mesos, per la situació política en Catalunya i, en concret, per les crítiques que ha rebut TV3 per ser una ferramenta propagandística de l'independentisme català (que no amaga una visió política comú per a catalans, valencians i balears).

Com ya havem indicat en paràgrafs anteriors, **la sempre positiva o convivència entre territoris de similar llengua s'ha d'harmonisar en el respecte tant a la diversitat lingüística** (sense subordinacions d'unas modalitats respecte ad otras) **com a la consciència lingüística dels parlants** (en el cas dels valencians és, a dia de hui, majoritàriament autoctonista, com s'indica en l'apartat 3 del present document), **a la consciència cultural** (els valencians majoritàriament no es consideren part de la cultura catalana) i **a la pròpia identitat** (el Poble Valencià no es considera part del Poble Català, o d'una supranacionalitat catalana).

d facilitar i/o fomentar l'us de les llengües regionals o minoritàries per mijos distints dels especificats en els apartats anteriors.

926. En el seu segon informe d'evaluació (paràgrafs 1016-1019), el Comité d'experts va considerar que este compromís s'havia complit i va invitar a les autoritats a

---

23 Vore el recent artículo “Acció Cultural lleva recibidos 30 millones para implantar el catalanismo en Valencia” en *Las Provincias*, edició del 23/09/2018:

<https://www.lasprovincias.es/politica/accion-cultural-catalanismo-valencia-20180924081808-nt.html>

[Recuperat el 24/09/2018]

Entre otras cosas, ACPV rep anualment de la Generalitat de Catalunya una subvenció de més de 650.000 euros a l'any per a pagar l'hipoteca de l'edifici central de l'entitat en la ciutat de València.

Consultar l'article “Puigdemont pagó 654.000 euros a Acció Cultural dos meses antes del referéndum”, en el diari *Las Provincias*, edició del 06/08/2018: <https://www.lasprovincias.es/politica/puigdemont-pago-accion-cultural-654000-20180805230705-nt.html> [Recuperat el 06/08/2018]

24 Vore el recent artículo “Escola Valenciana recibe casi dos millones de euros de Cataluña desde 2005” en *Las Provincias*, edició del 03/10/2018: <https://www.lasprovincias.es/politica/escola-valenciana-recibe-casi-dos-millones-catalunya-desde-2005-20181003113845-nt.html> [Recuperat el 03/10/2018]

formular observacions sobre l'aplicació de l'article 16 de la Llei sobre l'ús i l'ensenyança del valencià en la pròxima ronda de supervisió.

927. El tercer informe periòdic (pàgines 686 a 687) enumera les campanyes portades a terme pel govern valencià per a promoure l'ús del valencià en diferents sectors, inclosos hostaleria, festivitats, registres de propietat i notaris, i taxis i el lloc web del motor de busca Google.

928. El Comité d'Experts acull en satisfacció estes iniciatives i conclou que el compromís seguix complint-se.

En relació ad este punt, volem puntualisar que la campanya portada a terme pel govern valencià per a promoure l'ús del valencià en el motor de busca Google, que va ser valorat positivament pel Comité d'Experts, va ser infructuosa. Per lo que les nostres entitats pogueren saber a través de contactes en els responsables polítics d'esta iniciativa, **l'empresa tecnològica Google va aduir problemes tècnics relacionats en l'absència d'un còdic ISO-639 per al valencià diferenciat del còdic "ca/cat" que s'usa actualment per al conjunt del valencià i el català.**

Este punt dificulta en gran mida una de les nostres principals reivindicacions, compartides en entitats particularistes i que estan en consonància en els punts del dictamen de la AVL que havem comentat en paràgrafs anteriors: **la disponibilitat de versions valencianes de continguts textuais i audiovisuals, aixina com de les principals ferramentes informàtiques.**

A tal fi, els firmants d'este informe resaltem, com a necessitat inajornable, **l'adjudicació d'un còdic ISO-639 per al valencià**, que permeta vehicular adequadament en Internet les versions en estàndart valencià. Una reivindicació històrica del valencianisme idiomàtic que, a dia de hui, encara no s'ha vist complida.

4.4 Informe d'evaluació del quart cicle de control

Sobre l'informe d'evaluació del quart cicle de control, elaborat pel Comité d'Experts i en data d'adopció 20/03/2015²⁵, considerem necessari matisar els següents punts:

563. D'acort en l'informació brindada en el quart informe periòdic, existixen algunes millores en varis òrguens de l'Administració General de l'Estat, la majoria d'ells relacionats en la presència del valencià en els llocs web ministerials.

En este punt cal matisar que tant en el periodo del quart cicle de control com en l'actualitat, molts poques pàgines web depenents de l'administració general de l'Estat tenen versió en valencià diferenciada del català, i les poques que en tenen no apliquen,

---

²⁵ <https://rm.coe.int/16806f0658> (versió en anglés) [Recuperat el 05/08/2018]

no ya les formes recomanades per la RACV com a entitat normativa autoctonista, sino ni tan sols les formes recomanades per l'entitat normativa AVL, d'us supostament obligatori per les administracions públiques d'acort en la legislació actual; oferint per tant una versió poc pròxima als valenciaparlants per estar molt acostada al català estàndart.

Considerem que este fet provoca que la majoria dels valenciaparlants preferixquen accedir a les versions en castellà, llengua en la que són plenament competents, abans que accedir a una versió d'una modalitat llingüística pròxima pero que no és la seua.

593. D'acort en l'informació proporcionada en el quart informe periòdic, el Pla per a Promoure el Coneiximent i l'Us del valencià inclou la formació llingüística, tant general com a especialisada, per als empleats del Govern de la Comunitat Valenciana. El pla aborda l'activitat de capacitació en sí mateixa, el paper del valencià en el progrés professional, la generalisació del traductor SALT (Diccionari Traductor Valencià), i la línia programa "Deprendre valencià".

En este punt volem puntualisar que l'antic traductor castellà <> valencià SALT²⁶, que proporcionava versions en valencià prou allineades en les recomanacions particularistes de la AVL, ha segut substituït per Salt.usu²⁷, que es basa en els "Criteris llingüístics" elaborats pel govern valencià en 2016²⁸, de tendència anexionista.

Estos criteris, que s'aparten de les recomanacions de la AVL en aspectes prou importants, **han segut fortament criticats inclús per membres de l'ent normatiu²⁹ per supondre una tornada al model llingüístic inadequat dels anys 80 del segle passat**, d'inspiració clarament anexionista i que tant perjudicà a la normalisació de l'us del valencià.

Les entitats redactores d'este informe, des de la discrepància respecte al model llingüístic que defenem, compartim en gran mida eixe anàlisis fet des del particularisme

---

26 Anteriorment depenent de la Generalitat Valenciana, pero transferit al mig de comunicació *Las Provincias*. Se pot consultar en: <http://traductor.lasprovincias.es/>

27 Se pot consultar en: <http://www.salt.gva.es/es>

28 RESOLUCIÓ de 23 de novembre de 2016, del director general de Política Lingüística i Gestió del Multilingüisme, per la qual s'aproven els criteris lingüístics d'aplicació a l'Administració de la Generalitat i els seus ens instrumentals. [2016/9261]

29 L'acadèmic de la AVL Aberlard Saragossà publicà tres articles en el diari *Levante-EMV*, en una sèrie nomenada "Els criteris lingüístics de la Generalitat".

1) "Els 'Criteris' de la DGPL i les lleis valencianes":

<https://www.levante-emv.com/opinion/2017/06/08/els-criteris-dgpl-i-les/1577506.html> [Recuperat el 05/08/2018]

2) "Recomanacions de l'AVL que la DGPL no ha atés":

<https://www.levante-emv.com/opinion/2017/06/10/recomanacions-lavl-dgpl-ates/1578538.html> [Recuperat el 05/08/2018]

3) "Els 'Criteris': Un retorn cap al passat": <https://www.levante-emv.com/opinion/2017/06/12/els-criteris-retorn-cap-passat/1579183.html> [Recuperat el 05/08/2018]

També tracta est assunt en el seu últim llibre "El valencianisme llingüístic", Ed. Àrbena, València, 2018.

llingüístic que se supon que és la postura oficial de la AVL. No obstant, trobem a faltar un posicionament explícit de la AVL, com a entitat, en relació a l'adequació o no del nou model llingüístic promocionat des del nou govern autonòmic, clarament anexionista.

602. Durant la visita sobre el terreny, els representants de les ONG varen informar al Comité d'Experts de que actualment no hi havia una estació de ràdio regional en valencià i que l'alcanc de la radiodifusió a través de la ràdio local era molt llimitat.

[...]

608. Durant la visita sobre el terreny, algunes ONG varen informar al Comité d'Experts de que encara no hi havia televisió regional disponible en valencià i que la cobertura pels canals locals era molt llimitada.

En el periodo del quint cicle de control (2014-2016) encara no es disponia d'una radiotelevisió d'àmbit autonòmic en valencià, despuix del tancament de Radio Televisió Valenciana (RTVV).

A data de hui, i des de fa uns pocs mesos, els valencians tornem a tindre una televisió autonòmica, en relació a la qual farem unes consideracions en l'apartat 5 del present document.

5 Valoració del compliment de la Carta en relació al valencià (2014-2016)

En el present apartat repassarem els punts dedicats al valencià en l'últim informe periòdic de l'Estat Espanyol 2014-2016³⁰ (d'ara en avant, **5nt Informe**), matisant les afirmacions que en ell es fan respecte al compliment de la Carta i l'observància de les recomanacions del Comité d'Experts sobre l'informe periòdic anterior.

5.1 Apartat “Introducció i senyes sobre el número de parlants”

En el punt introductori del capítol per al valencià del **5nt Informe** es fa referència a l'última enquesta general sobre el coneixement i l'ús del valencià. No obstant, trobem en l'informe una falta d'anàlisi de l'evolució històrica de les senyes sobre les competències llingüístiques en relació al valencià.

En este apartat del nostre informe presentem una sèrie de gràfiques que arpleguen els resultats de les diferents enquestes oficials encarregades per l'Administració valenciana³¹ per a observar l'evolució del coneixement dels valencians en relació al valencià en quatre grans categories: a) entén; b) sap parlar; c) sap llegir; d) sap escriure.

5.1.a) Anàlisi de la sèrie històrica

En primer lloc podem observar un quadro extret d'un treball de l'acadèmic de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua Abelard Saragossà³². Dins d'estes categories s'agarren els percentages que sumen les respostes “Prou be” i “Perfectament”.

---

30 <https://rm.coe.int/spainpr5-es-docx/1680788433> (versió en castellà) [Recuperat el 05/08/2018]

31 Per a una major informació, el lector pot acudir a les fonts primàries en la web de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Deport <http://www.ceice.gva.es/ca/web/fondo-estadistico-documental/fondo-datos-numericos> [Recuperat el 30/03/2017]

Vore també, DE LA LLENGUA, Acadèmia Valenciana (ed.). *Llibre blanc de l'ús del valencià: enquesta sobre la situació social del valencià*, 2004. Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, 2005.

Observem una divergència entre la data de la primera enquesta oferida en el treball de Saragossà i l'arreplegada en la web citada de la Conselleria d'Educació.

32 Saragossà, A. *L'ús del valencià: mirada al present i al futur. Reflexions per a un valencianisme transversal i majoritari*. Aula de Lletres Valencianes. Revista Valenciana de Filologia, 3, p. 31-101, ISSN: 2253-7694. Versió digital:

<http://roderic.uv.es/bitstream/handle/10550/45016/L%E2%80%99C3%BAs%20del%20valenci%C3%A0%20mirada%20al%20present%20i%20al%20futur.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

[Recuperat el 05/08/2018]

<i>Coneiximent del valencià (senyes preses de Tortosa 2011)</i>				
Anys	Entén	Parla	Llig	Excriu
1985	75%	59%	28%	8%
1992	84%	60%	43%	15%
1995	87%	62%	46%	20%
2004	75%	53%	47%	25%
2005	73%	52%	50%	29%

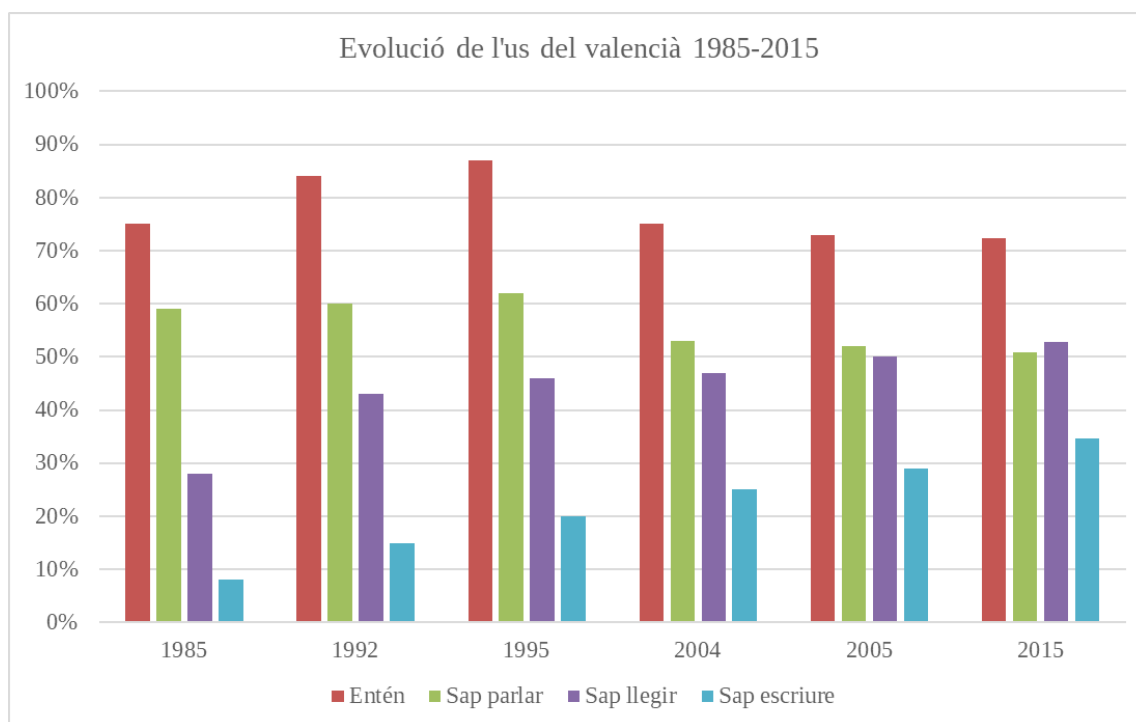
Quadro 1. Evolució de l'us del valencià de 1985 a 2005

Si afegirem els últims resultats de l'any 2015, obtenim una gràfica que nos oferix informació visual de l'evolució d'estes quatre categories descrites. Primer observem el quadro anterior complementat en les últimes senyes, i a continuació una gràfica de barres.

<i>Coneiximent del valencià (senyes preses de Tortosa 2011 i GVA 2015)</i>				
Anys	Entén	Parla	Llig	Excriu
1985	75%	59%	28%	8%
1992	84%	60%	43%	15%
1995	87%	62%	46%	20%
2004	75%	53%	47%	25%
2005	73%	52%	50%	29%
2015	72,4%	50,9%	52,9%	34,7%

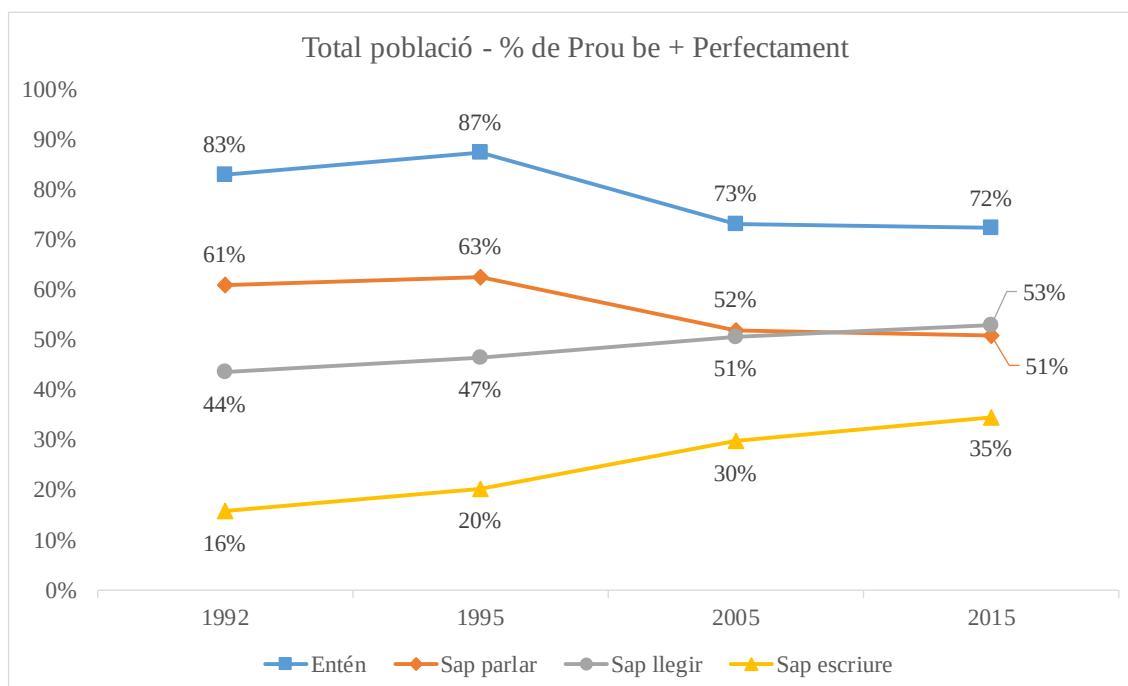
Quadro 2. Evolució de l'us del valencià de 1985 a 2015

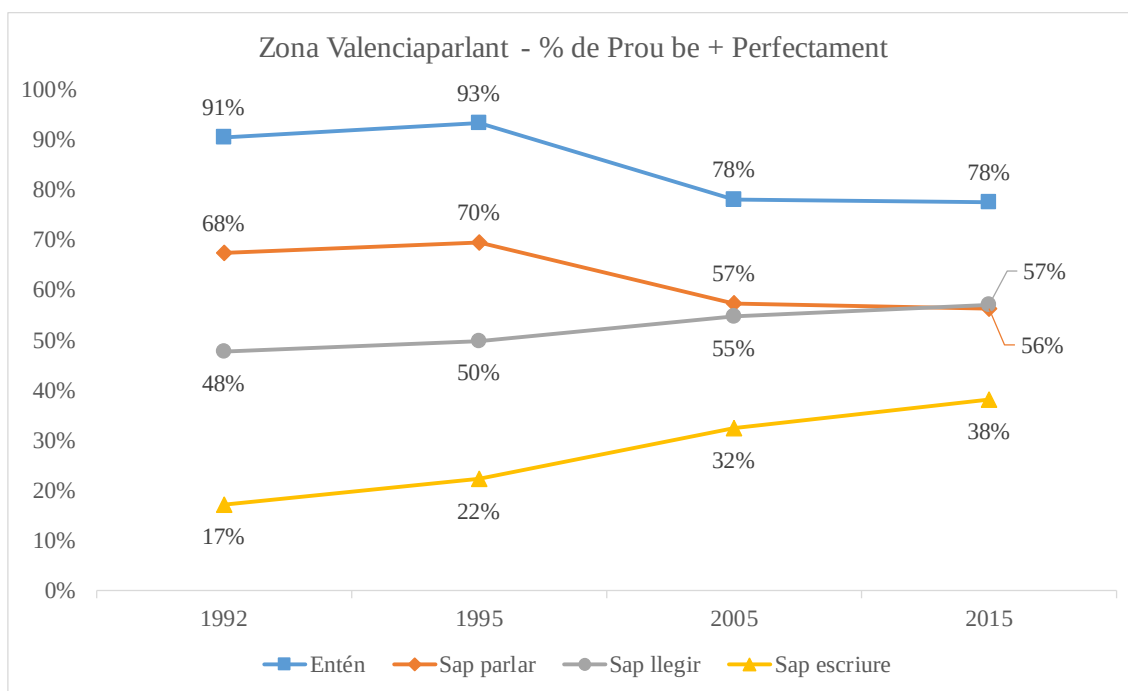

Gràfica 1. Gràfic de barres de l'evolució de l'us del valencià de 1985 a 2015

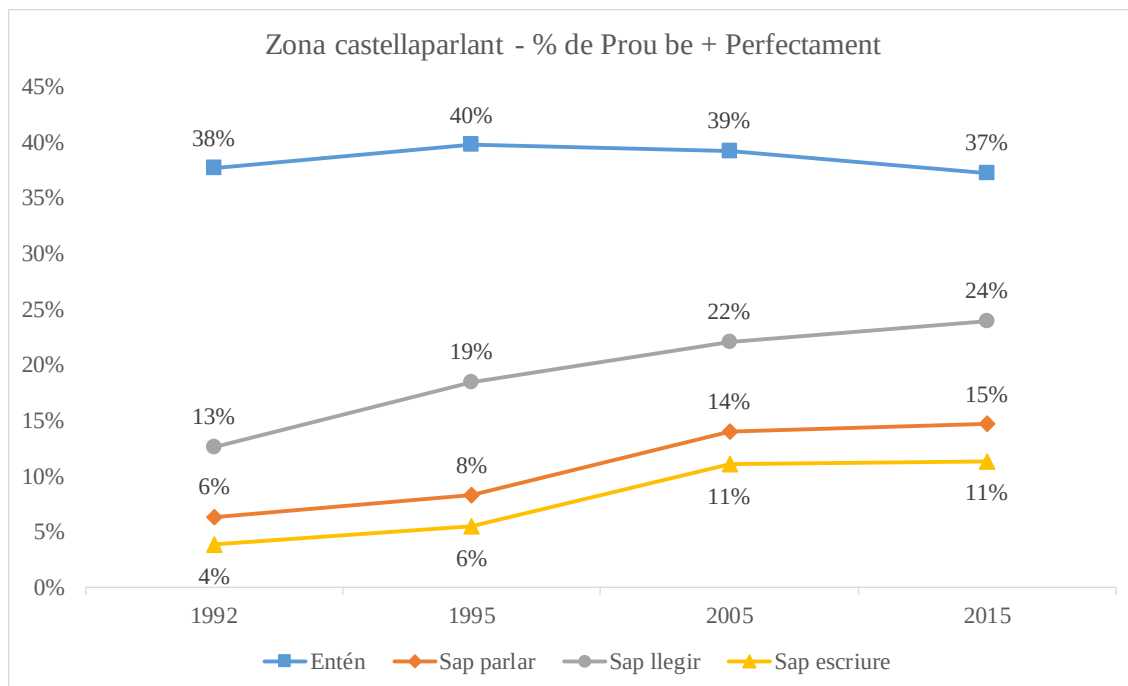
A continuació aportem diferents gràfiques de tendència prenent les quatre categories citades en el periodo 1992-2005, aixina com la comparativa entre les zones de predomini lingüístic valencià i castellà.

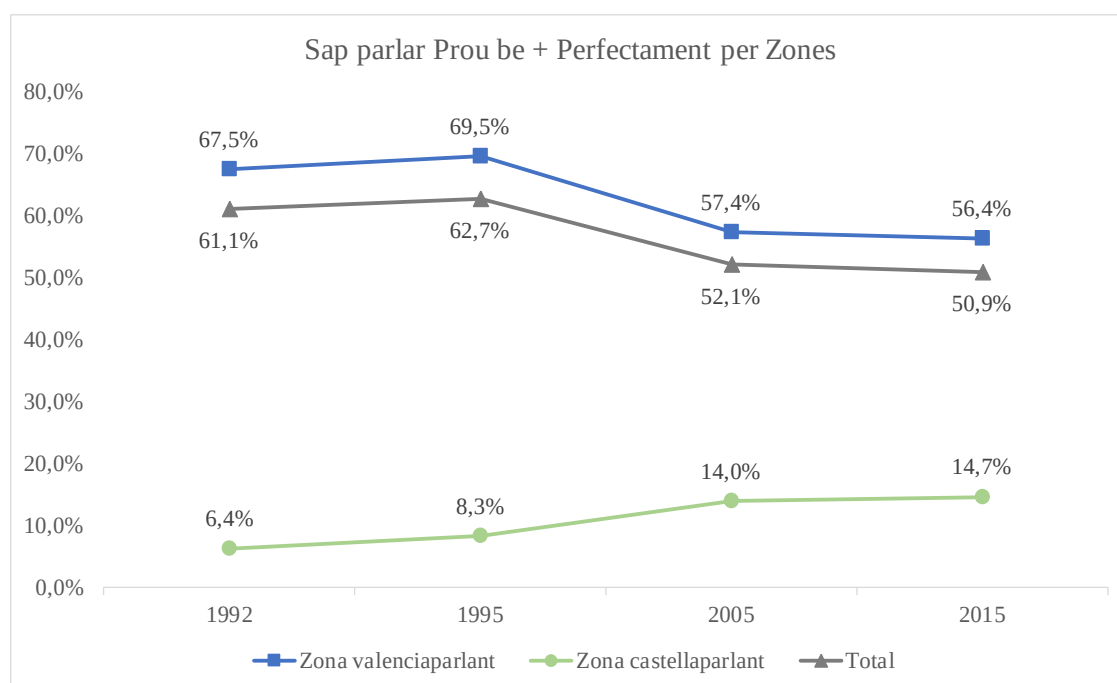
Gràfica 2. Evolució de l'us del valencià de 1985 a 2015. Total població

Gràfica 3. Evolució de l'ús del valencià de 1985 a 2015. Zona valenciàparlant

Gràfica 4. Evolució de l'ús del valencià de 1985 a 2015. Zona castellàparlant

Gràfica 5. Evolució de l'us oral del valencià de 1985 a 2015. Comparativa entre zones

5.1.b) Conclusions/reflexions

En l'interval entre 1992 i 2015, 23 anys, tenim les següents evolucions en les competències declarades pels enquestats:

- ENTÉN: El percentage total de valencians que afirmen entendre prou be o perfectament el valencià **ha caigut 10,8 punts percentuals**. Especialment greu és l'evolució en la zona valenciaparlant, a on la caiguda s'agreuja 12,9 punts, de manera que casi 1 de cada 4 valencians que viu en zona valenciaparlant afirma que no es capaç d'entendre de manera solvent el valencià (en 1992 era 1 de cada 10 persones).
- SAP PARLAR: El percentage total de valencians que afirmen saber parlar valencià **ha caigut 10,2 punts percentuals**. Especialment greu és l'evolució en la zona valenciaparlant, a on la plena competència per a parlar valencià ("Prou be" + "Perfectament") ha caigut 11,1 punts percentuals.
- SAP LLEGIR: El percentage total de valencians que afirmen saber llegir en valencià **ha creixcut 9,3 punts percentuals**. En la zona valenciaparlant l'evolució alcança un creixcut de 9,4 punts percentuals.
- SAP ESCRIURE: El percentage total de valencians que afirmen saber escriure "Prou be" o "Perfectament" el valencià **ha creixcut 18,9 punts percentuals**. En la zona valenciaparlant l'evolució alcança un creixcut de 21,1 punts percentuals.

És innegable que l'incorporació del valencià a l'educació reglada ha favorit el creixement de les competències inherents a la pròpia escolarització: llegir i escriure. Però per desgràcia estes evolucions favorables no han repercutit en la millora de les competències lingüístiques que més incidència tenen en l'ús social del valencià, com són saber parlar i entendre el valencià. Ad este respecte, les conclusions que podem extraure dels resultats són alarmants:

- En 1992, 2 de cada 3 valencians afirmaven saber parlar valencià, la competència lingüística més important, puix és l'única que per sí mateixa garanteix l'ús social del valencià, ja que si u no sap parlar-lo difícilment podrà fer un ús normal en tots els àmbits de la vida. Dramàticament, en 2015 només 1 de cada 2 valencians afirma tindre plenes competències per a parlar valencià.
- En 1992, 4 de cada 5 valencians afirmava entendre bé o perfectament el valencià. En 2015, menys de 2 de cada 3 valencians afirma entendre bé o perfectament el valencià.

Si afegim senyes addicionals, en este cas de l'enquesta realitzada per la AVL en 2004³³, observem unes altres xifres inquietants. Com és sabut, la continuïtat d'una llengua viva ve assegurada per la seua transmissió de pares a fills. Si prenim com a criteri **l'ús oral familiar de l'idioma**, per a les comarques valenciaparlants tenim que **només un 36,5% de la població usa el valencià de forma exclusiva o majoritària en el seu entorn familiar**, mentres que un altre 5,5% afirma usar el valencià i el castellà per igual. Per tant, pràcticament un 60% de la població de la zona valenciaparlant (sense contar, per tant, les comarques històricament castellaparlants) usa el castellà (o altres llengües) de forma exclusiva o principal en les seues relacions familiars.

Si desglossem estus per grups d'edat, tenim que, **mentres un 48,5% de les persones "majors" usen prioritàriament el valencià en la llar**, este percentatge descendix a mida que nos movem a edats més joves, fins a arribar a **només un 29% entre la franja d'edat més jove**.

Si analisem **l'ús lingüístic pares-fills**, observem que es troba estabilitat, en una llauera tendència positiva (36,9% parla prioritàriament valencià en sos pares, 39,3% en sos fills), però complementada en unes altres senyes inquietants, com ho és, per exemple, que **només un 37,8% dels matrimonis mixts** (valenciaparlant-castellaparlant) **usa el valencià en la llar de forma preeminent**.

El restant d'usos orals no presenta un panorama millor per a la llengua valenciana. **L'ús oral predominant del valencià en els amics**, per exemple, **ha baixat d'un 44% en 1985** (pràcticament igualat en el del castellà) **a un 32% en 2004**, mentres l'ús predominant del castellà ha pujat d'un 45% en 1985 a un 51% en 2004. Per tant, més d'un 12% de baixada en l'ús oral del valencià, acompanyat, per exemple d'una devallada del 14% del seu ús en les botigues tradicionals i d'un 10% en els centres

---

33 Aprofitem les referències arrellegades per Pradilla, M.A: *La tribu valenciana. Reflexions sobre la desestructuració de la comunitat lingüística*. Onada Edicions, Benicarló, 2008, pp. 93-120

comercials. Percentages similars de retrocés en l'ús real del valencià es donen en el restant d'àmbits d'ús de la llengua.

Esta involució de coneiximent i l'ús del valencià contrasta justament perquè es dona en el període en el que la llengua valenciana ha gojat d'un estatus de suposta protecció i potenciació, sense precedents des de l'època foral. El valencià ha estat oficialment present en l'escola i l'Universitat, hem tingut una Radio Televisió Valenciana (ara novament activa, després d'uns anys sense este servici) i les administracions de banda han disposat de recursos per a la normalització de l'idioma com mai abans en l'història.

Se pot donar l'explicació de que les polítiques lingüístiques aplicades pels governs del Partit Popular són les responsables d'esta situació. Però imputar-li la responsabilitat d'esta situació només a una política partidista és tal volta molt simplista. Aixina, Abelard Saragossà³⁴ destaca que les polítiques lingüístiques de PP i PSOE no diferien massa. També una altra possible explicació seria l'immigració rebuda en terres valencianes. És un element important a tindre en conte, però tal volta hi han variables que no s'estan considerant a l'hora d'analitzar per què el valencià va perdent terreny. Una d'eixes variables pot ser la divergència entre el model escrit i el model oral. Aixina, Saragossà³⁵ afirma:

*“El canvi entre els anys trenta i els anys sixty també va afectar el model lingüístic. D'un valencià fresc, natural, identificador, assimilable i predominantment practicable en la llengua oral pública, vàrem passar a un model lingüístic llibresc que no es podia aplicar a un parlament públic i que, com a conseqüència, separava l'escriptura i l'oralitat pública. Com ara, allà on el model dels anys trenta escrivia **preferix** i **este carrer**, el model dels anys sixty ho canvia a **prefereix** i **aquest carrer**”* (p. 53)

Aixina ho veu també Mollà³⁶, qui afirma que no es pot dissenyar un model lingüístic al marge de la gent.

En qualsevol cas, en estes línies no pretenem oferir un anàlisi en fondària de la situació de l'ús social i el coneiximent del valencià, i de les motivacions profundes que poden estar darrere dels desencorajadors resultats que hem vist, puix això excedix l'objectiu d'este document i requeriria una informació demoscòpica que contemple més variables. Només aspirem a donar uns elements per a la reflexió, a través de les enquestes que tenim al nostre alçanc i que, per la seua confecció, **més que respostes nos suggerixen molts interrogants**. Posem sobre la taula unes reflexions i algunes d'estes qüestions que esperem que les nostres Administracions, en especial les que tenen responsabilitat en matèria de política lingüística, puguen respondre algun dia:

- Existix per part de l'Administració política i lingüística una negació sistemàtica de l'existència d'un conflicte lingüístic entre valencians, o com a molt se tracta com una “batalla” superada. Però ben al contrari, després d'un any analisant

---

34 SARAGOSSÀ, A. 2013 op. Cit.

35 SARAGOSSÀ, A. 2013 op. Cit.

36 MOLLÀ, T. *La llengua dels mitjans de comunicació*. Alzira. Edicions Bromera, 1990.

notícies de premsa al respecte, els redactors d'este informe hem detectat que es produïx sobre este tema una ambivalència tan curiosa com poc desijable, perque demostra que el conflicte continua ben viu:

- Els titulars sobre el conflicte lingüístic susciten molt d'interés i polèmica. No passen desapercebuts i garanteixen bona quantitat de lectors.
- Per altra banda, estos titulars produïxen cansanci i indignació en els lectors.
- Per als responsables de la política lingüística valenciana, són més importants els criteris de convergència lingüística en les modalitats lingüístiques pròpies d'atres territoris del nostre diasistema occitanorromànic, que la pervivència real del nostre idioma, la nostra modalitat valenciana. D'eixa manera, la secular consciència lingüística diferenciada dels valencians, que, dins d'eixe marc de germanor entre les llengües de tot el diasistema, hauria de ser una característica que hem de respectar i preservar, se tracta, al contrari, com una malaltia que hem de curar encara que la medicina no siga ben tolerada.
- ¿Seria normal que un anglés, o un castellarparlant, adults, formats i molt competents en les seues respectives llengües, tingueren que estar preocupats i estudiar durament per a traure's un diploma de competència lingüística en la seua pròpia llengua? ¿Seria normal que tingueren que repetir 3 o 4 vegades els exàmens fins que ho conseguiren? ¿És normal lo que ocorre en els criteris d'examen de la "*Junta Qualificadora de Coneiximents de Valencià*"? Nos pareix prou evident que eixa distància entre l'oralitat natural i l'escriptura penalisa greument als valenciaparlants nadius. ¿Això és normal en una societat que vol conservar la seua llengua?
- Profundisant en el punt anterior: si els lingüistes i sociolingüistes acorden que les generacions més majors són les que més competència lingüística tenen, i també es reconeix una gran distància entre el model oral i escrit, quan nos felicitem perque la cohort "18 a 35 anys" són els que més competència lingüística tenen en l'any 2015, ¿nos estem felicitant per la recuperació d'una llengua o per la consecució d'un procés de substitució lingüística?

Són moltes més les preguntes que nos podem fer si volem conèixer millor el context sociolingüístic real en el que nos movem els valenciaparlants, i eixe conflicte latent que mai s'acaba de resoldre perque seguix el seu curs a les fosques.

Eixes qüestions a les que nos hem referit no les hem vistes encara reflexades en cap d'enquesta, no sabem per si no considerar-les rellevants o per no voler enfrontar-se a les respostes que se poden obtindre. Potser a la llum d'informació més completa, segons quines decisions que ara s'estan prenent (com, per eixemple, promoure un model d'educació plurilingüe que els castellarparlants perceben com una imposició, o optar usar un model lingüístic més convergent de lo que l'oficial Acadèmia Valenciana de la

Llengua recomana, o ignorar la consciència llingüística no dialectal de la majoria dels valencians) s'haurien de replantejar.

Este replantejament, al nostre entendre, deuria passar per:

- Fomentar un acostament dels valencians castellaparlants al valencià pel convenciment i no per l'imposició.
- Respectar i demanar que es potencien encara més les formes genuïnes valencianes en la AVL en aquells usos que la legislació actual obliga a usar dita normativa.
- Reconéixer de manera oficial la referència de la RACV com a entitat normativa, i respectar la preferència de model llingüístic de cada parlant.

En resum, constatem que en el capítol sobre el valencià del **5nt Informe** només s'oferixen unes senyes descontextualisades que no presenten una visió matisada ni un anàlisi en profunditat. Per altra banda, pensem que part dels pobres resultats en les competències que garanteixen la supervivència del valencià es deuen a factors no analisats pels successius governs autonòmics: aquells que poden fer referència a la proximitat entre la variant vernacular valenciana i el model de llengua proposat per les administracions públiques, el sistema educatiu i els mijos de comunicació.

Com s'ha indicat en l'apartat 3 del present informe, tant els governs anteriors (per acció o per omisió) com sobre tot l'actual (en una acció decidida) **han apostat i aposten més per la convergència llingüística del valencià cap al català** (una convergència no cap a un centre de gravetat o koiné, sino cap a un català estàndart) **que per oferir als valenciaparlants un estàndart digne i versions de continguts textuals o audiovisuals en la modalitat valenciana.**

L'actual govern autonòmic fa gala de la col·laboració en altres territoris de "llengües idèntiques o similars", com a acció positiva per a la llengua, oblidant-se de que la llengua per sí mateixa no és res sense els parlants i que l'absència de continguts en valencià no ajuda a procurar "... l'augment no només del seu us, sino també el prestigi indispensable per a ser usat en els àmbits en més futur (Internet, rets socials), aixina com en els àmbits més formals i de representació".

Estes accions, ademés, van contra lo expressat en el DICTAMEN de 2005 de la AVL (que s'ha citat en l'apartat 4.3 i sobre el que es donen més detalls en l'Anex III.f), que en els seus punts 8 i 9 defén l'existència de versions de continguts en la modalitat valenciana. A pesar d'això, a data de hui la que és entitat normativa oficial del valencià segons la legislació vigent no s'ha manifestat clarament en defensa del seu propi dictamen i de la falta de respecte cap al mateix per part del govern autonòmic, lo que per als firmants d'este informe demostra que està abandonant les seues teòriques postures particularistes per a abraçar les anexionistes.

5.2 Apartat “Aplicació de la Carta” (pàg. 122)

Valorarem a continuació el grau de compliment de l'aplicació de la Carta en el cas del valencià, matisant alguns aspectes del **5nt Informe** en que les entitats que elaborem el present informe tenim visions discrepants.

5.2.a) Subapartat “Part II. Artículo 7 – Objectius i principis”

Paràgraf 1

En matèria de llengües regionals o minoritàries, en els territoris on estes llengües es practiquen i segons la situació de cada llengua, les Parts fonamentaran la seua política, la seua lleislació i la seua pràctica sobre els objectius i els principis següents:

- a) el reconeiximent de les llengües regionals o minoritàries com a expressió de la riquesa cultural;*
- b) el respecte de l'àrea geogràfica de cada llengua regional o minoritària, actuant de tal sort que les divisions administratives ya existents o noves no constituïxquen cap obstàcul a la promoció d'esta llengua regional o minoritària;*
- c) la necessitat de mides enèrgiques per a promoure les llengües regionals o minoritàries en la finalitat de salvaguardar-les;*

El **5nt Informe**, en la seua pàgina 123, fa referència a la creació de la Direcció General de Política Llingüística i Gestió del Multilingüisme (DGPLGM). Est organisme és una reestructuració de la preexistent Direcció General de Política Llingüística (DGPL), realisada despuix de l'últim canvi de govern autonòmic.

No obstant, i en relació en els punts de la Carta indicats, volem manifestar que:

- Les polítiques llingüístiques de la DGPLGM atenten contra l'esperit de la Carta en punts com el reconeiximent de les llengües regionals o minoritàries com a expressió de la riquesa cultural. La postura anexionista d'est organisme, manifestada en el model llingüístic marcadament convergent que promou (que comentarem més avant quan tractem els “Criteris llingüístics” que ha aprovat) i en l'absència de promoció de versions textuais i audiovisuals en la modalitat llingüística valenciana (que conta en un estàndart propi oficial en la Comunitat Valenciana, distint dels estàndarts vigents en atres territoris), és de tot manco respectuosa en el reconeiximent i la preservació de la riquesa cultural que oferix la diversitat. També en este punt considerem que eixes polítiques actives i passives van contra l'esperit de l'article 3.3 de la Constitució espanyola que afirma que **“La riquesa de les distintes modalitats llingüístiques d'Espanya és un patrimoni cultural que serà objecte d'especial respecte i protecció”**.

- Les mides enèrgiques de la DGPLGM per a promoure les llengües regionals o minoritàries en la finalitat de salvaguardar-les són, en realitat, **per a promoure i preservar només el català estàndart**, en una estratègia uniformisadora del valencià respecte al català que considerem que només pot tindre com a resultat la desafecció dels usuaris de la modalitat valenciana, en l'abandó de la llengua pròpia, o la substitució de la modalitat valenciana per l'estàndart català, abdós situacions (al nostre entendre) contràries a l'esperit de la Carta.

d) la facilitació i/o el foment de l'us oral i escrit de les llengües regionals o minoritàries en la vida pública i en la vida privada;

e) el manteniment i el desenroll de relacions, en els àmbits coberts per la presente Carta, entre els grups que parlen una llengua regional o minoritària i altres grups del mateix Estat que parlen una llengua baix una forma idèntica o aproximada, aixina com l'establiment de relacions culturals en altres grups de l'Estat que parlen llengües diferents;

En relació ad estos punts, i a les accions exposades en la pàgina 123 i següents del **5nt Informe**, valorem positivament les accions realitzades en relació en els municipis de la Regió de Múrcia que històricament han parlat en valencià (El Carche), si be trobem a faltar l'implicació del govern autonòmic murcià, per eixemple en l'inclusió del valencià com a llengua regional o minoritària no oficial.

No valorem tan positivament les relacions en Catalunya i les Illes Balears, puix des del canvi de govern autonòmic es fan sempre des d'una postura de subordinació de la modalitat llingüística valenciana respecte a la catalana, tant en quant a model llingüístic que es promociona com en quant a denominació del conjunt del valencià i el català.

No tenim res en contra de la convivència i l'intercanvi cultural entre els territoris que compartim família llingüística (i ahí no nos quedem només en les varietats valencianes, catalanes i balears, sino que ho fem extensiu a tot el diasistema occitanorromànic), pero sempre que eixos contactes siguen coordinats i no subordinats. Veem molt positius els llaços històrics que nos unixen sempre i quan no es transformen en cadenes, pero en el cas que nos ocupa les relacions que fomenta la DGPLGM són més cadenes que llaços:

- En primer lloc, iniciatives com el projecte Lull (que es menciona en la pàgina 124 del **5nt Informe**) no dona visibilitat a la diversitat de les modalitats llingüístiques de l'àmbit llingüístic que supostament representa: el model llingüístic que fomenta, com pot observar-se en la seua web³⁷, és el català estàndart (basat en la variant vernacular catalana oriental), sense concessions a les modalitats valenciana i balear ni tan sols en les publicacions que fan referència ad estos altres territoris³⁸.

---

37 Se pot consultar la web de l'Institut Ramon Lull ací: <https://www.llull.cat/catala/home/index.cfm>

38 Vore l'article "Comença l'estada lingüística a València per a estudiants de català d'arreu del món" ací:

- Coherentment en lo anterior, les iniciatives conjuntes dels actuals responsables polítics dels territoris valencià, català i balear usen sistemàticament la denominació “llengua catalana” o “català” per al conjunt de les modalitats llingüístiques dels tres territoris, sense incloure el gentilici “valencià”³⁹, incomplint d'esta manera el DICTAMEN de 2005⁴⁰ de la AVL, que en els seus punts 8 i 9 defén, no sols el nom de “valencià”; sino també l'existència de versions de continguts en la modalitat valenciana.

Un altre punt que requerix de matisació és la menció que es fa en la pàgina 124 a la relació en l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), al qual se li reconeix la categoria de “màxima autoritat normativa en llengua catalana, sense menyscabament de la pròpia institució normativa [del valencià], l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL)”. Al nostre parer, eixe reconeixement d'autoritat és una mostra més de subordinació del govern valencià (i també de l'entitat normativa oficial del valencià) respecte a una entitat d'un altre territori que no té competències en la codificació de la modalitat valenciana, competència que l'Estatut d'autonomia de la Comunitat Valenciana deposita en este moment en la AVL en exclusiva. Una oficialitat única com a entitat normativa, la de la AVL, que els autoctonistes rebuigem, puix reivindiquem eixa consideració oficial per a la RACV; pero que en qualsevol cas deixa clar que ninguna institució no valenciana té potestat alguna per a fixar la normativa de referència per a l'idioma valencià.

En resum, observem en l'actual govern autonòmic la mateixa tendència inadequada cap a una convergència subordinada i no coordinada dels valencians respecte als catalans, diluïdora de la personalitat valenciana, tant en l'aspecte llingüístic com en el cultural. Com ya s'alvançava en l'apartat 4.3, acadèmics de la AVL com Abelard Saragossà han segut molt crítics en els “*Criteris lingüístics*” elaborats per la Generalitat (vore nota 29).

Respecte a les relacions en les altres comunitats en llengües pròpies distintes del castellà, valorem positivament qualsevol iniciativa que tinga per objectiu reforçar a les llengües cooficials i els drets dels seus usuaris.

f) la provisió de formes i mijos adequats d'ensenyança i d'estudi de les llengües regionals o minoritàries a tots els estadis apropiats;

---

https://www.llull.cat/catala/actualitat/actualitat_noticies_detall.cfm?id=36051&url=comenca-l-estada-linguistica-a-valencia-per-a-estudiants-de-catala-d-arreu-del-mon-.html

39 Este fet es pot comprovar en la mateixa web de l'Institut Ramon Llull, en la pràctica totalitat dels seus continguts, i molt significativament en el títol de la seua web, que fa referència a “Llengua i cultura catalanes” o “Catalan culture abroad”, barrejant d'esta forma llengua i cultura dels tres territoris baix la denominació única de “catalana”.

40 Vore l'Anex III.f.

g) la provisió de mijos que permeten deprendre una llengua regional o minoritària als no parlants que residixquen en l'àrea en que s'ampra dita llengua, si aixina ho desigen;

En relació ad estos punts, i a les accions exposades en la pàgina 123 i següents del **5nt Informe**, cal indicar que els mecanismes per a facilitar l'aprenentatge del valencià, fòra del circuit de l'educació reglada (incloent les Escoles Oficials d'Idiomes), contemplan convenis en entitats privades anexionistes⁴¹. En este cas, com repetirem més avant en este informe, les entitats de sensibilitat llingüística autoctonista que organisen cursos de llengua valenciana (algunes de elles com Lo Rat Penat oferixen cursos des de 1949) han segut i són invisibles per als governs autonòmics valencians.

Lo Rat Penat continua oferint en l'actualitat cursos de llengua valenciana. A pesar de queels seus títuls no tenen validea oficial des de que esta es va retirar en 1982 per motius ideològics, les seues aules continuen omplint-se de valencians que s'inscriuen en ells any darrere d'any.

h) la promoció dels estudis i de l'investigació sobre llengües regionals o minoritàries en les universitats o en les institucions equivalents;

Tornem a matisar en este punt que accions com la participació en el projecte Lull, exposada en la pàgina 125 del **5nt Informe**, fan més émfasis en la promoció de l'idea d'una llengua catalana homogènea (i d'una cultura associada, a la que dona el gentilici també de catalana) que no en la defensa de la riquesa i la diversitat de les modalitats valenciana, catalana i balear, com posen en evidència tant el model llingüístic usat (català estàndart del IEC, basat en les varietats catalanes orientals) com per l'us casi exclusiu de la denominació només en el gentilici "català" per a designar al conjunt de les modalitats, fet contrari a la legislació valenciana i al DICTAMEN de 2005⁴² de la AVL.

5.2.b) Subapartat "Part III. Artícul 8 – Ensenyança"

Paràgraf 1

En matèria d'ensenyança i, per lo que es referix al territori en que es parlen dites llengües i segons siga la situació de cada una d'elles, sense perjuí de l'ensenyança de la/les llengua/es oficial/s de l'Estat, les Parts es comprometen a:

---

41 Vore l'artícul "El Ayuntamiento de Valencia concede otros 16.800 euros a Acció Cultural para cursos de valenciano", del diari Las Provincias, edició de 24/03/2017: <https://www.lasprovincias.es/valencia-ciudad/201703/24/ayuntamiento-valencia-concede-otros-20170323234938.html> [Recuperat el 05/08/2018]

42 Vore l'Anex III.f.

a) i) prevore una educació preescolar garantida en les llengües regionals o minoritàries corresponents; o

b) i) prevore una ensenyança primària garantida en les llengües regionals o minoritàries corresponents; o

c) i) prevore una ensenyança secundària garantida en les llengües regionals o minoritàries corresponents;

Respecte als comentaris que conté el **5nt Informe**, en la seua pàgina 125, només volem manifestar que les entitats que havem elaborat el present informe estem compromesos en l'ús del valencià com a llengua vehicular en l'ensenyança, pero considerem que la forma de procedir de la Conselleria encarregada de l'educació no s'ha basat en el necessari diàlec social, sino que ha seguit un camí unilateral treballat entre una part del govern i algunes associacions d'ensenyants, donant com a conseqüència un ample rebuig social i, en el terreny jurídic, la suspensió judicial del Decret 9/2017.

d) i) prevore una ensenyança tècnica i professional garantida en les llengües regionals o minoritàries corresponents;

Respecte als comentaris del **5nt Informe**, en la pàgina 126, valorem positivament l'intenció d'estendre l'ús del valencià en els centres d'ensenyança tècnica i professional, encara que s'haja suspés el Decret 9/2017 que ho preveïa.

e) iii) si, en raó del paper de l'Estat sobre els centres d'ensenyança superior, els apartats i) i ii) no pogueren aplicar-se, fomentar i/o autorisar l'establiment d'una ensenyança universitària o altres formes d'ensenyança superior en les llengües regionals o minoritàries, o de mijos que permeten estudiar eixes llengües en l'universitat o en altres centres d'ensenyança superior;

En relació als comentaris del **5nt Informe**, en les pàgines 126 a 128, només volem fer una matisació.

S'indica que les universitats són destinatàries de subvencions destinades a "... les activitats de formació que tinguen com a finalitat l'increment de la docència en valencià, la creació de plataformes digitals per a l'aprenentatge del valencià, aixina com les iniciatives formativa i de dinamisació del voluntariat llingüístic universitari. Sobre les rets universitàries, les activitats subvencionables són aquelles que incidixquen en el foment i prestigi social del valencià i en la empleabilitat on el valencià siga l'eix motor de l'acció". Certament les universitats estan portant a terme una tasca important de promoció de l'ús del valencià, pero tornem a percebre ací el foment d'un model

llingüístic subordinat respecte al català estàndart, que en conte d'apostar per fer versions valencianes de plataformes digitals reutilisen materials d'universitats d'altres territoris i, per tant, no adaptats a les normes i recomanacions de l'ent normatiu actualment oficial del valencià. D'esta manera trobem difícil aconseguir el “foment i prestigi social del valencià”, entés com la modalitat llingüística valenciana, que és l'oficial en la Comunitat Valenciana: només s'està fomentat el prestigi social del model llingüístic català estàndart, en detriment de la nostra modalitat pròpia.

f) i) prendre disposicions per a que s'impartixquen cursos d'ensenyança per a adults o d'educació principal o totalment en les llengües regionals o minoritàries;

En relació als comentaris continguts en les pàgines 128 i 129 del **5nt Informe**, considerem oportú fer dos matisacions:

- El mecanisme d'acreditació de coneiximents de valencià, a través de la Junta Qualificadora, utilisa com a referència un model llingüístic excessivament convergent en el català estàndart i per tant allunyat de la llengua viva (accentuant-se des de el canvi de govern autonòmic de 2015), model que ademés divergix de les normes i recomanacions de la AVL com a entitat normativa actualment oficial del valencià per als usos de les administracions públiques, la qual cosa a sovint provoca una major dificultat d'obtindre les certificacions dels nivells CERF⁴³ C1 i sobre tot C2 als valenciaparlants nadius, mentres que els nouparlants tenen relativa facilitat per a superar-los⁴⁴. Esta circumstància, totalment antinatural, pot estar correlada en les senyes que analisàvem en el punt 5.1 del present informe, que indiquen que les competències que s'incrementen a lo llarg del temps són les associades a un aprenentatge formal (entendre, llegir, escriure), cosa que no succeïx d'igual manera en les competències que garantisen un us quotidià (parlar), degut en gran mida a que els criteris llingüístics oficials condenen el valencià parlat per “incult”, “vulgar” o “informal”, induint a una diglòssia entre la llengua parlada i l'escripta.

Ad açò s'ha d'afegir que en l'última convocatòria de les proves del nivell C1 es va produir una forta polèmica per la dificultat de la prova⁴⁵, els resultats de la

---

43 Marc Comú Europeu de Referència per a les Llengües (<https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/>) (en anglés)

44 Proporcionem 2 exemples:

1) “Els exàmens de valencià i les homologacions” de Leo Giménez, artícul publicat en la web de Taula de Filologia Valenciana el 22/06/2018, accessible en:

<https://taulafilologiavalenciana.wordpress.com/2018/06/22/els-examens-de-valencia-i-les-homologacions/#more-1873> [Recuperat el 05/08/2018]

2) “La ‘d’ intervocàlica” d’Òscar Rueda, artícul publicat en el diari *Las Provincias*, edició del 06/07/2018. Se pot trobar en l’[Apèndix Documental - Document 1](#).

45 Se pot consultar la notícia “Las quejas por la ‘complejidad’ del C1 de valenciano se multiplican por nueve en solo 24 horas”, publicada el dia 13 de juny de 2018 en el digital *Valencia Plaza*:

<https://valenciaplaza.com/las-quejas-por-la-complejidad-del-c1-de-valenciano-se-multiplican>

qual no es coneixeran fins a setembre de 2018⁴⁶. Des de la Conselleria d'Educació han assegurat que en l'anterior model la forqueta d'aprovat en el certificat del C1 oscilava entre el 30 i 40% dels presentats; esperarem a vore els resultats en el model recentment implantat. Ademés, nos agradaria contar en informació detallada d'aprovat per llengua materna, tant en convocatòries anteriors com en la més recent, pero no nos consta que s'haja fet (ni es tinga intenció de fer) cap d'estudi en eixa línia.

- Ademés dels canals mencionats per a l'ensenyança del valencià a persones adultes (Escoles Oficials d'Idiomes i centres de Formació de Persones Adultes), volem reivindicar que entitats con Lo Rat Penat porten impartint classes de llengua valenciana des de l'any 1949 ininterrompudament, sense ningun reconeixement per part dels distints governs autonòmics des de 1982 fins l'actualitat.

Els títuls de Lo Rat Penat es reconegueren com oficials en l'any 1982, en que es va publicar la llista de títuls que habilitaven als mestres a impartir classes de llengua valenciana en les escoles (vore l'Anex IV.a.1). Segons esta llista s'acceptaven tan els títuls d'entitats de sentiment autoctoniste com els d'entitats de sentiment anexioniste. Es va retirar la validea pocs mesos més tart (vore l'Anex IV.a.2) en produir-se un canvi polític en el govern autonòmic, deixant només en vigor els títuls d'entitats posicionades en l'anexionisme llingüístic.

Actualment nos trobem que el govern autonòmic valencià considera homologables els títuls d'entitats balears, catalanes, andorranes i rosselloneses (que ensenyen el model estàndart català o el particular de les parles dels corresponents territoris) i no els títuls d'entitats valencianes que ensenyen un model adequat a la modalitat llingüística valenciana⁴⁷. L'argument de que Lo Rat Penat i atres entitats no següixen la normativa oficial de la AVL, portat a l'extrem, tampoc hauria de permetre la convalidació de títuls d'entitats privades que tampoc següixen les recomanacions normatives de la AVL. Unes recomanacions que, per atra banda, la legislació actual només obliga a utilitzar en les administracions públiques i el sistema educatiu valencià, pero no obliga, com és evident, a les persones individuals o les entitats cíviques privades.

g) prendre mides per a assegurar l'ensenyança de l'història i la cultura de les que és expressió la llengua regional o minoritària;

h) garantir la formació inicial i permanent del professorat necessari per a aplicar els paràgrafs de a) a g) que haja acceptat la Part;

46 Se pot consultar la notícia “La JQCV tardará tres meses en corregir los exámenes del C1 de valenciano”, publicada el dia 1 d'agost de 2018 en el digital *Valencia Plaza*:
<https://valenciaplaza.com/la-jqcv-tardara-tres-meses-en-corregir-los-examenes-del-c1-de-valenciano>

47 Se pot consultar la notícia “Marzà valida el catalán de Andorra y excluye el valenciano de Lo Rat Penat”, publicada el dia 9 de març de 2017 pel diari *Las Provincias*:
<https://www.lasprovincias.es/politica/201703/09/marza-valida-catalan-andorra-20170309004643-v.html> [Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 2**).

En relació al article 8.1.g) de la Carta, aprofitem per a indicar que l'ensenyança de l'història i la cultura valencianes no està exenta de polèmica per varis motius:

- En el sistema educatiu no sempre s'explica l'història del Poble Valencià en el rigor degut. Tant els llibres de text com els materials elaborats pels propis docents a sovint transmeten versions biaixades de l'història de la Corona d'Aragó, que maximitzen el paper de l'actual Catalunya i el seu paper protagonista en exclusiva de la constitució de l'històric Regne de València. Esta visió condueix a una identificació llengua-cultura-nació que no es correspon a una visió equilibrada de l'història valenciana ni al sentiment identitari de la gran majoria dels valencians.
- També, en el sistema educatiu a sovint s'identifica llengua en cultura, i per tant s'aplica la denominació "catalana" a tota manifestació cultural dels territoris valencià, català i balear. D'esta manera, a l'aplicació del gentilici "catalana" a les modalitats d'eixos territoris segueix l'aplicació de l'etiqueta "catalana" a tota manifestació cultural (lliterària, festiva, gastronòmica) i inclús a tots els ciutadans (primer com a col·lectius "de parla catalana", i despuix com a "catalans").
- En este marc catalanocèntric, l'literats i altres personages valencians rellevants són considerats i nomenats catalans, i per supost també les seues obres, i els personages no alineats en l'anexionisme llingüístic son ignorats, menyspreats o descalificats tildant-los d'anticientífics i enemics del valencià, quan només són partidaris de l'autoctonisme llingüístic.

Respecte als comentaris de les pàgines 129 i 130 del **5nt Informe**, considerem oportú fer dos reflexions en relació a la capacitat del personal docent per a impartir classes en valencià.

En primer lloc, a la llum de l'anàlisi de l'evolució del valencià fet en el punt 5.1 del present informe, som prou crítics respecte al grau de capacitat efectiva de gran part de les persones que poden acreditar-la per la possessió d'un certificat administratiu.

Tant la consideració d'eixos certificats com un mèrit, abans, i com un requisit, d'uns anys cap ací, han incentivat als docents a obtindre les certificacions sol·licitades, pero és una impressió comú que eixa capacitat reflectix més les competències en lectura i escritura (assistida en molts casos per les noves tecnologies, que faciliten ferramentes de traducció automàtica) que no l'expressió oral, assistint al fet de que molts docents en capacitat acreditada tenen problemes a l'hora d'enfrontar-se a una classe en valencià.

En segon lloc, com ya s'ha mencionat en un apartat anterior, tot el procés d'acreditació de coneiximents de valencià està dirigit per un organisme, la JQCV, que aplica uns criteris més convergents cap al català estàndart de lo que estipulen les normes i recomanacions de la AVL. Si ad això li sumen l'homologació automàtica de títols

d'altres territoris en models lingüístics no valencians (sense un mínim curs pont d'adaptació), estem convençuts de que els docents realment capacitats per a l'ensenyança del valencià van a contribuir, per convenciment o per ignorància, a la desnaturalisació de la modalitat lingüística valenciana, en benefici del català estàndart i d'una visió homogeneisadora del conjunt conformat pel valencià i el català.

Comentari a banda requerix la menció a la titulació de Filologia Catalana, que substituï el 1993 a l'especialitat de Filologia Valenciana. A rant del DICTAMEN de 2005⁴⁸ de la AVL, que indica en el seu punt 5 que el nom adequat per a la llengua en la Comunitat Valenciana és "valencià", considerem que el govern valencià hauria d'instar a les universitats valencianes a que modifiquen el nom de la titulació de Filologia de la llengua pròpia dels valencians per la de Filologia Valenciana, usant el nom de la llengua que recull el nostre Estatut d'autonomia i que la AVL prescriu que s'ha d'usar en la Comunitat Valenciana.

i) crear u o varis òrguens de control encarregats del seguiment de les mides adoptades i dels progressos realitzats en l'establiment o desenroll de l'ensenyança de les llengües regionals o minoritàries, i redactar al respecte informes periòdics que es faran públics.

Indica el **5nt Informe**, en la seua pàgina 130, que "... Per últim, el Decret [fent referència al Decret 9/2017 ja mencionat, que abans de la seua suspensió establia el Programa Educatiu Plurilingüe Dinàmic] establix la realització d'una evaluació global del model lingüístic per a comprovar el grau de compliment dels objectius i millorar l'educació plurilingüe (artícul 37. Finalitat de l'evaluació global del model lingüístic educatiu valencià)".

Llamentablement dubtem que les evaluacions que porte a terme l'actual govern valencià, per a comprovar el grau de compliment dels objectius i millorar l'educació plurilingüe, tinguen en consideració aspectes com la proximitat als parlants del model lingüístic usat en el sistema educatiu, punt que considerem que hauria de ser clau per a una política lingüística realista i allunyada d'un essencialisme nociu per al valencià.

5.2.c) Subapartat "Part III. Artícul 9 – Justícia"

Paràgraf 1

Les Parts es comprometen, per lo que es referix a les circumscripcions de les autoritats judicials en les que el número de persones que allí residixquen i parlen les llengües regionals o minoritàries justifique les mides específiques següents, segons siga la situació de cada una d'eixes llengües i a condició de que el Juge no considere que l'utilització de les possibilitats oferides pel present paràgraf constituïx un obstàcul per a la bona administració de la justícia:

---

48 Vore l'Anex III.f.

a) en els procediments penals:

i) assegurar que els òrguens jurisdiccionals, a sol·licitud d'una de les Parts, porten el procediment en les llengües regionals o minoritàries; i/o

ii) garantir a l'acusat el dret d'expressar-se en la seua llengua regional o minoritària; i/o

iii) assegurar que les demandes i les proves, escrites o orals, no es consideren desestimables pel sol motiu d'estar redactades en una llengua regional o minoritària; i/o

iv) redactar en dites llengües regionals o minoritàries, prèvia sol·licitud, els documents relatius a un procediment judicial, recurrent, si fora necessari, a intèrprets i a traduccions sense despeses addicionals per als interessats;

b) en els procediments civils:

i) assegurar que els òrguens jurisdiccionals, a sol·licitud d'una de les Parts, porten el procediment en les llengües regionals o minoritàries; i/o

ii) permetre, quan una Part en un litigi haja de comparèixer personalment davant un Tribunal, que s'expressa en la seua llengua regional o minoritària sense incórrer per això en despeses addicionals; i/o

iii) permetre la presentació de documents i de proves en les llengües regionals o minoritàries, si fora necessari recurrent a intèrprets i a traduccions.

c) en els procediments davant les jurisdiccions competents en matèria administrativa:

i) assegurar que els òrguens jurisdiccionals, a sol·licitud d'una de les Parts, porten el procediment en les llengües regionals o minoritàries; i/o

ii) permetre, quan una Part en un litigi haja de comparèixer personalment davant un Tribunal, que s'expressa en la seua llengua regional o minoritària sense incórrer per això en despeses addicionals; i/o

iii) permetre la presentació de documents i de proves en les llengües regionals o minoritàries, si fora necessari recurrent a intèrprets i a traduccions;

El Comité d'Experts insta fermament a les autoritats espanyoles:

- modificar el marc legal en l'objecte d'indicar expressament que les autoritats judicials penals, civils i administratives de la Comunitat Valenciana portaran els procediments en valencià si una de les parts ho requerix;

- prendre les mides necessàries per a garantir, aplegat el cas, que les parts en un procediment siguen específicament informades de l'obligació per les autoritats judicials de la Comunitat Valenciana de portar eixe procediment en valencià si una de les parts ho requerix, conforme als compromisos mampresos per Espanya en

L'article 9, paràgrafs 1.a.i, 1.b.i i 1.c.i de la Carta;

- prendre les mesures necessàries per a augmentar el percentatge de personal judicial de la Comunitat Valenciana, a tots els nivells i en particular entre els jutges i procuradors, capaços d'utilitzar el valencià com a llengua de treball en els tribunals;***
- posar en marxa programes de formació adequats per al personal de l'administració de justícia i els advocats.***

Recomanacions del Comité de Ministres:

- 1. modifiquen el marc jurídic en l'objectiu de deixar clar que les autoritats judicials penals, civils i administratives en les Comunitats Autònomes puguen portar a terme els procediments en les llengües cooficials a petició de qualsevol de les parts;***
- 2. continuen adoptant les mesures jurídiques i pràctiques necessàries per a garantir que una proporció adequada del personal judicial destinat en les Comunitats Autònomes a les que siga d'aplicació l'article 9 de la Carta tinga capacitat per a treballar en les llengües pertinents;***

En relació a l'article 9 de la Carta, considerem que queda molt de camí per recórrer fins que els valenciaparlants puguen vore respectats els seus drets llingüístics, sense haver de renunciar a expressar-se en valencià i que la justícia es dirigisca ad ells en la mateixa llengua. Qualsevol acció orientada a avançar en esta matèria contarà en el nostre recolzament.

Paràgraf 3

Les Parts es comprometen a fer accessibles, en les llengües regionals o minoritàries, els texts legislatius nacionals més importants i aquells que es referixen en particular als parlants de dites llengües, excepte si ja es disponga de dits texts d'un altre modo.

El **5nt Informe** indica en la seua pàgina 134:

El Bolletí Oficial de l'Estat es publica en les diferents llengües cooficials.

Correspon al govern autonòmic:

- La rotació en l'elaboració de la versió en català del BOE, en coordinació en la Generalitat de Catalunya.
- L'elaboració de la versió en valencià del IRPF.

- L'elaboració de la versió en valencià de la documentació dels processos electorals.
- La traducció al valencià de les proves en els processos del Ministeri de Justícia (advocats i procuradors).

A continuació matisarem alguns dels aspectes anteriors.

5.2.c.1 Versió en valencià del BOE

En relació a la publicació del Bolletí Oficial de l'Estat (BOE) en valencià cal indicar que distints governs autonòmics valencians havien estat enviant la traducció del BOE a l'Agència Estatal BOE des finals de l'any 2000 fins al Suplement del dia 23 d'octubre de 2015. A partir d'eixe moment no apareixen en la web del BOE⁴⁹ versions en valencià dels bolletins.

Les entitats elaboradores del present informe iniciaren un procediment a través del *Defensor del Pueblo* per a conèixer el motiu de l'interrupció de les traduccions al valencià del BOE, coincidint en l'últim canvi de govern autonòmic, obtenint-se la confirmació per part de l'Agència Estatal BOE de que la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Deport de la Generalitat Valenciana havia deixat d'enviar les traduccions, pero que manifestava l'intenció de normalisar les traduccions⁵⁰.

No obstant això, un escrit posterior de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Deport, per mig d'un informe de la Direcció General de Política Llingüística i Gestió del Multilingüisme (DGPLGM) indicava que la demanda de traducció de texts en el nou govern autonòmic havia impossibilitat atendre el compromís de traducció del BOE, pero que el BOE sempre havia disposat d'una versió en valencià, ya que, segons dit informe, "valencià i català són llengües coincidents".

Eixe mateix escrit de la Conselleria manifestava que la DGPLGM estava treballant en les direccions generals de Política Llingüística de Catalunya i les Illes Balears per a "optimitzar els recursos humans, tècnics i econòmics per a satisfer les tres al mateix temps els convenis de col·laboració en atres administracions, entre elles la de l'Estat". Esta afirmació és parcialment coincident en lo indicat en el **5nt Informe**, quan diu que

---

49 Se pot consultar la versió digital del BOE en: <http://boe.es/>

50 El Suplement en llengua valenciana del BOE es publica en virtut del Real Decret 489/1997, de 14 d'abril, sobre publicació de les lleis en les llengües cooficials de les comunitats autònomes que preveu que dita publicació es realise en els tèrmens que s'establixquen per mig de conveni de col·laboració en la corresponent comunitat.

A l'ampar d'esta previsió, en data 4 de decembre de 2000 (BOE nº 312 de 29 de decembre), l'Administració General de l'Estat i la Generalitat Valenciana varen firmar un Conveni per a la publicació de les lleis en llengua valenciana. Conforme a les seues clàusules, correspon al Ministeri de la Presidència, a través de l'Agència Estatal BOE, proporcionar al Govern valencià els texts en castellà de les normes en ranc de llei, degudament composts, llegits, corregits i certificats.

A partir d'esta remissió dels texts en castellà, correspon a la Generalitat Valenciana, conforme a la clàusula quinta del conveni dalt citat, la seua traducció al valencià i devolució a esta Agència.

“Correspon al govern autonòmic: La rotació en l'elaboració de la versió en català del BOE, en coordinació en la Generalitat de Catalunya”.

En el passat ya hi hagué una interrupció temporal de les versions en valencià del BOE, i en eixe cas l'informe d'evaluació del Comité d'Experts va concloure que, donades les similituts entre valencià i català, l'existència d'esta última satisfia la necessitat de tindre els texts legislatius més importants en valencià (vore l'apartat 4.3 d'este document).

Com a usuaris i defensors de la modalitat llingüística valenciana, podem constatar que la rotació en l'elaboració de la “versió en català” [sic] del BOE és (i serà), efectivament, sempre una versió en català estàndart i no una alternança d'estàndart català i estàndart valencià (seguint la política llingüística de l'actual govern autonòmic, que prima la convergència subordinada respecte al català estàndart front a la defensa de la modalitat pròpia valenciana), justificada per una suposta major eficiència pero que en realitat amaga un propòsit ideològic contrari als drets dels valenciaparlants a contar en versions en la pròpia modalitat llingüística..

Cal destacar també que els arguments esgrimits per la DGPLGM per a oferir una versió única per al valencià i el català mencionen el DICTAMEN de 2005⁵¹ de la AVL, pero de forma interessada només mencionen en els aspectes que convenen a la seua intenció de promoure una visió homogeneisadora del valencià i el català, i obvien el fet que la AVL anima l'existència de versions distintes per als models llingüístics de cada territori. Per molt que consideren que el valencià i el català són llengües coincidents, l'existència de distintes estàndarts (u d'ells expressament obligatori per a usos oficials en la Comunitat Valenciana) requereix de distintes versions per a respectar el dret dels ciutadans de cada territori a tindre, en este cas, el BOE en la seua pròpia modalitat.

Com a usuaris del valencià pensem que, quan està en joc el respecte a la diversitat llingüística, este hauria de primar sobre criteris de suposta eficiència, els quals portats a l'extrem farien de la Carta una utopia, puix no serien necessàries les versions en ninguna llengua minoritària que convixca diglòssicament en una atra llengua no minoritària en la que els seus parlants també siguen competents o que estructuralment siga pròxima.

5.2.c.2 Versió en valencià del IRPF

Donat que és cada volta manco utilisada la versió en paper dels formularis per a fer la declaració de l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques, no podem constatar el grau de compliment d'esta responsabilitat per part del govern valencià.

Sí podem indicar que l'aplicació informàtica per a realisar la declaració del IRPF conta en l'opció del valencià pero, segons indica la web de l'Agència Tributària en l'apartat “Política Llingüística”⁵², les versions en idiomes distintes al castellà es realisen per mig de traducció automàtica. En el cas del valencià, entenem que davant la no disponibilitat

---

51 Vore l'Anex III.f.

52 Se pot visitar en: https://www.agenciatributaria.es/AEAT.internet/Inicio/ otros /Politica_linguistica/Politica_linguistica.shtml

de ferramentes de traducció automàtica per a la modalitat valenciana, l'Agència Tributària està proporcionant la mateixa traducció al català estàndart baix les opcions idiomàtiques “català” i “valencià”.

Considerem que be l'Agència Tributària o be el govern autonòmic estan actuant en negligència en este cas, aplicant el mateix traductor automàtic a les dos opcions d'idioma, puix no hi ha possibilitat d'usar l'argument de l'eficiència. O potser, més que actuar de forma negligent, este cas evidencia la falta de ferramentes informàtiques per a la modalitat valenciana, o la seua falta de difusió, i en abdós casos el govern valencià o la mateixa Acadèmia Valenciana de la Llengua haurien de posar els mijos per a garantir l'existència i la difusió de ferramentes informàtiques de traducció automàtica des de les principals llengües cap a l'estàndart valencià i viceversa, siguen estes ferramentes desenrollades per la pròpia administració o en la col·laboració d'empreses tecnològiques que despunten en eixe camp.

5.2.c.3 Versió en valencià de la documentació dels processos electorals

Al igual que en el cas del BOE, les entitats elaboradores del present informe iniciaren un procediment a través del *Defensor del Pueblo* per a conèixer el motiu pel qual ad alguns ciutadans valencians els arribaren versions en català i no en valencià de les targetes del cens electoral per a les eleccions del 26 de juny de 2016, pensant que es tractava d'un error.

L'Oficina del Cens Electoral indicà en un informe que s'estava utilisant la primera traducció proporcionada pel govern valencià a conseqüència de l'entrada en vigor de la Llei Orgànica 5/1985, de 19 de juny, del Règim Electoral General, i que l'Oficina del Cens Electoral demanaria de nou “... la traducció correcta al valencià [...] solucionant aixina l'erro de cara a futurs processos electorals...”.

Quedem a l'espera de que en pròxims comicis les targetes del cens electoral arriben als ciutadans valencians en la versió bilingüe castellà/valencià.

5.2.d) Subapartat “Part III. Article 10 - Autoritats administratives i servicis públics”

Paràgraf 1

En les circumscripcions de les autoritats administratives de l'estat en les quals residisca un número de parlants de llengües regionals o minoritàries que justifique les mides que figuren a continuació, i d'acort en la situació de cada llengua, les parts, en la mida en que raonablement puguen, es comprometen a:

a) i) velar per a que estes autoritats administratives utilisen les llengües regionals o minoritàries;

El Comité d'Experts insta a les autoritats espanyoles a augmentar substancialment la sifra d'empleats parlants de valencià en els departaments corresponents de l'Administració i a que implante programes de formació adequats.

b) posar a disposició de la població formularis i texts administratius d'us freqüent en les llengües regionals o minoritàries, o en versions bilingües;

c) permetre a les autoritats administratives redactar documents en una llengua regional o minoritària.

Les entitats redactores del present informe valorem positivament els esforços en favor del coneixement del valencià per part dels empleats públics al servici de l'Administració General de l'Estat en la Comunitat Valenciana. No obstant, trobem encara puntualment casos d'actituds contràries a la normalització de l'us del valencià en empleats públics (per eixemple, en les forces de seguretat estatals⁵³).

El clima polític que s'està vivint en Espanya, per la qüestió nacionalista catalana, està causant en la població algunes reaccions contràries a la pluralitat llingüística. Esperem que el personal de les distintes administracions públiques siguen un eixemple de respecte a la diversitat i als drets dels ciutadans de territoris en llengua pròpia, en un ambient de convivència, tolerància i igualtat de les llengües cooficials.

Paràgraf 2

Pel que fa a les autoritats locals i regionals en els territoris de les quals residisca un número de parlants de llengües regionals o minoritàries que justifique les mides que figuren a continuació, les Parts es comprometen a permetre i/o fomentar:

a) l'us de les llengües regionals o minoritàries en el marc de l'administració regional o local;

b) la possibilitat per als parlants de llengües regionals o minoritàries de presentar sollicituts orals o escrites en dites llengües;

En este punt, respecte a lo indicat en les pàgines 136 i 137 del **5nt Informe**, només indicar que la DGPLGM publicà en 2016 uns "*Criteris lingüístics*" que han segut durament criticats per membres de l'ent normatiu oficial del valencià (AVL), per propondre un model llingüístic allunyat de les normes i recomanacions de l'entitat normativa, tornant al model subordinat respecte al català estàndart dels anys 80 del segle passat (vore nota 29).

53 Un eixemple el trobem en l'article "*Denunciado en Benidorm por dirigirse a dos policías nacionales en valenciano*" publicat el dia 2 de març de 2017 pel diari *Información*:
<https://www.diarioinformacion.com/benidorm/2017/03/02/denunciado-benidorm-dirigirse-policias-nacionales/1866326.html>

Estos Criteris estan sent usats inclús fòra del seu àmbit d'aplicació legal, estenent per administracions locals i mijos de comunicació un llenguatge apartat de la llengua viva pero que està consolidant-se per la cantitat de nouparlants que no coneixen atre model llingüístic i per l'inseguritat causada en els usuaris nadius del valencià, als que es fa creure que el valencià vernàcul és “informal”, “incult”, “vulgar” o “acientífic”.

c) la publicació per les col·lectivitats regionals dels seus texts oficials també en les llengües regionals o minoritàries;

En este punt volem reiterar que el model llingüístic que està promovent l'actual govern autonòmic s'està deixant notar en la redacció dels texts oficials de les administracions públiques valencianes, tant a nivell autonòmic com local, i no el reconeixem com a adequat per a l'idioma valencià.

d) la publicació per les autoritats locals dels seus texts oficials també en les llengües regionals o minoritàries;

e) l'ús per les col·lectivitats regionals de llengües regionals o minoritàries en els debats de les seues assemblees, sense excloure, no obstant, l'ús de la/les llengua/es oficial/s de l'Estat;

f) l'ús per les col·lectivitats locals de llengües regionals o minoritàries en els debats de les seues assemblees, sense excloure, no obstant, l'ús de la/les llengua/es oficial/s de l'Estat;

g) L'ús o l'adopció i, en el cas de que siga procedent, conjuntament en la denominació en la llengua o les llengües oficials, de les formes tradicionals i correctes dels toponímics en les llengües regionals o minoritàries.

Paràgraf 3

Per lo que es referix als servicis públics garantisats per les autoritats administratives o per atres persones que actuen per conte d'aquelles, les Parts contractants, en els territoris en que es parlen les llengües regionals o minoritàries i en funció de la situació de cada llengua i en la mesura en que això siga raonablement possible, es comprometen a:

a) velar per que les llengües regionals o minoritàries s'ampren en prestar-se un servici;

b) permetre als parlants de les llengües regionals o minoritàries presentar sollicituts i rebre respostes en dites llengües; o

c) permetre als parlants de llengües regionals o minoritàries presentar sollicituts en dites llengües.

Respecte als punts anteriors, matisant l'informació aportada en la pàgina 138 del **5nt Informe**, volem posar de manifest que gran part de les administracions locals estan promovent el model subordinat respecte al català estàndart marcat per la DGPLGM, tant en la documentació oficial com en els seus canals “informals” (webs, rets socials), sent tristament freqüent trobar-se expressions pròpies d'altres territoris que desplacen a les expressions equivalents valencianes, que són ademés les avalades per l'entitat normativa oficial del valencià (AVL).

Este fet pot explicar-se parcialment per la circumstància ja comentada de l'absència de ferramentes de traducció automàtica a la modalitat valenciana, que fa que certs empleats públics en coneiximents de valencià certificats es troben poc confortables escrivint en esta llengua i hagen de recórrer a ferramentes de traducció com Google Translate que no contempla la modalitat valenciana sino només el català estàndart. De fet, moltes administracions locals en pocs recursos per a traduir les seues pàgines web estan utilisant per al valencià opcions de traducció automàtica al català estàndart, generant rebuig entre els seus ciutadans.

Al mateix temps, s'està observant en alguns àmbits administratius una estratègia coercitiva cap als funcionaris, exigint-los que modifiquen els seus usos llingüístics per a adaptar-se als “Criteris lingüístics” anexionistes de la DGPLGM. Este fet s'ha denunciat tant per sectors autoctonistes com particularistes:⁵⁴

En el mes d'abril del 2017, un funcionari m'envià esta informació: “Treballa en l'Administració i patisc els Criteris de la DGPLGM. Diuen que són de la Generalitat Valenciana. L'AVL, segons això, quasi no és Generalitat. La setmana passada, u que ara té un xicotet càrrec on treballa em va dir que, per orde del cap, havia de canviar en un escrit que m'havien encarregat tots els servicis i tots els este, esta per servei i aquest, aquesta, ja que, segons deia, estava incomplint els Criteris.”

Paràgraf 4

En la finalitat d'aplicar les disposicions dels paràgrafs 1, 2 i 3 que hagen acceptat, les Parts es comprometen a adoptar una o vàries de les següents mides:

a) la traducció o l'interpretació eventualment sollicitades;

En la pàgina 138 del **5nt Informe** se fa referència a l'elaboració i edició dels “*Criteris lingüístics de l'Administració de la Generalitat*”⁵⁵, ja comentats en apartats anteriors.

---

54 SARAGOSSÀ, Abelard. *El valencianisme lingüístic*. Àrbena, València c., 2018, p. 176.

55 Criteris aprovats per mig de Resolució de 23 de novembre de 2016 (DOGV 7923, de 23/11/2016). Es poden consultar en:

Tornem a reiterar que estos criteris han segut durament criticats inclús per membres de l'ent normatiu actualment oficial del valencià per als usos de l'administració pública (AVL) per propondre un model llingüístic alluntat de les normes i recomanacions de l'entitat normativa, tornant al model subordinat respecte al català estàndart dels anys 80 del sigle passat (vore nota 29).

L'existència d'estos criteris, innecessaris a la vista dels documents normatius elaborats per l'entitat normativa, i contradictoris en els mateixos, pretenen:

- "... acompanyar a qualsevol persona interessada en escriure correctament en valencià en el guany d'una bona competència llingüística...", quan realment proponen un model llingüístic antinatural excepte per la minoria de valenciaparlants partidaris de l'anexionisme llingüístic.
- "... posar-los a disposició del conjunt de les administracions públiques que porten a terme la seua activitat en la nostra comunitat autònoma...", suplantant les competències de l'entitat normativa no només en l'Administració de la Generalitat sino en atres administracions públiques. La posada a disposició de les administracions públiques, i també d'algunes entitats culturals privades, es va fer per mig de l'edició d'un llibre en paper, cosa de tot punt innecessària en els temps actuals.

La DGPLGM destaca que en el procés d'elaboració d'estos criteris "han participat tècnics llingüístics d'institucions públiques valencianes municipals, provincials, universitàries i d'autogovern", pero obvia dir que s'han fet sense la participació de la AVL, a la qual només es demanà un informe no vinculant, apurant determinis, del qual només es varen incorporar algunes de les recomanacions, deixant desateses la majoria de les més rellevants (els articles mencionats en la nota 29 expliquen el procés seguit per la DGPLGM). Com cabia esperar, tampoc se va contar en l'opinió de la RACV com a entitat normativa de referència del valencianisme idiomàtic.

La nostra interpretació és que el govern actual té una fulla de ruta traçada per a conseguir de la forma més ràpida possible una convergència completa (excepte algunes concessions menors) del valencià cap al català estàndart, en tots els usos públics, aprofitat la seua capacitat d'influència en els mijos de comunicació i el sistema educatiu. D'esta manera, la modalitat vernacular valenciana quedaria com una parla vulgar en els valenciaparlants nadius, que usarien el català estàndart en àmbits formals (o, directament, el castellà, llengua no connotada ideològicament i en més de 300 anys en una posició de domini diglòssic sobre el valencià), i en un poc més de temps desapareixeria completament inclús en la parla, degut a la cada volta major presència d'usuaris de la llengua que l'han depresa en l'escola i els mijos de comunicació i a la castellanisació que afecta fonament a les grans ciutats valencianes i escomença a afectar a les mijanes.

Este escenari buscat i/o propiciat per l'anexionisme nos pareix incompatible en la supervivència de la llengua valenciana, pero, per desgràcia, també cada volta més provable.

b) el reclutament i, en el seu cas, la formació de funcionaris i altres empleats públics en número suficient;

Sobre l'informació aportada en les pàgines 138 i 139 del **5nt Informe**, nos pareix significativa la discrepància en algunes senyes exposades:

- Quan es tracta d'acreditar coneiximents en valencià per mig de certificats, considerant que els certificats C1 i C2 acrediten un grau en les distintes competències de “prou be o perfectament”, el percentage d'empleats públics valencians que tenen eixe nivell seria del 52,9%
- L'enquesta realisada en l'últim trimestre de 2016 indica que “parla prou be o perfectament” un 57,3% dels enquestats, per damunt del percentage d'empleats que acrediten un nivell C1 o C2. En canvi, d'eixa enquesta es desprén que “escriu prou be o perfectament” un 45,9% dels enquestats, per baix del percentage d'empleats que acrediten un nivell C1 o C2.
- Del contrast de les senyes anteriors, si la metodologia de l'enquesta és correcta, deduïm que hi ha més empleats públics que tenen confiança en les seues competències orals de lo que acrediten els certificats. Aventurem que alguns d'ells seran valencioparlants sense que eixa competència elevada puga ser acreditada, i caldria analisar per qué eixos parlants nadius no han optat a, o conseguit, les certificacions.
- En canvi, en quant a l'escriptura succeïx lo contrari: a pesar de tindre una certificació que acredita major competència, molts empleats públics no es senten segurs en l'expressió escrita. En este cas aventurem el motiu podria ser la falta de pràctica en l'us escrit del valencià una volta conseguida la certificació, i nos temem que la conseqüència serà recórrer a ferramentes de traducció automàtica que seran be per al català estàndart o be seguint els “Criteris llingüístics” de la DGPLGM (subordinats respecte al català estàndart) mencionats en apartats anteriors.
- Per una atra banda, hem de tornar a reivindicar ací la plena validea dels diferents títuls de valencià que des de fa sèt dècades impartix i otorga l'entitat Lo Rat Penat, els quals acrediten el coneiximent adequat de la llengua valenciana, i que continuen sense ser reconeguts per l'administració pública, per motius estrictament ideològics.

5.2.e) Subapartat “Part III. Article 11 – Mijos de comunicació”

Paràgraf 1

Per als parlants de llengües regionals o minoritàries, en els territoris en que es parlen dites llengües, segons siga la situació de cada una d'elles i en la mesura en que les autoritats públiques, de manera directa o indirecta, tinguen competències, atribucions o un paper que representen en dit àmbit, respectant al propi temps els principis d'independència i d'autonomia dels mijos de comunicació, les Parts es comprometen:

a) en la mida en que la ràdio i la televisió tinguen una missió de servici públic, a:

i) garantir la creació de, a lo manco, una emissora de radi i un canal de televisió en les llengües regionals o minoritàries; o

El Comité d'Experts insta a les autoritats espanyoles a adoptar les mides necessàries per a promoure i/o facilitar la creació d'un canal de televisió i una emissora de ràdio públiques en valencià.

Sobre l'informació aportada en les pàgines 140 i 141 del **5nt Informe**, considerem necessari fer les següents matisacions.

En primer lloc, nos congratulem de la recuperació dels mijos de comunicació públics en valencià que l'anterior govern autonòmic desmantellà. No obstant, i al igual que havem indicat en referència als Criteris Llingüístics de la DGPLGM, el Llibre d'Estil de la nova radiotelevisió autonòmica⁵⁶ promou un model llingüístic marcadament convergent en el català estàndart, fent concessions particularistes en els continguts audiovisuals pero marcant un model decididament convergent o anexioniste en la seua web i rets socials, com volent transmetre en els continguts textuais (accessibles per Internet) una visió més homogènea del valencià respecte alcatalà de lo que la llengua oral permet.

Açò, al nostre entendre, entra en contradicció en algunes de les funciones arreplegades en est apartat del **5nt Informe**, en concret:

k) Promoure i difondre els valors històrics, culturals, educatius i **llingüístics, en tota la seua riquesa i la varietat**, per a contribuir al desenroll de la Comunitat Valenciana.

[...]

---

56 Se pot consultar en format PDF en la següent direcció:
https://www.cvmc.es/wp-content/uploads/2017/12/Llibre-destil-CVMC_web.pdf

n) Promoure la **cohesió territorial i la diversitat llingüística per mig de la difusió en valencià**, que serà la llengua vehicular dels mijos públics que depenguen de Generalitat Valenciana.

No considerem que una convergència llingüística pròxima a l'anexionisme siga compatible en promoure i difondre els valors llingüístics en tota la seua riquesa i varietat, quan precisament s'està fugint d'eixa varietat en lo que a la modalitat llingüística valenciana es referix (que és la que hauria d'interessar al govern valencià). Tampoc considerem que l'evitació de la modalitat llingüística valenciana ajude a cohesionar territorialment la Comunitat Valenciana, sino que ajuda a crear "cohesions" a atres nivells que escapen de l'àmbit autonòmic, i que no són acceptades per la majoria de la població valenciana.

En segon lloc, també nos preocupa la falta de pluralitat, en relació a la sensibilitat llingüística, dels professionals que s'han incorporat al Servei Públic de Radiodifusió i Televisió d'Àmbit Autonòmic, que en gran part militen o han militat en associacions actives en defensa de l'anexionisme llingüístic, o inclús de projectes nacionals conjunts per als pobles valencià i català⁵⁷. Confiem en que la professionalitat estiga per damunt d'ideologies, i que este servici públic garanteix "la generació de continguts informatius i la difusió d'informació objectiva, veraç, accessible i imparcial, que es deurà ajustar plenament al criteri d'independència professional i la pluralitat política, social, ideològica i territorial de la Comunitat Valenciana". Pero no deixa de ser inquietant que la composició ideològica d'un servici públic tan rellevant com un mig de comunicació estiga sociològicament tan alluntat de la societat a la que es dirigix.

Per últim, respecte a la promoció de la programació i producció de continguts audiovisuals en valencià, veem el mateix perill de que estos continguts presenten un model llingüístic tan alluntat del valencià viu que provoque rebuig en els consumidors o ajude a normalise un estàndart que desplaça les formes pròpies valencianes o be facilita la seua substitució pel castellà, en no identificar-se en dit model llingüístic.

b) i) fomentar i/o facilitar la creació de, a lo manco, una emissora de ràdio en les llengües regionals o minoritàries; o

c) i) fomentar i/o facilitar la creació de, a lo manco, una canal de televisió en les llengües regionals o minoritàries; o

d) Fomentar i/o facilitar la producció i la difusió d'obres d'audició i audiovisuals en les llengües regionals o minoritàries;

---

⁵⁷ Vore l'artícul "Llega À Punt, una autonòmica a la medida de Compromís y con guiños al independentismo", del diari *El Español*, edició del 11/06/2018: https://www.elespanol.com/economia/medios/20180610/llega-punt-autonomica-medida-compromis-guiños-independentismo/313969195_0.html [Recuperat el 05/08/2018]

e) i) fomentar i/o facilitar la creació i/o manteniment de, a lo manco, un orgue de premsa en les llengües regionals o minoritàries; o

En relació a la premsa, cal ressaltar que entre els diaris digitals (o premsa escrita en versió digital) que han optat per tindre dos versions, en castellà i en valencià, la majoria d'ells fan us de ferramentes de traducció automàtica en una mínima supervisió humana, com s'ha pogut observar en els numerosos erros de traducció lliterar en els mateixos titulars⁵⁸.

Estes traduccions automàtiques, ademés, tornen a presentar les mateixes carències que s'han mencionat per a atres escenaris de traducció automàtica: les ferramentes de traducció són opcions generalistes per al català estàndart (Google Translate) o be ferramentes allineades en els "Criteris Lingüístics" de la DGPLGM (Salt.usu), de marcat caràcter convergent en el català. Dona l'impressió de que alguns mijos oferixen la versió en valencià només per a optar a subvencions del govern autonòmic.

Menció a banda mereix el comentari sobre els mijos de comunicació editats en Catalunya. Estos diaris no solen tindre molta arribada als valenciaparlants, sino que més be són consultats per la minoria de sentiment anexioniste i una part de parlants particularistes. En este cas no nos trobem en un model valencià convergent, sino en contenguts escrits en la seua major part directament en la modalitat catalana, excepte els que es referixen a temàtica valenciana que usen un model marcadament convergent, alluntat de les normes i recomanacions de la AVL i, no cal dir-ho, més llunt encara de les normes i recomanacions de la RACV.

No deixa de ser curiós que la mateixa Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Deport contribuïxca al sosteniment econòmic d'alguns d'estos mijos catalans, quan tenen el recolzament del govern català, i que ademés de no tindre molts llectors valencians, no seguixen l'estàndart lingüístic valencià, no respecten la denominació de "valencià" aplicada a l'idioma propi (segons indica el DICTAMEN de 2005⁵⁹ de la AVL) i no respecten la cultura i les senyes valencianes (nom del territori i identitat del Poble Valencià, per posar un parell d'eixemples).

f) ii) ampliar les mides existents d'assistència financera a les produccions audiovisuals en llengües regionals o minoritàries.

En relació als comentaris de la pàgina 142 del **5nt Informe**, tornem a manifestar que molts mijos (sobre tot digitals en dos versions, castellana i valenciana) que opten a les subvencions només estan traduït de forma automàtica la versió original en castellà,

---

58 Vore l'artícul "El traductor automático del diario 'Levante' convierte a Lady Di en Lady Vaig Donar", del diari El País, en data 31/08/2017: https://verne.elpais.com/verne/2017/08/31/articulo/1504190083_815299.html [Recuperat el 05/08/2018]

59 Vore l'Anex III.f.

utilisant traductors en models llingüístics alluntats de la modalitat llingüística valenciana.

5.2.f) Subapartat “Part III. Article 12 – Activitats i servicis culturals”

Paràgraf 1

En matèria d'activitats i de servicis culturals - en particular de biblioteques, videoteques, centres culturals, museus, archius, acadèmies, teatres i cines, aixina com treballs lliteraris i producció cinematogràfica, expressió cultural popular, festivals, indústries culturals, incloent en particular l'utilisació de tecnologies noves, les Parts, pel que fa al territori en el que es parlen dites llengües i en la mesura en que les autoritats públiques tinguen competències, atribucions o un paper que representar en dit àmbit, es comprometen a:

a) fomentar l'expressió i les iniciatives pròpies de les llengües regionals o minoritàries, i favorir els diferents mijos d'accés a les obres produïdes en estes llengües;

b) favorir els diferents mijos d'accés en atres llengües a les obres produïdes en les llengües regionals o minoritàries col·laborant en les activitats de traducció, doblage, postsincronisació i subtitulació i portant-les a terme;

c) favorir l'accés en llengües regionals o minoritàries a obres produïdes en atres llengües col·laborant en les activitats de traducció, doblage, postsincronisació i subtitulació i portant-les a terme;

d) velar per que els organismes encarregats d'organisar diverses formes d'activitats culturals, o de donar suport, integren de manera adequada el coneiximent i la pràctica de les llengües i de les cultures regionals o minoritàries en les activitats l'iniciativa de les quals depenga d'ells o a les quals presten el seu respal;

e) favorir la dotació dels organismes encarregats d'organisar activitats culturals, o de donar suport, en un personal que domine la llengua regional o minoritària, además de la/les llengua/es del restant de la població;

f) favorir la participació directa, pel que fa als servicis i als programes d'activitats culturals, de representants de parlants de la llengua regional o minoritària;

g) fomentar i/o facilitar la creació d'un o varis organismes encarregats d'arreglar, rebre en depòsit i presentar o publicar les obres produïdes en llengües regionals o minoritàries;

h) en el seu cas, a crear i/o promoure i finançar servicis de traducció i d'investigació terminològica en vistes, en especial, a mantindre i desenrollar en cada llengua regional o minoritària una terminologia administrativa, mercantil, econòmica, social, tecnològica o jurídica apropiades.

És en est apartat del **5nt Informe** en el que les entitats redactores del present informe som més crítiques. En la pàgina 145 s'expon:

“... D'una atra, anualment es convoquen ajudes a la producció editorial i a l'edició electrònica de llibres en l'àmbit valencià, en especial atenció a les obres editades en valencià.

Aixina puix, l'Orde 84/2016, de 12 de decembre, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Deport, establix les bases reguladores per a la concessió de subvencions a la producció editorial. I en la convocatòria corresponent, es dota esta línea d'ajudes en 200.000 euros, que el seu 60% es destina a la producció editorial en valencià.

En eixe mateix sentit l'Orde 75/2016, de 29 de novembre, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Deport, establix les bases reguladores per a la concessió de subvencions a l'edició electrònica de llibres.

En la convocatòria corresponent, s'establix la següent distribució de la dotació econòmica de la línea:

A través d'activitats d'animació, en el valencià com a llengua vehicular, es fomenta l'hàbit lector en les biblioteques: clubs de lectura, festivals lliteraris, recitals, conferències, exposicions, etc.

Igualment, la revista Lletres valencianes dona conte de les novetats lliteràries, en resenyes tant en castellà com en valencià. La revista té com a objectiu crear una comunitat de lectors-usuaris de les publicacions de les editorials i llibreries valencianes. A través, puix, d'esta publicació es dona a conèixer, des del punt de vista cultural i artístic, els llibres més rellevants que produïxen les editorials valencianes i convertir-se en això en un catàlec de referència en el sector editorial valencià.

Per un atre costat, la Direcció general de Política Llingüística i Gestió del Multilingüisme també realisa accions en el camp de la cultura, on la presència del valencià està íntimament lligada a algunes de les seues expressions, sobre tot en aquelles més tradicionals. Aixina puix, anualment es concedixen ajudes econòmiques en l'àmbit festiu destinades a fomentar l'us del valencià en els llibres de festes, concretament d'aquelles en més arraïlada i major extensió geogràfica: les Falles, la Magdalena, les Fogueres i els Moros i Cristians.”

Sobre l'informació anterior havem de matisar que, si be les entitats autoctonistes mai havem contat en un recolzament econòmic per part de les administracions públiques valencianes proporcional a la representativitat social dels nostres postulats, des del canvi de govern autonòmic i municipal de l'any 2015 **pràcticament totes les accions de promoció de la cultura en valencià** (creació d'obres literàries, recitals, conferències, festivitats tradicionals) **exclouen sistemàticament ad aquelles entitats cíviques i culturals que se manifesten partidàries de l'autoctonisme llingüístic i actuen en coherència en eixes conviccions.**

Com s'ha exposat en l'apartat 3, és conegut que entre els últims anys del règim franquista i el principi de la democràcia es produí un conflicte identitari en l'actual Comunitat Valenciana, que afectava a la denominació del territori, als seus signes d'identitat, a la denominació de la llengua valenciana i la seua entitat i model de codificació.

Durant el periodo en que el govern preautonòmic apostà per una codificació llingüística autoctonista per al valencià, les entitats partidàries de l'anexionisme o el particularisme foren respectades i els títols de valencià expedits per les mateixes foren tan vàlids com els de les entitats autoctonistes a l'hora d'habilitar als mestres per a donar classes en valencià.

En el periodo de govern del PSPV-PSOE (1983-1995), si be la postura oficial girà cap a l'anexionisme, les entitats autoctonistes foren tolerades en major o menor mida, sobre tot en funció del signe polític de determinats ajuntaments.

Quan canvià el govern en 1995, la nova administració valenciana hagué de gestionar de nou els conflicte llingüístic soterrat durant l'etapa anterior. Per una banda, la pressió social demanava un model llingüístic autoctonista que corregira les polítiques del govern anterior, i per atra els àmbits acadèmics formals i els partits en l'oposició s'oponien a una solució autoctonista (vore l'apartat 3 per a un major detall de les postures en conflicte). Com a resultat es va crear en 1998 una entitat normativa oficial per al valencià, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL), que havia de manifestar-se respecte al nom i entitat del valencià, i determinar la normativa del mateix.

La AVL aprovà en 2002, per primera vegada, un referent normatiu oficial del valencià, vàlid mentre no s'aprovaren la Gramàtica i el Diccionari o atres texts prescriptius de l'institució.

En 2005, la AVL dictaminà per primera vegada (motivant les protestes d'importants sectors socials), que el valencià i el català són "un mateix sistema llingüístic o llengua", proposant una aproximació de codificació "policèntrica convergent", que desenrollaria en vàries obres normatives que es publicaren en els anys següents: Diccionari ortogràfic i de pronunciació del valencià (2006), Gramàtica Normativa Valenciana (2006), Diccionari Normatiu Valencià (2014) i Gramàtica Valenciana Bàsica (2016). Este posicionament causà el rebuig del sector social autoctonista encapçalat per la RACV, que paralelament ha continuat el desenroll de diverses obres normatives de referència, com el *Diccionari General de la Llengua Valenciana* (2010) o la *Nova Gramàtica de la Llengua Valenciana* (2015).

Per tant, mai abans de 2002 n'hi hagué una normativa oficial, i només a partir d'eixe moment la hi hagué, sent obligatòria o només per a “totes les administracions públiques de la Comunitat Valenciana”, segons consta en l'Estatut d'autonomia reformat en 2006, pero no, com és evident, per a usuaris particulars o entitats cíviqes privades.

Ni durant el periodo de 1995 al 2002, en que encara no hi havia un estàndart oficial del valencià, ni en el periodo de 2002 a 2015, en que ya s'havia establert una codificació oficial per al valencià, mai les entitats autoctonistes havien segut discriminades per les seues idees.

En canvi des de l'últim relleu en el govern autonòmic, acompanyat de canvis del mateix signe a nivell de la Diputació provincial de València i de l'Ajuntament de la ciutat de València, s'ha estat usant com a excusa una aplicació rigorista de la Llei de creació de la AVL per a reduir o denegar les ajudes a les entitats cíviqes i culturals que defenen llegítimament la seua postura, despuix de comprovar que la solució de consens que pretenia ser la AVL s'ha demostrat inútil, en permetre a l'anexionisme llingüístic seguir usant perfectament el seu model i en canvi només realisar unes mínimes concessions a l'auctoctionisme, que veu impossibilitat l'us d'un model ni tan sols pròxim a les seues premisses de partida (vore l'apartat 3 per a un major detall de les postures en conflicte).

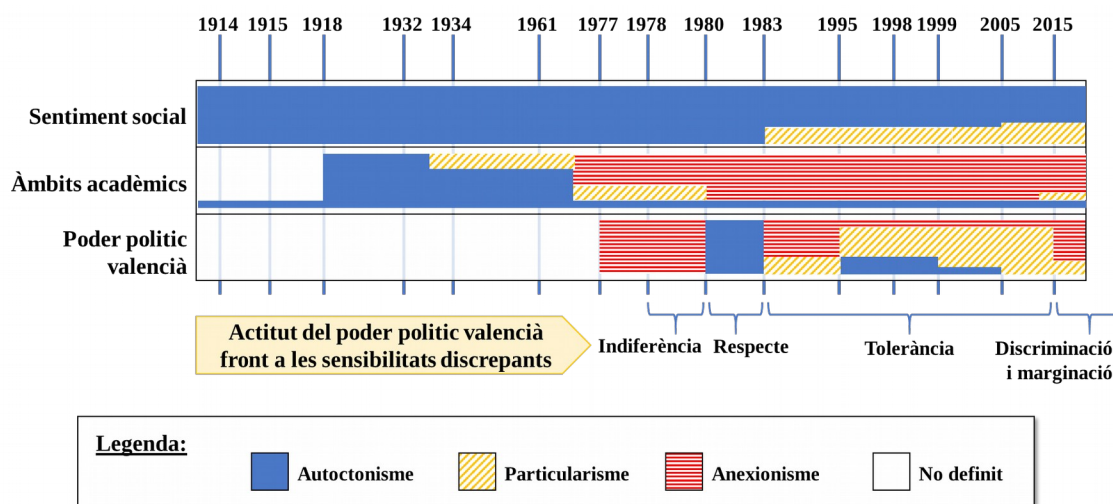

Figura 4. Cronograma simplificat de les sensibilitats lingüístiques en diferents àmbits, i del tractament oficial a les sensibilitats discrepants en el poder polític.

S'indiquen algunes dates rellevants: 1914, normativa autoctonista consensuada pels principals escriptors en Lo Rat Penat; 1915, Gramàtica Elemental de la Llengua Valenciana de Lluís Fullana, redactada segons les normes anteriors pel Centre de Cultura Valenciana (hui RACV) (autoctonista); 1918, Càtedra de Llengua Valenciana (autoctonista) en l'Universitat de València; 1932, Bases provisionals d'ortografia valenciana de Castelló; 1934, manifest antioccitaniste per part del nacionalisme català, secessioniste respecte a l'occità i anexioniste respecte al valencià i el balear (vore nota 12); 1961, estudiants universitaris valencians escomençaren a dir-li "catalana" a la seua llengua (anexionisme); 1977, Consell preautonòmic, inici del govern de PSPV-PSOE (anexioniste); 1978, Constitució espanyola; 1980, inici del govern de UCD (autoctoniste); 1983, inici del govern del PSPV-PSOE (anexioniste/particulariste); 1995, inici del govern del PP-UV (autoctoniste/particulariste); 1998, creació de la AVL, que obliga a l'administració a seguir la normativa de l'ent oficial; 1999, govern del PP (particulariste/anexioniste); 2005, publicació del DICTAMEN de la AVL que equipara valencià i català; 2015, inici del govern actual (anexioniste).

Considerem que **la persecució duta a terme pel poder polític actual** contra les entitats autoctonistes, **fet sense precedents en l'història centenària d'algunes d'elles, vulneren drets fonamentals i lingüístics consagrats** (vore l'Anex II) i **drets recollits en l'ordenament jurídic espanyol** (vore l'Anex III), tals com:

- Llibertat d'expressió, expressió i comunicació.
- Tria de les pròpies expressions culturals (en particular en tot lo relacionat en la llengua pròpia i la forma de entendre-la).
- Llibertat de creació lliterària.
- No discriminació per idioma, opinió política o de qualsevol altra índole.
- A tindre la pròpia vida cultural i a ampar el propi idioma (en base a les seues conviccions, com a comunitat lingüística lliure d'interferències externes).

- A ensenyar el propi idioma (en base a les seues conviccions, com a comunitat llingüística lliure d'interferències externes).
- A la protecció de l'existència i l'identitat nacional o ètnica, cultural i llingüística, i al foment de les condicions per a la promoció d'eixa identitat.
- A gojar de la pròpia cultura, i a utilitzar el propi idioma, en privat i en públic, lliurement i sense ingerència ni discriminació de cap tipus.
- A expressar les característiques pròpies i desenvolupar la pròpia cultura i idioma.
- A la promoció del coneixement de l'història, les tradicions, l'idioma i la cultura (en base a les seues conviccions, com a Poble en consciència de ser-ho).
- Protecció i promoció de la diversitat de les expressions culturals (sent la modalitat llingüística pròpia una de les expressions culturals més importants), i promoció del respecte ad esta diversitat.
- Reconeixement de l'índole específica de les activitats i els bens i servicis culturals en la seua qualitat de portadors d'identitat.
- Reconeixement de l'igual dignitat de totes les cultures (sense intromissions ni apropiacions indegudes)

Les entitats autoctonistes havem patit en estos 3 últims anys accions clarament discriminatòries i repressores, que s'enumeren en detall en l'Anex IV, i que podem resumir en les següents tipologies:

- Retirada de subvencions prèviament concedides.
- No concessió de subvencions a editorials en llengua valenciana que segueixen el model llingüístic autoctoniste de la RACV.
- Censura a les creacions lliteràries dels nostres autors (no publicació en llibres de festes oficials).
- No admissió o desqualificació implícita en concursos festius a les associacions culturals que segueixen el model llingüístic autoctoniste.
- Excloure d'accions relacionades l'organització i protecció de certes tradicions a les entitats que les crearen, simplement per ser partidàries de l'autoctonisme llingüístic i cultural⁶⁰.

---

60 Se poden consultar els següents articles:

- <http://www.actualidadfallera.es/es/blog-fallero/6018-por-que-lo-rat-penat-no-esta-en-la-comision-de-la-unesco>, publicat en *Actualidad Fallera* el 01/12/2017 [Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 3**)

- <https://www.lasprovincias.es/valencia-ciudad/201702/24/malestar-penat-decision-fuset-20170224001418-v.html> publicat en *Las Provincias* el 24/02/2017 [Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 4**)

- Menyspreu i marginació cap a les persones que defenen lligítimament una postura auctoconista respecte a la llengua valenciana, per part de responsables polítics de les administracions públiques valencianes.

Estes actuacions, que mai abans havien patit en tanta cruesa les persones o entitats anexionistes o particularistes, nos pareixen més greus quan provenen de governants que han fet alardo de tolerància i respecte a la diversitat, i en canvi demostren que eixa tolerància i respecte només se posa en pràctica si quadra en els seus plantejaments ideològics.

En ningun moment l'últim informe de l'Estat Espanyol, ni els altres informes aportats per associacions, han fet la més mínima menció a l'existència d'un col·lectiu de valencioparlants que han discrepat i discrepen de les polítiques lingüístiques dels diferents governs valencians. Si bé l'existència d'esta sensibilitat lingüística s'ha volgut amagar en molts mitjans de comunicació i en el sistema educatiu els últims 30 anys, mai abans s'havien produït les accions de repressió que enumerem.

Aprofitem per a denunciar que (tal i com s'explica en l'apartat 3 del present informe) en tot el procés de codificació de la modalitat lingüística valenciana, els valencians com a **comunitat lingüística**⁶¹ hem patit i patim la vulneració dels següents drets:

- Respecte a la voluntat expressada democràticament per part de les èlits polítiques i acadèmiques, que en el nostre cas han ignorat i ignoren la consciència lingüística dels valencians, i en compte de respectar-la han decidit corregir-la.
- Ser reconeguts com a membre d'una comunitat lingüística coincident en la nostra consciència de comunitat lingüística, puix en el nostre cas se nos ha enquadrat en una comunitat lingüística superior sense el nostre consentiment.
- Codificar, estandaritzar, preservar, desenvolupar i promoure el sistema lingüístic (d'acord en la pròpia consciència de comunitat lingüística), sense interferències induïdes o forçades.

- <https://www.lasprovincias.es/fallas-valencia/201702/28/penat-exige-incluyan-comite-20170227234510-v.html> publicat en *Las Provincias* el 28/02/2017 [Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 5**)

- <https://www.esdiario.com/558093611/Ayuntamiento-de-valencia-hace-un-feo-a-lo-rat-penat-al-enviarle-una-carta-sobre-la-batalla-flores.html> publicat en *EsDiario.com* el 20/07/2018 [Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 6**)

61 En base a l'article 1.1 de la Declaració Universal dels Drets Lingüístics (a la que fem referència en l'Anex II.a.7), afirmem que els valencians som una comunitat lingüística, entesa de la forma més garantista en els drets lingüístics d'un col·lectiu i dels seus individus, que seria la que reconeix la **comunitat lingüística mínima que s'autoidentifica com a tal** en base a la nostra manifesta consciència de Poble (reconeguda en l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana).

- Igualtat en drets de totes les comunitats llingüístiques (partint de la premissa de que la condició de comunitat llingüística s'adequa al sentiment de pertinença dels seus membres).
- No discriminació contra les comunitats llingüístiques basades en criteris com el seu grau de sobirania política, la seua situació social, econòmica o qualsevol altra, aixina com el nivell de codificació, actualisació o modernisació que han conseguit les seues llengües.

5.2.g) Subapartat “Part III. Article 13 – Vida econòmica i social”

Paràgraf 1

Sobre les activitats econòmiques i socials, i per al conjunt del país, les parts es comprometen a:

a) excloure de la seua legislació qualsevol disposició que prohibisca o llimita sense raons justificables l'ús de llengües regionals o minoritàries en els documents relatius a la vida econòmica o social i en particular en els contractes de treball i en els documents tècnics, com per exemple les instruccions d'ús de productes o de servicis;

b) prohibir l'inserció, en els reglaments interns de les empreses i en els documents privats, de clàusules que exclouen o limiten l'ús de llengües regionals o minoritàries, com a mínim, entre els parlants de la mateixa llengua;

c) opondre's a les pràctiques encaminades a desencorajar l'ús de llengües regionals o minoritàries dins de les activitats econòmiques o socials;

Respecte ad este punt, considerem que hi ha varis factors que sí són desencorajadors per a l'ús del valencià, i que són responsabilitat de les diferents administracions públiques valencianes, i també de l'administració central de l'Estat:

- **Les accions discriminadores denunciades** en l'apartat anterior del present informe, i detallades en l'Anex IV, **són clarament pràctiques que dissuadixen de l'ús social del valencià**, puix afecten tant a particulars com a col·lectius (associacions festives i entitats en una llarga trajectòria històrica de promoció i ús de la llengua valenciana, en les més difícils circumstàncies) que es veuen en la tessitura de renunciar a les seues conviccions per a poder desenvolupar les seues activitats en igualtat de condicions que altres organitzacions similars. Estes accions nocives, per desgràcia, són responsabilitat exclusiva de les pròpies administracions públiques valencianes que haurien de ser les màximes en fomentar l'ús del valencià.
- Un **model llingüístic allunyat del parlar natural dels valencians** està provocant una diglòssia interna entre els usuaris nadius del valencià, que tenen la percepció de que la llengua depresa del seus majors (que a sovint només sabien

parlar be el valencià) és una corrupció d'una altra llengua que se'ls presenta com a "cultura". Eixa diglòssia **pot desencadenar desafecció i pèrdua de fidelitat del parlant cap a la seua llengua vernàcula**. També en este cas la responsabilitat, al nostre entendre, és parcialment de l'entitat normativa actualment oficial, que proposa un model encara massa allunyat de la parla valenciana viva, i del govern autonòmic que es decanta per la versió més convergent en el català que permet la normativa oficial.

- Per últim, **les polítiques llingüístiques orientades a corregir l'identitat llingüística dels valencians** (vore les enquestes referides en l'Anex I) **tampoc pensem que ajuden a la recuperació de l'ús social del valencià**, puix en compte de aprofitar un element identitari que reforça l'autoestima dels parlants s'està optant per reforçar una identitat aliena que genera rebuig en la majoria dels parlants.

Vista la responsabilitat de les pròpies administracions públiques en les accions exposades, en la actuació destacada de la DGPLGM, estarem vigilants en l'actuació de l'Oficina de Drets Llingüístics creada per la mencionada Direcció General quan haja de mediar entre un demandant i les pròpies administracions públiques valencianes.

d) facilitar i/o fomentar, per altres mitjans diferents dels que preveuen els apartats anteriors, l'ús de llengües regionals o minoritàries

En relació als comentaris inclosos en les pàgines 148 a 151 del **5t Informe**, en que es repassa l'ús social del valencià i algunes mesures econòmiques per a fomentar el multilingüisme o la diversitat llingüística en l'àmbit social, de nou denunciem que en la majoria dels casos s'està condicionant qualsevol ajuda econòmica o subvenció, en la promoció del valencià però també en qualsevol altra finalitat, a que l'entitat destinatària combregue en una determinada ideologia llingüística i use la normativa oficial, fent una interpretació rigorista de la Llei de creació de la AVL per interpretar que una empresa o entitat cívica que rep una subvenció, ajuda o premi és una empresa en finançació pública.

Paràgraf 2

En matèria d'activitats econòmiques i socials i en la mesura en que les autoritats públiques tinguen competència, les Parts, en el territori en que es parlen les llengües regionals o minoritàries, i en quant siga raonablement possible, es comprometen a:

a) definir, per mig de les seues reglamentacions financeres i bancàries, modalitats que permeten, en condicions compatibles en els usos comercials, l'ús de llengües regionals o minoritàries en la redacció d'òrdens de pago (chècs, lletres de canvi, etc.),

o altres documents financers o, si es tèrcia, en procurar que es pose en pràctica este procés;

b) en els sectors econòmics i socials que depenguen directament del seu control (sector públic), realisar accions que fomenten l'ocupació de les llengües regionals o minoritàries;

El **5nt Informe**, en la seua pàgina 151, indica que la Llei d'Us i Ensenyança del valencià estipula que les empreses de caràcter públic, aixina com els servicis públics han de garantir que els empleats tenen coneiximent suficient de valencià per a atendre el servicis en normalitat, pero no valora el grau de compliment d'eixa disposició.

En la pràctica, considerem que molts servicis públics no garantisen que l'usuari pot ser atés en valencià. Generalment l'empleat públic pot entendre el valencià, pero no sempre té la suficient seguritat per a expressar-se en valencià en fluïdea, per lo que acaba passant-se al castellà, provocant en molts casos que també l'usuari canvie de llengua.

c) velar per que els servicis socials com els hospitals, les residències de la tercera edat, els asils oferixquen la possibilitat de rebre i atendre en la seua llengua als parlants d'una llengua regional o minoritària que necessiten cuidats per raons de salut, edat o per altres motius;

d) velar, pels mijos adequats, per que les instruccions de seguritat estiguen també redactades en les llengües regionals o minoritàries;

En este cas, com en l'apartat anterior, no considerem que es garante el tracte personal als usuaris en valencià. Sí és cert que les instruccions de seguritat solen estar expressades en valencià, i en alguns casos en castellà i valencià.

6 Conclusions

A la vista de la situació descrita a lo llarg del document, i encara que els redactors del present informe som partidaris de l'autoctonisme llingüístic en lo que respecta al nom, l'entitat i la codificació llingüística de l'idioma valencià, volem deixar clar que el nostre objectiu no és convèncer a ningú de l'adequació o inadequació de la nostra postura. Reiterem que, al contrari, el nostre propòsit és reivindicar que:

1. **La nostra posició** com a valenciaparlants, açò és, com a parlants i usuaris d'una llengua minoritària reconeguda oficialment com a tal per l'Estat Espanyol i el Consell d'Europa, **mereix el mateix respecte que la d'aquells valencians que opten per posicions “particularistes” o “anexionistes”**. en canvi, A pesar d'eixa evidència, la **nostra postura ve patint les últimes dècades uns maltractes creixents per part** de l'oficialitat, que s'han agreujat des de l'últim canvi de govern autonòmic en l'any 2015.
2. La consideració de la nostra postura com a supostament “minoritària” en la societat valenciana, o l'argument de les majories electorals en un moment determinat, **no són raons acceptables des d'uns paràmetres democràtics, moderns i europeus** que justifiquen la conculcació dels nostres drets com a valenciaparlants, entre ells els de llibertat d'expressió i creació lliterària, o el dret a rebre ajudes públiques en igualtat de condicions, sense discriminacions per usar la normativa autoctonista de la RACV.
3. Respectem la llibertat de càtedra i els procediments interns de funcionament intern de les universitats valencianes, pero som del parer que els actuals responsables del departament de “Filologia Catalana” de l'Universitat de València i les demés universitats valencianes no estan sent objectius en els seus plantejaments, els quals **veem moguts més per motivacions polítiques i ideològiques que científiques**, i per tant deuen observar-se com una opinió de part, en lloc d'una opinió objectiva i desideologisada.
4. L'afirmació anterior la sustentem especialment en que **“la ciència” no pot, en ningun cas, esgrimir-se com a motiu per a justificar la discriminació social cap de llengües minoritàries**, simplement perque vullgmantindre la seua consciència sociolingüística no dialectal, constatable a nivell sociològic i històric, i tampoc perque vullguen autodeterminar dita consciència en una codificació llingüística consensuada i acceptada per abundants filòlegs, llingüistes, escriptors, entitats culturals i usuaris del valencià, que no estan d'acort en les tesis anexionistes que defenen els actuals responsables del departament de “Filologia Catalana” de l'Universitat de València i les demés universitats valencianes.

5. Com afirma l'article 9 de la Declaració Universal dels Drets Llingüístics, "*Tota comunitat llingüística té dret a codificar, estandardisar, preservar, desenvolupar i promoure el seu sistema llingüístic, sense interferències induïdes o forçades*".
6. **El cas valencià, ademés, és perfectament homologable a la d'uns altres casos sense haver d'eixir d'Europa**, com ara el del noruec o el del gallec; o, en èpoques passades, l'ucranià.
7. Perque apostem per la convivència i per la plena normalisació social de l'idioma valencià, els firmants d'est informe demanem, davant del Consell d'Europa, **que els poders públics valencians, espanyols i europeus tracten als valenciaparlants "autoctonistes" en el mateix respecte i reconeiximent que als "particularistes" i especialment els "anexionistes"**, reconeixent **els mateixos drets a rebre ajuda, promoció i difusió** a les entitats i escriptors que aposten per l'ús social de la llengua valenciana des dels criteris "autoctonistes" de la RACV, sense ninguna discriminació.
8. Per això, els firmants d'este informe reclamem als poders públics les reformes legislatives necessàries per a
  - a) Impedir llegalment qualsevol discriminació, activa o passiva, als valenciaparlants usuaris de les normes de la RACV,
  - b) Reconéixer llegalment a la RACV i, en concret, a la seua Secció de Llengua i Lliteratura Valencianes, com a entitat normativa de referència per a la llengua valenciana, puix ho és ya *de facto* per als valencians partidaris de les tesis autoctonistes i, per això mateix, representativa d'una part important de la comunitat llingüística valenciaparlant.
9. Igualment, els firmants d'est informe afirmem que els nostres drets com a valenciaparlants no es veuen complits en l'existència única de versions orals o escrites en català estàndart, i **revindiquem que els poders públics valencians, espanyols i europeus fomenten l'existència de versions orals i escrites en estàndart valencià a tots els nivells**, distintes de les catalanes, i especialment en l'ensenyança, Internet, Google, les rets socials o el software d'ús habitual, independentment de la consideració com a subjecte idiomàtic diferenciat que cada qual otorgue a la modalitat llingüística valenciana.
10. Este plantejament se concep com la millor manera de **protegir el sentiment sociolingüístic històric dels valencians de parlar una llengua autònoma, de potenciar la seua autoestima llingüística i, per tant, la conservació de l'idioma en les generacions futures**, partint de la base que una excessiva separació entre les variants vernaculars i l'estàndart oficial provoca la no identificació dels parlants en la llengua oficial, i la seua defecció idiomàtica.

7 Proposta de pròxims passos

Una volta expressat el nostre punt de vista sobre la situació del valencià en la Comunitat Valenciana, nos posem a la disposició del Comitè d'Experts i proponem alguns pròxims passos:

1. En primer lloc, demanem al Comitè d'Experts **que tinga en conte en el seu informe d'evaluació els punts de vista de ONGs de totes les sensibilitats descrites en l'apartat 3.**
2. Les associacions redactores del present informe **nos oferim a mantindre una reunió en els membres del Comitè d'Experts**, a fi de presentar-los personalment este informe i d'expondre la nostra situació i reivindicacions.
3. Les entitats redactores d'este informe convidem als membres del Comitè d'Experts a que, **en cas de fer una visita a València, se reunixquen en representants de les distintes entitats autoctonistes** per a conèixer de primera mà la situació.

Anex I - Enquestes sobre consciència llingüística i identitària dels valencians

---

I.a) Consciència llingüística dels valencians

Com s'ha comentat en l'apartat 3, els valencians majoritàriament han manifestat la seua consciència llingüística no dialectal respecte al català.

Les evidències sociològiques les podem trobar en els següents estudis demoscòpics:

1. Estudis sociològics de la Comunitat Valenciana fets pel *Centro de Investigaciones Sociológicas* (CIS)⁶², organisme governamental espanyol. En els anys 2001⁶³, 2002⁶⁴, 2003⁶⁵, 2004⁶⁶ i 2005⁶⁷, l'enquesta preguntava explícitament "Respecte a l'identitat del valencià, ¿en quina frase s'identifica vosté en major mida?", sent les possibles respostes "És una llengua diferent i diferenciada del català", "La mateixa llengua que es parla en Catalunya i Illes Balears", "No sap" i "No contesta".
2. Estudis sociològics de la Comunitat Valenciana fets per la Generalitat Valenciana. En el Barómetro de l'any 2014⁶⁸ apareix una pregunta relativa a la consciència llingüística valenciana, formulada com "Respecte a l'identitat del valencià, ¿en quina frase s'identifica vosté en major mida?", sent les possibles respostes "És una llengua diferent del català", "És la mateixa llengua que es parla en Catalunya i les Illes Balears" i "No sap/no contesta". Esta pregunta apareix en relació a la polèmica que varen causar les definicions de "valencià" i "català" en el Diccionari Normatiu Valencià de la AVL, que equiparava les dos llengües. De fet, esta definició era coherent en el DICTAMEN de 2005 de la AVL, pero no va transcendir massa (o el govern autonòmic no considerà necessari pulsar l'opinió dels ciutadans) fins a l'any 2014.

---

62 La pàgina web d'est organisme és: <http://www.cis.es/>

63 "SITUACIÓN SOCIAL Y POLÍTICA DE LA COMUNIDAD VALENCIANA (VII)", publicat el 25/03/2001. Accessible en: http://www.cis.es/cis/opencm/ES/1_encuestas/estudios/ver.jsp?estudio=2175 [Recuperat el 05/08/2018]

64 "ESTUDIO SOCIOLÓGICO DE LA COMUNIDAD VALENCIANA (I)", publicat el 02/02/2002. Accessible en: http://www.cis.es/cis/opencm/ES/1_encuestas/estudios/ver.jsp?estudio=2522 [Recuperat el 05/08/2018]

65 "ESTUDIO SOCIOLÓGICO DE LA COMUNIDAD VALENCIANA (II)", publicat el 15/02/2003. Accessible en: http://www.cis.es/cis/opencm/ES/1_encuestas/estudios/listaMuestras.jsp?estudio=3471 [Recuperat el 05/08/2018]

66 "ESTUDIO SOCIOLÓGICO DE LA COMUNIDAD VALENCIANA (III)", publicat el 12/04/2004. Accessible en: http://www.cis.es/cis/opencm/ES/1_encuestas/estudios/listaMuestras.jsp?estudio=4255 [Recuperat el 05/08/2018]

67 "ESTUDIO SOCIOLÓGICO DE LA COMUNIDAD VALENCIANA (IV)", publicat el 01/02/2005. Accessible en: http://www.cis.es/cis/opencm/ES/1_encuestas/estudios/listaMuestras.jsp?estudio=5038 [Recuperat el 05/08/2018]

68 "BARÓMETRO D'ABRIL 2014", publicat en abril de 2014. Accessible en: http://www.argos.gva.es/fileadmin/argos/Documentos/Encuestas/201404A_cruce.pdf

En posterioritat als estudis indicats, ni el govern espanyol ni el valencià han considerat rellevant tornar a preguntar per esta qüestió.

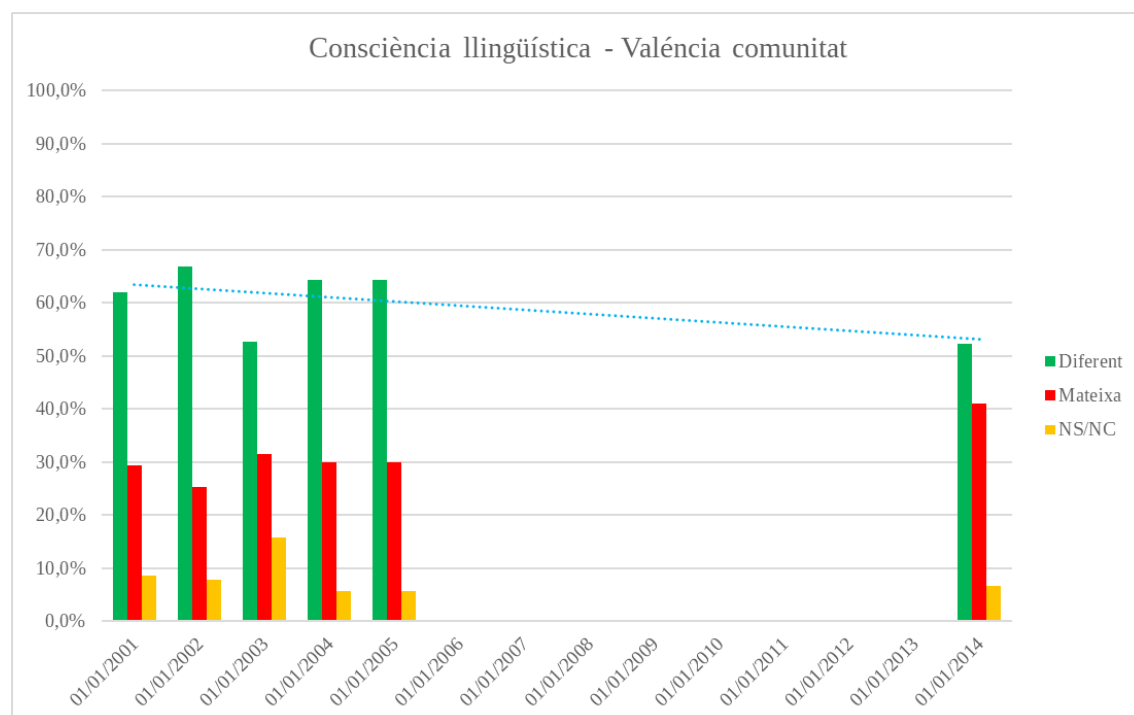
La comparativa tabulada dels sis estudis sociològics referits és la següent:

		CIS	CIS	CIS	CIS	CIS	GVA
		25/03/2001	02/02/2002	15/02/2003	12/04/2004	01/02/2005	30/04/2014
Comunitat Valenciana (Total)	Diferent llengua	62,0%	66,8%	52,7%	64,4%	64,4%	52,3%
	Mateixa llengua	29,4%	25,3%	31,5%	29,9%	29,9%	41,1%
	NS/NC	8,6%	7,9%	15,8%	5,7%	5,7%	6,6%
Província Alacant	Diferent llengua			50,5%	72,5%	72,8%	43,2%
	Mateixa llengua			16,9%	22,0%	19,3%	49,0%
	NS/NC			32,6%	5,5%	7,9%	7,8%
Província Castelló	Diferent llengua			54,2%	51,9%	49,8%	51,4%
	Mateixa llengua			39,0%	42,6%	44,6%	44,4%
	NS/NC			6,8%	5,5%	5,6%	4,2%
Província València	Diferent llengua			53,7%	62,2%	62,7%	58,4%
	Mateixa llengua			38,8%	32,0%	32,6%	35,4%
	NS/NC			7,5%	5,8%	4,7%	6,2%

Quadro 3. Evolució de la consciència llingüística dels valencians

S'observa des del principi de la sèrie una proporció clarament major de la sensibilitat llingüística autoctonista, que excepte en dos estudis (CIS de 2003 i Baròmetre de la GVA del 2014) se situa per dalt del 60%.

L'evolució s'aprecia millor de forma gràfica (prenem com a referència els valors globals per a tota la Comunitat Valenciana):

Gràfica 6. Evolució de la consciència llingüística 2001-2014

Se pot observar que en la opció que reivindica la singularitat de la llengua valenciana (autoctonisme) és majoritària, si be en l'últim estudi representaria poc més del 50%. Respecte a l'opció que considera valencià i català com la mateixa llengua (particularisme o anexionisme), en les enquestes entre 2001 i 2005 representaria com a màxim un 30%, pero en l'últim informe sobrepasa el 40%.

Deixant a banda aspectes metodològics, o el fet de que l'última enquesta fora encarregada per una administració diferent, fem les següents interpretacions:

- La consciència llingüística no dialectal dels valencians ha segut i és un fet sociològic contrastable.
- Entenem que bona part dels valencians que s'identifiquen en l'opció que considera el valencià i el català com la mateixa llengua, ho fan des d'una postura **particularista** i no anexionista. Les conclusions a nivell de política llingüística haurien de ser clares: els valencians, sociològicament, demanden un model llingüístic autoctoniste o particulariste, pero no anexioniste. En base ad això, considerem que les polítiques llingüístiques anexionistes tindran un efecte nociu per a l'us del valencià, puix seran rebujades per la major part de la societat valenciana, excepte si es fan de forma camuflada, progressiva o en coaccions.
- Encara que hi ha poca informació recent, l'últim estudi apunta a una reducció d'esta consciència llingüística autoctonista, encara que per ara supera el 50%. Açò és compatible en el fet que, des dels anys 80 del sigle passat, en ningun moment el món acadèmic i els partits polítics en responsabilitat de govern ha considerat que l'autoctonisme llingüístic fora una característica identitària dels valencians digna de preservar; més aïna ho ha considerat com un defecte a corregir, actuant des d'una ideologia que partix d'un apriorisme: la pertinència de conseguir l'unitat llingüística de les modalitats valenciana, catalana i balear, i la negació de cap atra possibilitat, que és tildada de "ignorància" o "acientifisme", quan això no només no és cert, sino que en atres comunitats llingüístiques comparables s'han adoptat solucions respectuoses en l'autoctonisme i la consciència sociolingüística dels parlants (vore l'apartat 3).

I.b) Consciència identitària dels valencians

En alguns apartats de l'informe havem fet referència, per una banda, a la relació entre les postures anexionistes en el pla llingüístic i un anexionisme cultural o nacional/identitari, i per atra al rebuig que causa en la majoria dels valencians qualsevol intent d'anexió cultural o de subvertir l'identitat singular del Poble Valencià.

En est apartat nos centrarem en l'informació de l'estudi sobre valors publicat en juny de 2017 per la Generalitat Valenciana⁶⁹, i en concret en dos preguntes.

---

69 "ENQUESTA DE VALORS DE LA COMUNITAT VALENCIANA", publicada en juny de 2017, accessible en:
http://www.argos.gva.es/fileadmin/argos/Documentos/Encuestas/201702A_Frecuencias_V.pdf
[Recuperat el 05/08/2018]

La primera pregunta fa referència al sentiment identitari valencià i espanyol, i diu literalment “¿Quina de les següents frases diria vosté que expressa millor els seus sentiments?”, admetent com a respostes “Em sent únicament espanyol”, “Em sent més espanyol que valencià”, “Em sent tan espanyol com valencià”, “Em sent més valencià que espanyol”, “Em sent únicament valencià”, “Cap de les anteriors” i “No sap/no contesta”.

Els resultats són els següents, en els quals s’observa una molt majoritària coexistència de les identitats valenciana i espanyola:

	jun-17
Em sent únicament espanyol	16,1%
Em sent més espanyol que valencià	9,5%
Em sent tan espanyol com valencià	55,9%
Em sent més valencià que espanyol	10,8%
Em sent únicament valencià	1,5%
Cap de les anteriors	5,0%
NS/NC	1,2%

Quadro 4. Identitat dels valencians

La segona pregunta interessant fea referència als lligams en altres territoris, i nos pot donar un poc d’informació sobre cómo s’identifiquen els valencians (entenem que a nivell cultural sobre tot, encara que potser es poguera extrapolar a nivell identitari també) en els altres territoris proposats en l’enquesta.

La pregunta formulada era “Tots nos sentim més o menys lligats en la terra en la que vivim, pero uns nos sentim més lligats a uns àmbits que a uns altres. En quina mida se sent vosté identificat en (*ací es proponen varis àmbits*)? Per a contestar utilise una escala de 0 a 10, en la que 0 significa que vosté no se sent gens identificat i 10 que se sent molt identificat”. Els àmbits proposats eren “El poble o ciutat on viu”, “Comunitat Valenciana”, “Els territoris de llengua catalana”, “Espanya”, “Europa”, “Els països de parla hispana”, “L’humanitat en el seu conjunt”.

Els resultats se poden vore en la següent taula:

	Mija	Gens identificat	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Molt identificat	NS/NC
El poble o ciutat on viu	8,1	2,2%	0,7%	1,3%	2,7%	1,6%	8,2%	4,6%	8,7%	11,9%	9,9%	47,8%	0,2%
Comunitat Valenciana	8,1	2,2%	0,7%	0,9%	1,7%	1,9%	9,5%	5,3%	9,3%	12,3%	10,6%	45,2%	0,3%
Els territoris de llengua catalana	3,1	42,0%	5,1%	5,7%	4,2%	3,8%	14,7%	4,8%	4,4%	4,4%	2,9%	6,4%	1,5%
Espanya	8,6	1,5%	0,6%	1,5%	1,2%	1,0%	6,6%	3,1%	6,1%	11,0%	9,6%	57,7%	0,1%
Europa	7,3	4,5%	1,6%	2,3%	2,4%	2,4%	13,6%	6,3%	8,8%	12,7%	10,2%	34,4%	0,6%
Els països de parla hispana	6,5	6,8%	2,6%	3,9%	3,0%	2,9%	18,1%	8,0%	10,8%	12,0%	7,0%	23,7%	1,2%
L’humanitat en el seu conjunt	8,7	1,4%	0,4%	0,3%	0,8%	0,6%	8,1%	2,6%	4,5%	11,1%	11,5%	58,0%	0,7%

Quadro 5. Identificació dels valencians en distints àmbits

Com se pot observar en la taula, l’identificació més baixa en mija és en els territoris de llengua catalana, en una puntuació de 3,1. S’identifiquen en un grau menor a 5 en est àmbit més d’un 60% de persones. Anant-nos-en als extrems, tenim més d’un 40% de

persones que no s'identifiquen gens (el valor més alt de tots els àmbits) front a un 6% que s'identifiquen molt (el valor més baix de tots els àmbits).

L'interpretació que donem ad estes senyes és que els valencians no tenim un fort sentiment de lligam en els territoris de llengua catalana. Este fet és compatible en la consciència llingüística no dialectal que havem vist abans, i se pot extrapolar a la consciència de poble singular en cultura i identitat pròpies. Este fet no impeditx que els valencians sentim una proximitat en els pobles en els que compartim història, com a membres de l'històrica Corona d'Aragó, i família llingüística; no obstant, pensem que este és un aspecte important a tindre en conte puix qualsevol acció que es puga percebre com una intromissió cultural o identitària (com les que poden fer associacions anexionistes que, en l'argument de la col·laboració llingüística excedixen el terreny llingüístic) provocarà un fort rebuig en la societat valenciana, i ademés dificultarà la recuperació social de la llengua valenciana.

De fet, accions d'este tipo (que atacaven nom de la llengua, model llingüístic, cultura i identitat valencianes) desencadenaren a finals dels 70 i principis dels 80 del segle passat la denominada "Batalla de València", que sorgí de forma espontànea en el sí la societat valenciana, encara que en acabant va ser aprofitada pels distints partits polítics per a marcar posicions. Encara hui alguns expliquen eixe conflicte, al nostre parer de forma biaixada, interessada i simplista, en clau de lluites de poder polític entre dreta-franquisme i esquerra-democràcia, pero la realitat, com s'ha explicat, és prou més complexa i un poc més recentment, el 13 de juny de 1997, més de 500.000 valencians ixqueren al carrer per a defensar la singularitat de la llengua valenciana: no a soles la seua denominació, sino també la codificació llingüística autoctonista de la RACV, tal com resava el seu lema: "Sí a l'Estatut, sí a l'idioma valencià. Normes de la Real Acadèmia de Cultura Valenciana".

Image 1: Portada del diari Las Provincias del 14 de juny de 1997, en el titular “Más de 500.000 valencianos salieron a la calle a defender nuestro Estatuto”.

Anex II - Recopilació de texts sobre drets llingüístics aplicables als valenciaparlants

---

II.a) Declaracions i convencions a nivell internacional

II.a.1 *Declaració Universal dels Drets Humans (DUDH)*

La Declaració Universal de Drets Humans⁷⁰, de 1948, afirma en el seu preàmbul i en el seu article 2:

... la seua fe en els drets fonamentals de l'home, en la dignitat i en el valor de la persona humana i en l'igualtat de drets d'hòmens i dones [...] sense distinció de raça, color, sexe, **idioma**, religió, **opinió política o de qualsevol altra índole...**

I en el seu article 26, el dret de tota persona a l'educació, que:

... tindrà per objecte el ple desenvolupament de la personalitat humana i l'enfortiment del respecte als drets humans i a les llibertats fonamentals; favorirà la comprensió, la tolerància i l'amistat entre totes les nacions i tots els grups ètnics o religiosos, i promourà el desenvolupament de les activitats de les Nacions Unides per al manteniment de la pau.

3. Els pares tindran dret preferent a **triare el tipus d'educació** que haurà de donar-se als seus fills...

II.a.2 *Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics*

El Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics⁷¹, de 1966 i en vigor des de 1976, en el seu article 27 va establir:

En els Estats en que existixquen **minories** ètniques, religioses o **llingüístiques**, **no es negarà** a les persones que pertanyuen a dites minories **el dret** que els correspon, en comú en els demés membres del seu grup, **a tindre la seua pròpia vida cultural**, a professar i practicar la seua pròpia religió i **a amprar el seu propi idioma**.

---

70 <http://www.un.org/es/documents/udhr/> [Recuperat el 05/08/2018]

71 <https://www.ohchr.org/sp/professionalinterest/pages/ccpr.aspx> [Recuperat el 05/08/2018]

II.a.3 Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals

El Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals⁷², de 1966 i en vigor des de 1976, despuix d'afirmar en el seu preàmbul que:

... no pot realitzar-se l'ideal del ser humà lliure, lliberat del temor i de la misèria, a menys que es creuen condicions que permeten a cada persona gojar dels seus drets econòmics, socials i **culturals**, tant com dels seus drets civils i polítics...

I en el seu article 2 que:

2. Els Estats participants en el present Pacte es comprometen a garantir l'exercici dels drets que en ell s'enuncien, sense discriminació alguna per motius de raça, color, sexe, **idioma**, religió, **opinió política o d'una altra índole**, origen nacional o social, posició econòmica, naixement o qualsevol altra condició social.

Va consagrar com a dret, en el seu article 13:

... el dret de tota persona a l'educació. [Les Parts] Convenen que **l'educació** deu orientar-se cap al ple desenvolupament de la personalitat humana i del sentit de la seua dignitat, i **deu enfortir el respecte pels drets humans i les llibertats fonamentals**. Convenen així mateix en que l'educació deu capacitar a totes les persones per a participar efectivament en una societat lliure, favorir la comprensió, la tolerància i l'amistat entre totes les nacions i entre tots els grups racials, ètnics o religiosos, i promoure les activitats de les Nacions Unides en pro del manteniment de la pau [...] Els Estats que prenen part en el present Pacte es comprometen a respectar la llibertat dels pares i, en el seu cas, dels tutors legals, de triar per als seus fills o pupils escoles distintes de les creades per les autoritats públiques, sempre que satisfacen les normes mínimes que l'Estat prescriu o aprova en matèria d'ensenyança, i de fer que els seus fills o pupils reben l'educació religiosa o moral que estiga d'acord en les seues pròpies conviccions.

II.a.4 Convenció de l'UNESCO contra la Discriminació en l'Educació

La Convenció de l'UNESCO contra la Discriminació en l'Educació⁷³, de 1960, afirma en el seu article 1 que:

1. Als efectes de la present Convenció, s'entén per **“discriminació” tota distinció, exclusió, limitació o preferència, fundada en** la raça, el color,

---

⁷² <https://www.ohchr.org/sp/professionalinterest/pages/cescr.aspx> [Recuperat el 05/08/2018]

⁷³ http://portal.unesco.org/es/ev.php-URL_ID=12949&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html [Recuperat el 05/08/2018]

el sexe, **l'idioma**, la religió, **les opinions polítiques o de qualsevol altra índole**, l'orige nacional o social, la posició econòmica o el naixement, **que tinga per finalitat o per efecte destruir o alterar l'igualtat de tracte** en l'esfera de l'ensenyança i, en especial:

- a. Excloure a una persona o a un grup de l'accés als diversos graus i tipus d'ensenyança;
- b. Llimitar a un nivell inferior l'educació d'una persona o d'un grup;
- c. A reserva de lo previst en l'article 2 de la present Convenció, instituir o mantindre sistemes o establiments d'ensenyança separats per a persones o grups; o
- d. Colocar a una persona o a un grup en una situació incompatible en la dignitat humana.

I en el seu article 5 que:

1. Els Estats participants en la present Convenció convenen:
  - a) En que l'educació deu tendir al ple desenvolupament de la personalitat humana i a reforçar el respecte dels drets humans i de les llibertats fonamentals, i que deu fomentar la comprensió, la tolerància i l'amistat entre totes les nacions i tots els grups racials o religiosos, i el desenvolupament de les activitats de les Nacions Unides per al manteniment de la pau.
  - b) En que deu respectar-se la llibertat dels pares o, en el seu cas, dels tutors legals, 1º d'elegir per als seus fills establiments d'ensenyança que no siguen els mantinguts pels poders públics, pero que respecten les normes mínimes que puguen fixar o aprovar les autoritats competents, i 2º de donar als seus fills, segons les modalitats d'aplicació que determine la legislació de cada Estat, l'educació religiosa i moral conforme a les seues pròpies conviccions, en que, ademés, no deu obligar-se a cap individu o grup a rebre una instrucció religiosa incompatible en les seues conviccions.
  - c) En que deu reconèixer-se **als membres de les minories nacionals** el dret a eixercir activitats docents que els siguen pròpies, entre elles la d'establir i mantindre escoles i, segons la política de cada Estat en matèria d'educació, **amprar i ensenyar el seu propi idioma**, sempre i quan: i) eixe dret no s'eixercisca de manera que impedisca als membres de les minories comprendre la cultura i l'idioma del conjunt de la col·lectivitat i prendre part en les seues activitats, ni que comprometa la sobirania nacional; ii) el nivell d'ensenyança en estes escoles no siga inferior al nivell general prescrit o

aprovat per les autoritats competents; iii) l'assistència a tals escoles siga facultativa.

2. Els Estats participants en la present Convenció es comprometen a prendre totes les disposicions necessàries per a garantir l'aplicació dels principis enunciats en el paràgraf 1 d'este artícul.

II.a.5 Declaració sobre els drets de les persones pertanyents a minories nacionals o ètniques, religioses i llingüístiques

La Resolució 47/135 de l'Assemblea General de Nacions Unides, de 18 de desembre de 1992, adoptava la Declaració sobre els drets de les persones pertanyents a minories nacionals o ètniques, religioses i llingüístiques⁷⁴, en l'article 1 de la qual s'establix:

1. Els Estats **protegiran l'existència i l'identitat nacional o ètnica, cultural, religiosa i llingüística de les minories** dins dels seus territoris respectius i **fomentaran les condicions per a la promoció d'eixa identitat.**

En l'article 2 també s'establix:

1. Les persones pertanyents a **minories** nacionals o ètniques, religioses i **llingüístiques** [...] tindran **dret a gojar de la seua pròpia cultura**, a professar i practicar la seua pròpia religió, i **a utilitzar el seu propi idioma, en privat i en públic, lliurement i sense ingerència ni discriminació de cap tipus...**

En l'article 4 s'indica:

1. Els Estats adoptaran les mesures necessàries per a **garantir que les persones pertanyents a minories puguen exercir plena i eficaçment tots els seus drets humans i llibertats fonamentals sense discriminació alguna** i en plena igualtat davant la llei.

2. Els Estats adoptaran mesures per a crear condicions favorables a fi de que **les persones pertanyents a minories puguen expressar les seues característiques i desenvolupar la seua cultura, idioma, religió, tradicions i costums**, llevat en els casos en que determinades pràctiques violen la legislació nacional i siguen contràries a les normes internacionals.

3. Els Estats deuran adoptar mesures apropiades de modo que, sempre que siga possible, **les persones pertanyents a minories puguen tindre oportunitats adequades de dependre el seu idioma matern o de rebre instrucció en el seu idioma matern.**

---

⁷⁴ <https://www.ohchr.org/SP/Professionalinterest/Pages/Minorities.aspx> [Recuperat el 05/08/2018]

4. Els Estats deuran adoptar, quan siga apropiat, **mides en l'esfera de l'educació, a fi de promoure el coneixement de l'història, les tradicions, l'idioma i la cultura de les minories** que existixen en el seu territori. Les persones pertanyents a minories deuran tindre oportunitats adequades d'adquirir coneiximents sobre la societat en el seu conjunt.

5. Els Estats deuran examinar mides apropiades de modo que les persones pertanyents a minories puguen participar plenament en el progrés i el desenvolupament econòmic del seu país.

II.a.6 Convenció dels Drets del Chiquet

La Convenció dels Drets del Chiquet⁷⁵, de 1959, estableix en el seu article 30, que:

En els Estats en que existixquen **minories** ètniques, religioses o **llingüístiques** o persones d'orige indígena, **no es negarà a un chiquet** que pertanyga a tals minories o que siga indígena el dret que li correspon, en comú en els demés membres del seu grup, **a tindre la seua pròpia vida cultural**, a professar i practicar la seua pròpia religió, o a **amprar el seu propi idioma**.

II.a.7 Declaració Universal de Drets Llingüístics

En l'any 1996 s'aprovà la Declaració Universal de Drets Llingüístics (DUDL)⁷⁶, en el marc d'una Conferència Internacional de Drets Llingüístics celebrada en Barcelona.

En el seu article 1 s'acoten els conceptes als que es fa referència en tota la Declaració, com per exemple el de comunitat llingüística:

1. Esta Declaració entén com a **comunitat llingüística tota societat humana que, assentada històricament en un espai territorial determinat, reconegut o no, s'autoidentifica com a poble i ha desenvolupat una llengua comuna** com a mig de comunicació natural i de cohesió cultural entre els seus membres. La denominació **llengua pròpia d'un territori fa referència a l'idioma de la comunitat històricament establida en este espai**.

2. Esta Declaració partix del principi que **els drets llingüístics són al mateix temps individuals i col·lectius...**

En l'article 2 s'estableix que:

1. Esta Declaració considera que, en els casos en que diferents comunitats i grups llingüístics concorren en un territori compartit, **l'exercici dels drets**

---

75 <http://www.un.org/es/events/childrenday/pdf/derechos.pdf> [Recuperat el 05/08/2018]

76 <http://unesdoc.unesco.org/images/0010/001042/104267S.pdf> [Recuperat el 05/08/2018]

formulats en esta Declaració es tenen que regir pel respecte entre tots i dins de les màximes garanties democràtiques.

2. En el moment d'establir un equilibri sociolingüístic satisfactori, és dir, l'adequada articulació entre els respectius drets d'estes comunitats i grups lingüístics i de les persones que formen part d'ells, es deu tindre en conte, además de la seua historicitat relativa i de la seua voluntat expressada democràticament, factors que poden aconsellar un tracte reequilibrador d'objectiu compensatori: el caràcter forçat de les migracions que han conduït a la convivència de les diferents comunitats i grups, o el seu grau de precarietat política, socioeconòmica i cultural.

L'article 3 enumera els drets lingüístics dels individus i els col·lectius, expressant-ho de la següent forma:

1. Esta Declaració considera com a drets personals inalienables, eixercibles en qualsevol situació, els següents:

el dret a ser reconegut com a membre d'una comunitat lingüística;

el dret a l'ús de la llengua en privat i en públic;

el dret a l'ús del propi nom;

el dret a relacionar-se i associar-se en altres membres de la comunitat lingüística d'origen;

el dret a mantindre i desenvolupar la pròpia cultura;

i el restant de drets de contingut lingüístic reconeguts en el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics de 16 de desembre de 1966 i en el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals de la mateixa data.

2. Esta Declaració considera que els drets col·lectius dels grups lingüístics, además dels establits per als seus membres en l'apartat anterior, també poden incloure, d'acord en les puntualitzacions de l'Article 2.2:

el dret a l'ensenyança de la pròpia llengua i cultura;

el dret a dispondre de servicis culturals;

el dret a una presència equitativa de la llengua i la cultura del grup en els mitjans de comunicació;

el dret a ser atesos en la seua llengua en els organismes oficials i les relacions socioeconòmiques...

Els articles 9 i 10, part del Títol Primer que recull els Principis generals, estableixen:

Artícul 9

Tota comunitat llingüística té dret a codificar, estandardisar, preservar, desenvolupar i promoure el seu sistema llingüístic, sense interferències induïdes o forçades.

Artícul 10

1. Totes les comunitats llingüístiques són iguals en dret.
2. **Esta Declaració considera inadmissibles les discriminacions** contra les comunitats llingüístiques **basades en criteris com el seu grau de sobirania política, la seua situació social, econòmica o qualsevol altra, aixina com el nivell de codificació, actualisació o modernisació** que han conseguit les seues llengües.
3. En aplicació del principi d'igualtat deuen establir-se les mides indispensables per a que esta igualtat siga efectiva.

En les distintes seccions del Títol Segon se profundisa en els drets de les comunitats llingüístiques en relació a l'Administració pública i els òrguens oficials, l'Educació, l'Onomàstica, els Mijos de comunicació i les noves tecnologies, la Cultura, i l'Ambit socioeconòmic.

A la vista de tot lo anterior, el concepte de comunitat llingüística no deixa de estar subjecte a distintes interpretacions puix, en el cas de comunitats en modalitats llingüístiques pròximes, la **“autoidentificació com a poble”** en un determinat territori pot prendre distintes formes, donant lloc a consciències de ser “comunitat llingüística” no coincidents dins d'una mateixa població. En estos casos, l'interpretació més garantista dels drets llingüístiques d'un colectiu (i dels individus) seria la que reconeix la comunitat llingüística mínima que s'autoidentifica com a tal, sense prejuí de que eixes “comunitats llingüístiques mínimes” acorden, sense ingerències, establir una codificació llingüística coordinada.

En ocasions s'oblida que els drets llingüístics són dels individus i dels colectius, i no de les llengües, de forma coherent en el fet que les llengües són elaboracions vives de les comunitats humanes i no subjectes en entitat pròpia.

II.a.8 Convenció sobre la protecció i la promoció de la diversitat de les expressions culturals

La Convenció sobre la protecció i la promoció de la diversitat de les expressions culturals⁷⁷, de 2005, indica en el seu article 1:

Els objectius de la present Convenció són:

- a) protegir i promoure **la diversitat de les expressions culturals**;
- b) crear les condicions per a que les cultures puguen prosperar i mantindre interaccions lliurement de forma mútuament profitosa;
- c) fomentar el diàleg entre cultures a fi de garantir intercanvis culturals més amplis i equilibrats en el món en pro del respecte intercultural i una cultura de pau;
- d) fomentar l'interculturalitat en la finalitat de desenvolupar l'interacció cultural, en l'esperit de construir ponts entre els pobles;
- i) **promoure el respecte de la diversitat de les expressions culturals** i fer cobrar consciència del seu valor en el pla local, nacional i internacional;
- f) reafirmar l'importància del vincle existent entre la cultura i el desenvolupament per a tots els països, en especial els països en desenvolupament, i recolzar les activitats realitzades en el pla nacional i internacional per a que es reconegua l'autèntic valor d'aquest vincle;
- g) **reconèixer l'índole específica de les activitats i els bens i servicis culturals en la seua qualitat de portadors d'identitat**, valors i significat;
- h) reiterar els drets sobirans dels Estats a conservar, adoptar i aplicar les polítiques i mesures que estimen necessàries per a **protegir i promoure la diversitat de les expressions culturals en els seus respectius territoris**;
- i) enfortir la cooperació i solidaritat internacionals en un esperit de col·laboració, a fi de reforçar, en particular, les capacitats dels països en desenvolupament a l'objecte de protegir i promoure la diversitat de les expressions culturals.

I en el seu article 2, Principis rectoris, s'estableix:

1. Principi de respecte dels drets humans i les llibertats fonamentals

---

⁷⁷ <http://www.unesco.org/new/es/culture/themes/cultural-diversity/cultural-expressions/the-convention/convention-text/> [Recuperat el 05/08/2018]

Només es podrà protegir i promoure la diversitat cultural si es garantisen els drets humans i les llibertats fonamentals com la llibertat d'expressió, informació i comunicació, aixina com la possibilitat de que les persones trien les seues expressions culturals. Ningú podrà invocar les disposicions de la present Convenció per a atentar contra els drets humans i les llibertats fonamentals proclamats en la Declaració Universal de Drets Humans i garantisats pel dret internacional, o per a llimitar el seu àmbit d'aplicació.

2. Principi de sobirania

De conformitat en la Carta de les Nacions Unides i els principis del dret internacional, els Estats tenen el dret sobirà d'adoptar mides i polítiques per a protegir i promoure la diversitat de les expressions culturals en els seus respectius territoris.

3. Principi d'igual dignitat i respecte de totes les cultures

La protecció i la promoció de la diversitat de les expressions culturals presuponen el reconeiximent de l'igual dignitat de totes les cultures i el respecte d'elles, compreses les cultures de les persones pertanyents a minories i les dels pobles autòctons...

II.b) Declaracions i convencions a nivell europeu

II.b.1 *Conveni Europeu per a la Protecció dels Drets Humans i les Llibertats Fonamentals (CEDH)*

El Conveni Europeu per a la Protecció dels Drets Humans i les Llibertats Fonamentals, de 1950 (CEDH)⁷⁸, conté en el seu article 14 una clàusula general de prohibició de discriminació:

El goig dels drets i llibertats reconeguts en el present Conveni ha de ser assegurat sense distinció alguna, especialment per raons de sexe, raça, color, llengua, religió, opinions polítiques o unes atres, orige nacional o social, pertinença a una minoria nacional, fortuna, naiximent o qualsevol atra situació.

Esta clàusula despuix serà arreplegada de forma específica, encara que no en tèmens més concrets en relació als drets llingüístics, en l'article 1 del Protocol Adicional nº 12 al CEDH, que establix:

1. El goig de qualsevol dret previst per la llei deu ser assegurat, sense discriminació alguna, especialment per raons de sexe, raça, color,

---

⁷⁸ https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_SPA.pdf [Recuperat el 05/08/2018]

llengua, religió, opinions polítiques o unes altres, origen nacional o social, pertinença a una minoria nacional, fortuna, naixement o qualsevol altra situació.

2. Ningú pot ser objecte de discriminació per una autoritat pública, especialment per algun dels motius enunciats en el paràgraf 1.

En l'article 2 del Protocol Adicional al CEDH es fa referència a l'educació i el respecte a les conviccions dels pares:

A ningú se li pot negar el dret a l'educació. L'Estat, en l'exercici de les funcions que assumisca en el camp de l'educació i de l'ensenyança, respectarà el dret dels pares a assegurar esta educació i esta ensenyança conforme a les seues conviccions religioses i filosòfiques.

II.b.2 Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries

La Carta Europea de Llengües Regionals o Minoritàries⁷⁹, de 1992, en el seu preàmbul indica:

... Considerant que el dret a utilitzar una llengua regional o minoritària en la vida privada i pública constituïx un dret imprescriptible [...] Subrallant el valor de lo intercultural i del plurilingüisme i considerant que la protecció i el foment de les llengües regionals o minoritàries no deurien fer-se en detriment de les llengües oficials i de la necessitat de dependre-les...

Partint d'esta reflexió, est instrument definix qué s'entén per una llengua regional o minoritària, i en les seues distintes Parts indica els Objectius de la Carta, les Mides per a fomentar l'us d'estes llengües en la vida pública, i els procediments per a l'aplicació de la Carta.

La definició de llengua regional o minoritària als efectes de la Carta es detalla en l'article 1:

Artícul 1. Definicions.

Als fins de la present Carta:

a) per l'expressió «llengües regionals o minoritàries», s'entendran les llengües:

i) parlades tradicionalment en un territori d'un Estat per nacionals d'eixe Estat que constituïxen un grup numèricament inferior al restant de la població de l'Estat, i

---

⁷⁹ Consultada a data 05/08/2018 en: <https://www.boe.es/boe/dias/2001/09/15/pdfs/A34733-34749.pdf>

ii) diferents de la/les llengua/es oficial/s de l'Estat;

no inclou els dialectes de la/les llengua/es oficial/s de l'Estat ni les llengües dels immigrants;

b) per «territori en que es parla una llengua regional o minoritària» s'entendrà l'àrea geogràfica en la qual dita llengua és el modo d'expressió d'un número de persones que justifica l'adopció de les diferents mides de protecció i foment previstes en la present Carta;

c) per «llengües sense territori» s'entendran les llengües parlades per nacionals de l'Estat que són diferents de la/les llengua/es amprada/es pel restant de la població de l'Estat, però que, a pesar d'amprar-se tradicionalment en el territori de l'Estat, no es poden circumscriure a una àrea geogràfica concreta del mateix.

Esta definició deixaria fora de la denominació “llengua regional o minoritària” les varietats locals o els diferents dialectes de les llengües oficials de l'Estat. Segons indica Yves Lejeune en la seua ponència en el congrés internacional celebrat en 2009 en Bilbao baix el títol “La Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries: Guanys i Reptes”⁸⁰:

“... Esta ambigüitat és deliberada.

L'informe explicatiu de la Carta afirma que l'instrument ‘no es pronuncia sobre la qüestió, freqüentment controvertida, d'en quin punt les diferents formes d'expressió es constitueixen en llengües separades. [...] En conseqüència, es deixa a les autoritats implicades dins de cada Estat que determinen, d'acort en els seus propis processos democràtics, en quin punt una forma d'expressió es constituïx en una llengua’.

Correspondrà puix a cada Estat contractant indicar en quin punt un dialecte es constituïx en una llengua separada. No obstant, en un Estat en diferents Llegislatius, es poden adoptar solucions contradictòries respecte al reconeixement de les llengües endògenes. Açò és lo que ha ocorregut en Bèlgica, on només la Comunitat Francesa ha concedit l'estatus de llengua endògena als principals dialectes que s'ampren en la seua zona geogràfica.”

Cal dir que en el cas de l'Estat Espanyol, des de l'adhesió a la Carta fins al l'últim dels informes sobre l'aplicació de la Carta presentat en febrer de 2018 (corresponent al periodo 2014-2016), les llengües oficials que es tracten com a minoritàries són tantes

---

80 Ponència recollida en la publicació “La protección de las lenguas minoritarias en Europa: hacia una nueva década”, pàg. 57. Consultada a data 05/08/2018 en: http://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/ikerketa_soziolinguistikoak/eu_def/adjuntos/Lenguas%20Minoritarias.pdf

com es reconeixen com a tals en els respectius estatuts d'autonomia: valencià en la Comunitat Valenciana, occità (aranés) en Catalunya, gallec en Galícia, eusquera en el País Vasc i la Comunitat Foral Navarresa, i català en Catalunya i Illes Balears. Per tant, esta distinció entre llengua i dialecte no aplica en el cas valencià.

Anex III - Estatus del valencià en la legislació de l'Estat Espanyol i la Comunitat Valenciana

---

III.a) Us oficial del valencià en l'etapa preautonòmica

Abans i durant la transició democràtica espanyola, la societat civil i les autoritats del moment posaren en marcha iniciatives pel reconeixement del valencià com a llengua cooficial, aixina com per l'inclusió de l'ensenyança del valencià en el sistema educatiu.

III.a.1 Creació del Departament de “Llingüística Valenciana” en la Facultat de Filosofia i Lletres de l'Universitat de València

El Ministeri d'Educació i Ciència decretà el 6 de febrer de 1975 la creació del Departament de “Llingüística Valenciana” en la Universitat de València⁸¹, en resposta a la proposta del Rectorat d'esta universitat.

III.a.2 Regulació de l'incorporació de les llengües natives en l'educació preescolar i bàsica

El Ministeri d'Educació i Ciència decretà el 30 de maig de 1975 l'incorporació de les *llengües natives* als programes dels Centres d'Educació Preescolar i General Bàsica⁸².

Este decret no especifica quines han de ser les *llengües natives*.

III.a.3 Peticions i posicionament de la societat civil pel reconeixement del valencià com a llengua nativa

Despuix del decret citat en el punt anterior, d'incorporació de les llengües natives a l'ensenyança, nombroses entitats demanaren el reconeixement del valencià com a *llengua nativa* a tots els efecte.

Destaquem les següents peticions:

- Escrit del **Centre de Cultura Valenciana** (actualment Real Acadèmia de Cultura Valenciana, coelaboradora del present document) al Ministre d'Educació i Ciència⁸³, del 2 de juny de 1975. En ell se manifesta que “Interessa especialment que als alumnes de parla valenciana del Regne de València... **se'ls**

---

81 *DECRET 499/1975, de 6 de febrer, pel que es crea el Departament de LLINGÜÍSTICA VALENCIANA en la Facultat de Filosofia i Lletres de l'Universitat de València.*
<https://www.boe.es/boe/dias/1975/03/21/pdfs/A05828-05828.pdf> [Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 7**)

82 *DECRET 1.433/1975, de 30 de maig, pel que es regula l'incorporació de les llengües natives en els programes dels Centres d'Educació Preescolar i General Bàsica.*
<https://www.boe.es/boe/dias/1975/07/01/pdfs/A14249-14250.pdf> [Recuperat el 05/08/2018]

83 Giner, J. *Aportacions bibliogràfiques entorn a la identitat de la llengua valenciana*. Grup d'Acció Valencianista, València c., 1979, p. 65-67.
Estes pàgines reproduïxen el document *Escrit del Centre de Cultura Valenciana al Ministre d'Educació i Ciència*, en data 02/06/1975. Se pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 8**.

impartixca l'ensenyança, en vocabulari, la fonètica, la morfologia i les sintaxis pròpies de la seua nativa llengua valenciana i que aixina mateix **siguen les manifestacions culturals valencianes les que hagen d'ensenyar-se ad eixos alumnes**", i que, per tant, "els llibres i material didàctic hauran d'ajustar-se a la finalitat anterior".

És interessant també notar que est escrit destaca la conveniència de que el Ministeri "**solicite la col·laboració de l'Universitat de València, Diputacions Provincials, Ajuntaments, Centres de Cultura Valenciana, Institut d'Estudis Alacantins, Societat Castellonenca de Cultura, Lo Rat Penat i demés Centres idòneus**".

- Petició de **tots els Consellers Nacionals i Procuradors en Corts de la Regió Valenciana** al Govern⁸⁴, del 14 de juny de 1975, en el que es posa de manifest que el decret d'inclusió de les *llengües natives* en l'ensenyança no definix qué s'entén per "llengua nativa". Aixina, en base al fet que "el Regne de València [...] és una entitat perfectament definida en personalitat, cultura i bilingüisme propis", **soliciten al Govern "que la LLENGUA VALENCIANA, tinga tal consideració i siga una de les aixina reconegudes [com a llengües natives] a tots els efectes"**.

Esta petició fon contestada en el Bolletí Oficial de les Corts Espanyoles, en el seu número 1.466 de 4 de novembre de 1975, afirmant que "cap perfectament la consideració de la llengua valenciana com a nativa".

- Declaració de Lo Rat Penat (entitat col·laboradora d'este document)⁸⁵, del 28 de juny de 1975, que fa una **defensa de l'identitat valenciana** com a nacionalitat que històricament mai ha depés ni de Castella ni de Catalunya, aixina com **de la denominació "llengua valenciana" i del seu lèxic particular**.
- Petició de la **Junta de Govern dels Cronistes del Regne de València, integrats en el Centre de Cultura Valenciana** (actualment Real Acadèmia de Cultura Valenciana) al Ministre d'Educació i Ciència⁸⁶, del 30 de juliol de 1975, en que es destaca que en la major part de les poblacions del Regne de València "se té com a parla nativa la denominada, a lo manco des del segle XIV, *llengua valenciana*, en el seu lèxic privatiu, la seua pròpia morfologia, els seus peculiars girs i modismes, la seua flexió verbal i la seua fonètica". Per tant, **soliciten al Ministre que "reconega com a llengua nativa de les províncies que formaren**

---

84 Giner, op. cit., p. 62-64.

Estes pàgines reproduïxen el document *Petició al Govern: Que el valencià siga considerat com a llengua nativa a tots els efectes*, en data 14/06/1975. Se pot trobar en l'[Apèndix Documental - Document 9](#).

85 Giner, op. cit., p. 66-67.

Estes pàgines reproduïxen el document *La Llengua Valenciana. Declaració de Lo Rat-Penat*, en data 28/06/1975. Se pot trobar en l'[Apèndix Documental - Document 10](#).

86 Giner, op. cit., p. 64-65.

Estes pàgines reproduïxen el document *Escrit dirigit al Ministre d'Educació i Ciència: La Llengua Valenciana i els Cronistes del Regne*, en data 30/07/1975. Se pot trobar en l'[Apèndix Documental - Document 11](#).

part del Regne de València, l'universalment coneguda com 'llengua valenciana', en tots els seus rics particularismes i en exclusió de tot allò que pugua ser estrany a la seua rica i entrançable realitat llingüística”.

Se pot observar que les peticions fan menció més o manco explícita a l'existència d'amenaques cap al nom i entitat de la llengua valenciana (que no hauria de perdre les seues característiques particulars), o inclús cap a l'identitat valenciana, provinents de sectors anexionistes. El choc de postures desencadenaria la “Batalla de València” presentada en l'anex I.b.

III.a.4 Acort de l'Ajuntament de València demanant la cooficialitat del valencià (06/04/1977)

En este acort, despuix de posar de manifest el bilingüisme de la “Regió Valenciana, antic Regne de València”, se decidix:

Primer. Sollicitar del Govern de la Nació la declaració de cooficialitat de les llengües valenciana i castellana en la Regió Valenciana.

Segon. El desenroll i modo de portar a la pràctica la declaració de cooficialitat, deurà portar-se a terme pel poble valencià per mig dels seus llegítims representants en els seus propis òrguens de Govern

Tercer. Donar conte del present acort a S. M. el Rei.

Quart. Donar trasllat del present acort a tots els Ajuntaments i Diputacions de la Regió valenciana.⁸⁷

III.a.5 Autorisació de l'ensenyança en llengua valenciana en primer curs de Bachillerat, en caràcter experimental

El 9 de febrer de 1979, el Ministeri d'Educació i Ciència autorisa l'ensenyança de la llengua valenciana en el primer curs de Bachillerat, en caràcter experimental⁸⁸. Esta autorisació fon sollicitada per 4 centres de la Província d'Alacant, 7 centres de la Província de Castelló i 14 centres de la Província de València.

---

87 *Acuerdos del Excmo. Ayuntamiento sobre la Región Valenciana. València c., 1977, p. 7-9.* Estes pàgines reproduïxen el *CERTIFICAT expedit per D. Rafael A. Arnanz Delgado, Secretari General de l'Excelentíssim Ajuntament de València, en data 26/04/1997.* Se pot trobar en l'[Apèndix Documental - Document 12.](#)

88 ORDE de 9 de giner de 1979 sobre autorisació de ensenyances de Llengua valenciana en primer curs de Bachillerat, en caràcter experimental.
<https://www.boe.es/boe/dias/1979/02/24/pdfs/A04996-04997.pdf> [Recuperat el 05/08/2018]

III.a.6 Regulació de l'us de la llengua pròpia en les Corporacions Locals

El 10 de maig de 1979, el Ministeri d'Administració Territorial regulava l'us de les distintes llengües pròpies en les actuacions de les Corporacions Locals⁸⁹.

III.b) Constitució espanyola (1978)

La Constitució Espanyola, en el seu article 3, especifica:

Artícl 3

1. El castellà és la llengua espanyola oficial de l'Estat. Tots els espanyols tenen el dret de conèixer-la i el dret a usar-la.
2. **Les demás llengües espanyoles seran també oficials en les respectives Comunitats Autònomes d'acort en els seus Estatuts.**
3. **La riquesa de les distintes modalitats llingüístiques d'Espanya és un patrimoni cultural que serà objecte d'especial respecte i protecció.**

Per tant, en essència, són les Comunitats Autònomes les encarregades de determinar quina llengua és també oficial en elles, ademés del castellà. Cal notar que la Constitució destaca la riquesa que constituïx la diversitat llingüística, incloent en eixa diversitat les modalitats llingüístiques.

III.c) Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana (1982)

L'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana de 1982, en el seu article setí, especificava:

Artícl setí

U. Els dos idiomes oficials de la Comunitat Autònoma són el valencià i el castellà. Tots tenen dret a conèixer-los i usar-los.

Dos. La Generalitat Valenciana garantirà l'us normal i oficial de les dos llengües i adoptarà les mides necessàries per a assegurar el seu coneiximent.

Tres. Ningú podrà ser discriminat per raó de la seua llengua.

Quatre. S'otorgara especial protecció i respecte a la recuperació del valencià.

---

89 REAL DECRET 1.111/1979, de 10 de maig, pel que es regula l'us de les distintes llengües espanyoles en les actuacions de les Corporacions Locals.
<https://www.boe.es/boe/dias/1979/05/14/pdfs/A10813-10814.pdf> [Recuperat el 05/08/2018]

Cinc. La Llei establirà els criteris d'aplicació de la llengua pròpia en la'Administració i en l'ensenyança.

Sis. Per mig de lleis es delimitaran els territoris en els que predomine l'us d'una o una atra llengua, aixina com els que puguen exceptuar-se de l'ensenyança i de l'us de la llengua pròpia de la Comunitat.

Est Estatut se publicà per primera volta en el Diari Oficial de la Generalitat Valenciana (DOGV) usant la normativa autoctonista per al valencià de la RACV, vigent en 1982 (vore l'apartat 3.1, i en concret la nota 5).

III.d) Llei d'Us i Ensenyança del Valencià (1983)

La Llei d'Us i Ensenyança del Valencià (Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'us i ensenyança del valencià, LUEV) és una llei en vigor, publicada el 23 de novembre de 1983, promoguda pel llavors govern socialiste de la Generalitat Valenciana, presidit per Joan Lerma, i aprovada per les Corts, que regula els drets dels ciutadans a utilitzar el valencià i l'obligació de les institucions a fer que estos drets es complixquen. També incidix en l'ensenyança del valencià.

Partint de lo establert en l'Estatut d'Autonomia, en l'article 2 esta llei es reafirma en que:

El valencià és llengua pròpia de la Comunitat Valenciana i, en conseqüència, tots els ciutadans tenen dret a conéixer-ho i a usar-ho, oralment i per escrit, tant en les relacions privades com en les relacions d'aquells en les instàncies públiques.

En els articles 4 i 5 s'incidix en la no discriminació per motiu de llengua, indicant que:

Artícul 4

En cap de cas es podrà seguir discriminació pel fet d'amprar qualsevol de les dos llengües oficials.

Artícul 5

L'Administració adoptarà quantes mides siguen precises per a impedir la discriminació de ciutadans o activitats pel fet d'amprar qualsevol de les dos llengües oficials, aixina com per a garantir l'us normal, la promoció i el coneiximent del valencià.

L'article 17 fa referència a la normalisació de l'us del valencià en els següents térmens:

Tots els ciutadans tenen dret a expressar-se en valencià en qualsevol reunió, aixina com a desenrollar en valencià les seues activitats professionals, mercantils, laborals, sindicals, polítiques, religioses, recreatives i artístiques.

En l'article 20 se torna a fer referència a la no discriminació, en este cas en l'àmbit de l'educació:

L'Administració adoptarà quantes midex siguen precises per a impedir la discriminació dels alumnes per raó de la llengua que els siga habitual.

L'article 25, en els punts 3 i 4, fa referència a l'us del valencià en els mijos de comunicació i atres manifestacions culturals, indicant que el Consell de la Generalitat Valenciana:

3. Fomentarà quantes manifestacions culturals i artístiques es realisen en les dos llengües, rebent consideració especial les desenrollades en valencià.

4. La Generalitat Valenciana recolzarà quantes accions vagen encaminades a l'edició, desenroll i promoció del llibre valencià, i tot això sense menyscabament de la llengua utilitzada, pero en tractament específic als que siguen impresos en valencià.

En l'article 30.1 es preveu la possibilitat de beneficiar fiscalment als actes i manifestacions de la cultura valenciana:

1. La Generalitat Valenciana i les Corporacions Locals podran exceptuar i bonificar respecte d'obligacions fiscals ad aquells actes i manifestacions relacionats en el foment, divulgació i extensió de la cultura valenciana, rebent una consideració especial les que comporten l'us del valencià.

Cal destacar que en cap moment esta llei, ni cap de les posteriors iniciatives legislatives en relació a l'us del valencià fins a la creació de la AVL en 1998, se fa cap disposició respecte a la consideració de l'idioma valencià com a llengua independent o variant d'atra llengua (excepció feta de la consideració de "llengua" que se li dona al valencià en l'Estatut d'Autonomia), aixina com tampoc s'indica quina estratègia s'aplicarà a la codificació de la llengua pròpia dels valencians, o la normativa de quina institució serà l'oficial o la de referència.

No obstant, des de l'aprovació de la LUEV, els successius governs han usat, i instaurat en l'educació, les propostes de l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana (IIFV), que aplica al valencià la codificació de l'Institut d'Estudis Catalans per al català estàndart, en unes poques concessions.

III.e) Llei de Creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (1998)

En 1998, en base a les recomanacions del Dictamen del Consell Valencià de Cultura aprovat en el ple del 13 de juliol del mateix any, s'aprovà la Llei 7/1998, de 16 de setembre, de la Generalitat Valenciana, de Creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua [1998/7973]⁹⁰.

90 http://www.dogv.gva.es/datos/1998/09/21/pdf/1998_7973.pdf [Recuperat el 05/08/2018]

Per mig d'esta se decidix crear un ent normatiu oficial per al valencià, que hauria de superar lo que el Dictamen, citat en el preàmbul de la Llei, definix com:

... Un conflicte sobre el nom, la naturalea i la normativa de la llengua pròpia dels valencians que n'impedix la salut i que acumula les dificultats en el procés de recuperació de la llengua que nos hauria d'identificar i unir com a valencians, en conte de separar-nos...

Cal resaltar que el Dictamen del CVC's reconeix que **el conflicte no es circumscriu només al nom de la llengua, sino que comprén també la naturalea de la llengua i el seu model de codificació.**

En base ad això, es crea l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, en els objectius que es detallen a continuació:

Artícul 3

L'Acadèmia Valenciana de la Llengua és l'institució que té per funció determinar i elaborar, en el seu cas, la normativa llingüística de l'idioma valencià. Aixina com, velar pel valencià partint de la tradició lexicogràfica, lliterària, i la realitat llingüística genuïna valenciana, aixina com, la normativisació consolidada, a partir de les nomenades Normes de Castelló.

Artícul 4

Els principis i criteris que deuen inspirar l'actuació de l'Acadèmia són els que es desprenen del dictamen aprovat pel Consell Valencià de Cultura el 13 de juliol de 1998 i que figura en el Preàmbul d'esta Llei.

Artícul 5

Les decisions de la AVL, en l'eixercici de les funcions que li corresponen, hauran de ser observades per totes les Institucions de la Generalitat, pels Poders Públics, pel restant d'Administracions Públiques, el sistema educatiu i els mijos de comunicació, les entitats, els organismes i empreses, de titularitat pública o que contenen en finançació pública.

Com indica l'artícul anterior, la normativa oficial ha de ser observada per les AAPP i altres entitats públiques **o que contenen en finançació pública**, expressió esta última que obri la porta a considerar lícit excloure de subvencions a qualsevol entitat que use el valencià sense observar la normativa oficial (vore els casos arrellegats en l'Anex IV). Ha de dir-se que esta interpretació rigorista mai havia tengut efecte fins a 2015.

En 2002, la AVL acordà aprovar un referent normatiu oficial del valencià, vàlit mentres no s'aprovaren la Gramàtica i el Diccionari o altres texts prescriptius de l'institució. Estes obres normatives es publicaren en anys successius: *Diccionari ortogràfic i de*

pronunciació del valencià (2006), *Gramàtica Normativa Valenciana* (2006), *Diccionari Normatiu Valencià* (2014) i *Gramàtica Valenciana Bàsica* (2016).

III.f) Dictamen de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua sobre els principis i criteris per a la defensa de la denominació i l'entitat del valencià (2005)

L'Acadèmia Valenciana de la Llengua elaborà en 2005 un dictamen sobre els principis i criteris per a la defensa de la denominació i l'entitat del valencià⁹¹ (en avant, el DICTAMEN).

Este document **s'esperava des de que s'aprovà la llei de creació de la AVL en 1998, puix precisament la creació d'esta entitat estava motivada pel conflicte social en relació al valencià**, no només respecte al nom sino també a l'entitat del valencià, i al model lingüístic que s'havia de propondre als valenciaparlants (vore l'apartat 3 d'este document).

Des de l'autoctonisme –i pensem que també des del particularisme– **s'esperava una defensa de la denominació “llengua valenciana”** (i també “valencià” o “idioma valencià”) **pero sobre tot de l'entitat del valencià, en la que es reconeguera una autonomia de la modalitat lingüística**, encara que fora coordinada en atres modalitats pròximes. **La principal conseqüència pràctica d'esta autonomia lingüística hauria de reflectir-se en una codificació lingüística del valencià, per part de la AVL, fidel a la tradició i la realitat lingüístiques valencianes**, sense subordinacions a atres parlars.

Este posicionament ya fon manifestat per la RACV, en representació de l'autoctonisme lingüístic, abans de la creació de la AVL, quan el Consell Valencià de Cultura (CVC) rebé l'encomanda d'elaborar el Dictamen sobre la llengua valenciana que desembocà en la proposta a Les Corts de la creació d'un ent normatiu per al valencià⁹².

No obstant això, **el DICTAMEN estableix per primera volta una postura oficial respecte al nom i entitat del valencià, aixina com respecte a l'estratègia de codificació del valencià, en la que les entitats autoctonistes no estem d'acort.**

Com a mostra d'eixe desacort, de nou la RACV respongué al DICTAMEN en un escrit de data 14 de febrer de 2015, en el que concloïa:

9.- Considerem que si la creació de la AVL fon un intent per a aplegar a un consens que acabara en el conflicte lingüístic valencià, degut a la seua

---

91 “Dictamen sobre els principis i criteris per a la defensa de la denominació i l'entitat del valencià”, aprovat segons acort adoptat per la mateixa en la reunió plenària de 9 de febrer de 2005, i publicat per la Resolució 2/2005, de 29 de març, de la Presidència de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua: <https://www.avl.gva.es/documents/31983/0/Dictamen+sobre+els+principis+i+criteris+per+a+la+defensa+de+la+denominaci%C3%B3+i+l%E2%80%99entitat+del+valenci%C3%A0/986f8d4d-89b2-4a12-826c-c7386f92f289> [Recuperat el 05/08/2018]

92 Se poden consultar, tant l'informe remés al CVC el 12/03/1998 com la declaració de principis una volta conegut el text del Dictamen del CVC, en la web de la Secció de Llengua de la RACV: https://www.llenguavalenciana.com/documents/la_racv_i_el_consell_valencia_de_cultura [Recuperat el 05/08/2018]

composició, en una presència absolutament majoritària de partidaris de l'anexionisme llingüístic i contraris a l'existència d'una llengua valenciana en ortografia i gramàtica pròpies, ha servit per a fomentar la discòrdia i la confusió entre els valencians, reviscolant la guerra llingüística, hui més present que mai en la vida pública.

Per tant es demana en respectuosa energia la derogació de la Llei de Creació de la AVL i la seua dissolució.⁹³

Analisarem a continuació alguns dels punts del DICTAMEN, indicant els aspectes en que estem en desacort en el mateix i, també, en quina mida l'observança tendenciosa d'esta resolució s'ha vengut usant per a despersonalisar el valencià, alluntar-lo dels seus parlants, desincentivar el seu us i discriminar a una part dels valenciaparlants.

III.f.1 Entitat del valencià

Respecte a l'entitat del valencià, el DICTAMEN determina que:

1. [...] **la llengua pròpia i històrica dels valencians, des del punt de vista de la filologia, és també la que compartixen les comunitats autònomes de Catalunya i de les Illes Balears i el Principat d'Andorra [...]** Els diferents parlars de tots estos territoris **constituïxen una llengua, és a dir, un mateix «sistema lingüístic»...**

És a dir, **la AVL decidix consagrar l'unificació de les modalitats lingüístiques valenciana, catalana i balear, considerant que són un mateix sistema lingüístic o llengua.** Diem “decidix” perquè la consideració de distintes parles com una llengua o com varies diferents és una qüestió que sobrepasa la descripció que la filologia puga fer d'un sistema lingüístic.

De fet, el DICTAMEN reconeix l'existència d'una “tradicció particularista” (equivalent a l'autoctonisme descrit en l'apartat 3 del present document), pero de manera interessada la minimisa en comparació en “la consciència de posseir una llengua compartida”, que, en la nostra opinió, no ha segut tant consciència de *llengua comuna* com de *familiaritat llingüística*, basada sempre en el respecte a les particularitats de cada modalitat llingüística.

4. [...] **A pesar d'existir una tradició particularista valenciana respecte a l'idioma propi (annex 3), la consciència de posseir una llengua compartida amb altres territoris de l'antiga Corona d'Aragó s'ha mantingut constant fins a època contemporània (annex 4)...**

Com ya respongué la RACV al DICTAMEN (vore nota 93):

---

93 Vore la resposta de la RACV al dictamen en: <https://www.llenguavalenciana.com/media/documents/informes/respdictamen.pdf> [Recuperat el 05/08/2018]

6.- [...] Des del punt de vista de la filologia el dictamen és incorrecte ya que, a l'igual que feren els catalans Pompeu Fabra –que no era filòlec– i Joan Coromines, **mutila el sistema llingüístic de manera acientífica i interessada**, de tal manera que cap de filòlec de prestigi pot acceptar este **plantejament que deixa fòra a totes les terres d'Oc, que li donen el nom d'occitanorromànic al nostre sistema**. Curiosament el dictamen parla d'un sistema pero no diu quin és per a no fer evident l'error.

El dictamen confon coses que en filologia estan ben definides com és el concepte de llengua, parlar i sistema o diasistema. Tots els territoris mencionats més tota Occitània formen part d'un sistema llingüístic, el sistema occitanorromànic i dins d'ell unes variants s'alçaren a la categoria de llengua en un prestigi lliterari, en primer lloc l'occità en la lliteratura trobadoresca, en segon lloc el valencià en el Sigle d'Or del s. XV i en tercer lloc els catalans en la Renaixença, els atres parlars, sense tradició lliterària queden com a variants i algun, com el mallorquí, ha assumit la seua anejió al català, segons l'Estatut d'Autonomia balear.

Ya hem repetit en vàries ocasions que **no cal anar molt llunt per a trobar casos pareguts**, com ara el gallecportugués que la RAE definix com “grup de llengües romàniques utilitzades en els dominis llingüístics de Galícia i Portugal”. **Ningú nega que gallec i portugués formen un sistema llingüístic pero tampoc que siguen considerats dos llengües. El nostre cas no té per qué ser diferent.**

En conclusió, el valencianisme llingüístic autoctoniste discrepa de la decisió de la AVL, puix entenem que **el valencià és la modalitat llingüística estrictament valenciana** –si be emmarcada en una família llingüística més ampla, el diasistema occitanorromànic–, segons manifesta la consciència llingüística no dialectal (i no anexionista cap a atres modalitats) dels valencians.

Considerem que **el recolzament decidit de la AVL al projecte d'unificació llingüística s'aparta del objectiu en el qual fon creada**, i a la voluntat de la majoria dels valencians (vore l'anàlisi de les enquestes sobre la consciència llingüística dels valencians en l'Anex I.a), **tenint ademés greus conseqüències per a la pervivència de la modalitat llingüística valenciana**, puix condiona l'estratègia de codificació del valencià –subordinant-la al català– i justifica l'absència de continguts textuals o audiovisuals en un model valencià.

III.f.2   Nom del valencià

En relació al nom del valencià, el DICTAMEN determina que “valencià” (com també “llengua valenciana” o “idioma valencià”) i “català” són dos denominacions igualment vàlides per a la mateixa llengua:

4. En l'àmbit territorial de l'actual Comunitat Valenciana, **la llengua pròpia dels valencians ha rebut majoritàriament el nom de valencià o llengua valenciana** [...] Per això, **la denominació històrica de valencià ha coexistit amb la de català, documentada en determinades fonts valencianes** (annex 5), i generalitzada en l'àmbit de la romanística i de la universitat valenciana de les últimes dècades. Així mateix, **no són escassos els testimonis** en què s'ha evitat usar el nom d'una de les parts per a designar tot el conjunt del sistema lingüístic mitjançant **fórmules compostes o sincrètiques tals com llengua valenciana i catalana** (annex 6), o bé en què s'han proposat denominacions integradores i superadores de la diversitat onomàstica (annex 7).

5. La denominació de valencià és, a més, l'establida en l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana. Per tant, d'acord amb la tradició i amb la legalitat estatutària, **l'AVL considera que el terme més adequat per a designar la llengua pròpia en la Comunitat Valenciana és el de valencià**, denominació que s'ha preservat legalment, **ja que és una de les principals senyes d'identitat del nostre poble**. Este nom **pot designar tant la globalitat de la llengua** que compartim amb els territoris de l'antiga Corona d'Aragó ja esmentats, com també, amb un abast semàntic més restringit, **la modalitat idiomàtica que ens caracteritza dins d'eixa mateixa llengua...**

Al nostre entendre, **la solució onomàstica** presentada en els punts 4 i 5 del DICTAMEN **pretén tancar un conflicte intencionadament reduït al nom de la llengua**: si la majoria dels valencians no admeten la denominació de "catalana" per a la seua llengua, se determina que els noms "valenciana" i "catalana" són igualment vàlids per a referir-se a la *llengua comuna*. Però **la dualitat onomàstica no és una realitat social**: com havem dit, els valencians no tenen consciència de que la denominació "valencià" es referisca al conjunt del valencià i del català.

El plantejament de la AVL permet i recomana l'us del nom "valencià" o "llengua valenciana" en l'àmbit territorial valencià, però el punt 4 reconeix que en la romanística i els àmbits acadèmics valencians s'ha optat per la denominació "català" per al sistema llingüístic –pensem que en l'intenció d'evitar dubtes sobre la pretesa unitat llingüística, però també per fervor anexionista en relació a la llengua, cultura i identitat–. Per això, el DICTAMEN fa la següent proposta:

6. [...] Per esta raó **l'AVL considera necessari** que els governs autonòmics implicats, en col·laboració amb el Govern espanyol, adopten les mesures pertinents (habilitació de fórmules sincrètiques o similars, per exemple) a fi que, especialment fora d'eixe àmbit lingüístic, **s'harmonitze la dualitat onomàstica del nostre idioma** amb la projecció d'este com a una entitat cohesionada i no fragmentada. Estes fórmules s'haurien d'anar introduint també en àmbits acadèmics o d'una altra naturalesa. D'esta manera es

*podria **garantir coherentment la legítima presència del gentilici valencià fora de la nostra Comunitat** i, alhora, conciliar la realitat filològica amb la realitat legal i sociològica valenciana.*

Als valenciaparlants autoctonistes, esta idea de promoure solucions que respecten al mateix temps la dualitat onomàstica i la projecció d'una llengua cohesionada i no fragmentada **nos pareix inacceptable per principis**, pero ademés està condemnada al fracàs: només podria funcionar en un escenari en que el particularisme llingüístic fora la postura predominant en el món acadèmic i els governants de tots els territoris implicats.

En l'escenari actual –en un fort posicionament anexionista en estos estaments tant en València com en Catalunya– és una utopia, com demostra el fet que no s'ha verificat cap d'acció en eixa direcció per part de qui té capacitat d'actuar: **la denominació de “valencià” és una concessió als valencians**, pero per a mantindre una projecció cohesionada de la llengua s'utilisa el nom “català”, que és una declaració d'intencions sobre el model llingüístic valencià com vorem més avant.

Com a eixemple podem mencionar el cas dels Departaments de Filologia Catalana de les universitats valencianes (rebatejats aixina en l'any 1993, abans del qual se nomenaven de Llingüística o Filologia Valenciana). A pesar de que el DICTAMEN data de fa tretze anys no es veu cap d'intenció de recuperar el gentilici “valencià” en el món acadèmic de la Comunitat Valenciana, ni de fomentar un canvi cap a fòrmules sincrètiques o similars en les universitats del conjunt del valencià i el català.

Ademés, l'associació anexionista *Acció Cultural del País Valencià* (ACPV) presentà en abril de 2018 un document, escrit en col·laboració en les universitats públiques valencianes, que demanava la creació d'una llei de “Igualtat Llingüística” que contemple per a la llengua, ademés del nom “valencià” usat en l'Estatut d'Autonomia, “l'equivalència en el nom ‘català’”; d'esta forma, “superant la disparitat de noms evitarem que l'Estat i diverses entitats públiques i privades tracten valencià i català com si respongueren a dos comunitats llingüístiques diferents”⁹⁴. Les entitats autoctonistes que havem preparat este informe considerem que el nom “valencià” ha de ser preservat en el context de la Comunitat Valenciana (d'acort en el punt 5 del DICTAMEN), i que hauria de ser usat per a referir-se a la modalitat llingüística estrictament valenciana, de forma que l'Estat i les entitats públiques i privades puguen diferenciar el valencià i el català, permetent la disponibilitat de distintes versions de continguts per als parlants de les diferents modalitats.

Volem destacar encara un altre cas, en relació a l'incompliment selectiu de certs punts del DICTAMEN. Recentment, la Conselleria de Justícia posà en marcha una pàgina web per a enviar articles per a la revista electrònica jurídica *Drets*, d'àmbit autonòmic. Els usuaris d'esta plataforma podien triar la seua preferència d'idioma entre el castellà, l'anglès i el català, sense incloure l'opció del valencià (ni en lo relatiu al nom ni en

---

94 https://www.abc.es/espana/comunidad-valenciana/abci-universidades-publicas-valencianas-piden-ley-oficialice-catalan-y-obligue-conocimiento-201804111141_noticia.html [Recuperat el 05/08/2018]
05/08/2018]

quant al model lingüístic valencià)⁹⁵. Este fet causà protestes, i la Conselleria de Justícia canvià el formulari, canviant “català” per “valencià”, pero deixant inalterat el text en català estàndart⁹⁶.

III.f.3 Model de codificació del valencià

En quant al model de codificació per al valencià –recordem que per llei la AVL té la funció de determinar i elaborar, en el seu cas, la normativa lingüística de l'idioma valencià–, el DICTAMEN afirma:

*1. [...] Dins d'eixe conjunt de parlars, **el valencià té la mateixa jerarquia i dignitat** que qualsevol altra modalitat territorial del sistema lingüístic, i **presenta unes característiques pròpies que l'AVL preservarà i potenciarà d'acord amb la tradició lexicogràfica i literària pròpia, la realitat lingüística valenciana i la normativització consolidada a partir de les Normes de Castelló.***

[...]

*7. En relació amb el model de codificació de la llengua, cal tindre present que **no tots els idiomes de cultura han seguit unes directrius úniques i exclusives** [...] n'hi ha d'altres [models de codificació de la llengua], encara, **que respecten les diferents modalitats dins de la unitat** (com és el cas del portugués de Portugal i el del Brasil). **Esta última possibilitat, atesa la rica tradició lingüística i literària del valencià dins de la llengua compartida, és la que l'AVL considera com la més adequada per al nostre idioma, ja que permet respectar la diversitat dins de la unitat. El que es proposa, per al conjunt de la llengua, és, per tant, una codificació policèntrica alhora que convergent.***

En relació ad estos punts, la RACV manifestà el desacort de l'autoctonisme en la seua resposta al DICTAMEN (vore nota 93):

3.- Es falseja la realitat històrica quan es torna a repetir que les Bases – que no normes– de 1932 foren un acort històric que supongué l'unificació de l'ortografia valenciana, perque en 1932 no hi hagué cap de debat ni estudi, simplement la firma de persones i entitats que, segons les pròpies bases, “mantenen els seus punts de vista científics”, tan és aixina que l'únic filòlec que les signà, Lluís Fullana, reedità en 1933 la seua Ortografia Valenciana i les principals entitats que les signaren, com Lo Rat

---

95 https://www.abc.es/espana/comunidad-valenciana/abci-gobierno-valenciano-oficializa-catalan-pagina-201809041727_noticia.html [Recuperat el 05/08/2018]

96 <http://revistes.gva.es/ojs/index.php/drets/user/register> [Recuperat el 16/09/2018] (també es pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 13**).

El text en el formulari mostra expressions en català estàndart com “teva” per “teua”, “aquest/aquesta” per “este/esta”, “tenir/contenir” per “tindre/contindre”, además d'usar la flexió verbal catalana en conte de la valenciana.

Penat i el Centre de Cultura Valenciana, hui RACV, deixaren d'utilitzar-les, ya que dites Bases són un simple resum, ple d'incorreccions, de l'ortografia que l'Institut d'Estudis Catalans elaborà per al català i que catalanisen i dialectalisen al valencià.” (*Resposta de la RACV, punt 3*)

4.- El dictamen torna a falsejar la realitat o a ignorar una part d'ella quan repetix que ha hagut una normalisació consolidada a partir de les normes de Castelló o del 32. Ya hem explicat en moltes ocasions que **aquelles Bases foren arraconades en poc de temps i el sector partidari de l'anexió al català utilisà directament l'ortografia catalana [...]**

Pero els redactors del dictamen no ignoren que la normalisació durant els últims 25 anys també s'ha fet gràcies a una atra ortografia que mai nomenen, l'Ortografia Valenciana de la RACV. En esta ortografia han escrit multitud d'escriptors les seues obres i fon oficialisada i publicada per la Secretaria General Tècnica de la Conselleria d'Educació de la Generalitat Valenciana i en ella es publicà, en el Diari Oficial de la Generalitat Valenciana, l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, també es redactaren en ella els primers llibres de text per a l'ensenyança del valencià, fins que el primer Govern socialiste impongué, sense debat ni consens i sense oficialisar-la mai, l'ortografia catalana afirmant que es tractava de les Bases de 1932.

5.- El dictamen [...] compara casos incomparables, ya que **la consciència llingüística dels valencians sempre ha segut la de parlar una llengua pròpia i diferent en un nom propi de “llengua valenciana”, no aixina en Brasil, EEUU o Hispanoamèrica** a on tampoc trobem l'existència de diccionaris i gramàtiques pròpies com succeïx en el cas valencià des del s. XV [...] **seguint per la clara consciència diferencial** emanada de tots els escriptors clàssics i postclàssics valencians (no referida en cap de dialecte o modalitat coneguts) respecte de sa pròpia llengua valenciana i **confirmada sociolingüísticament per la consciència general d'una llengua pròpia** i substantiva, la valenciana, que arreplega en el s. XX el *Atlas Lingüístico de la Península Ibèrica*.

En resum, el valencianisme llingüístic autoctoniste discrepa de l'argumentació de la AVL perque **està orientada a justificar l'elecció predeterminada d'un model de codificació policèntric convergent** “per al conjunt de la llengua” que:

- Se sustenta en afirmacions incorrectes –el supost consens històric de les Bases de Castelló⁹⁷ i la posterior consolidació normativa–.

---

97 Les Bases de Castelló se poden consultar ací: http://bivaldi.gva.es/es/catalogo_imagenes/imagen.cmd?path=1002235&posicion=1&registrardownload=1 [Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 14**).

- Obvia l'existència i la contribució de la normativa de la RACV –que tingué caràcter oficial– a la normalització de l'ús del valencià.
- No dona la suficient importància a la consciència llingüística diferencial dels valencians, que suggerix la conveniència d'un model completament *autònom* (autoctonisme) –o com a molt *coordinat* (particularisme)–. En canvi se propon un model policèntric pero convergent, manifestant una postura subordinada del valencià al català, i una voluntat d'arribar a un model catalanocèntric (anexionisme).
- Fa una proposta “per al conjunt de la llengua” que no està en condicions de garantir, perquè requereix de dos coses que no havem vist fins a la data: voluntat de “coordinació entre iguals” que depén d'altres entitats codificadores, i ferma reivindicativa per part de la AVL.

La constatació de que la proposta de codificació *policèntrica convergent* és nociva per a la modalitat valenciana la trobem en el fet de que el respecte a “la tradició lexicogràfica, lliterària, i la realitat llingüística genuïna valenciana”, que demana la llei de creació de la AVL, queda molt a sovint supeditada a la “*convergència amb les solucions adoptades en els altres territoris que compartixen la nostra llengua, a fi de garantir-ne la cohesió pertinent*”⁹⁸, i sense que es troben uns criteris clars de quines formes valencianes s'han de prioritzar i quines s'han de supeditar a les catalanes.

De fet, la RACV remeté a la AVL un document en propostes de revalencianització, denunciant que:

Venim observant que es tenen en conte les obres lexicogràfiques més recents de Francesc Ferrer Pastor, el diccionari Galmar, el Vocabulari Fonamental d'Enric Valor i sobre tot el Diccionari de la Llengua Catalana de l'Institut d'Estudis Catalans i el Diccionari Valencià de l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana; pero constatem que **s'ignoren les obres lexicogràfiques d'entitats valencianes com Lo Rat Penat, la Real Acadèmia de Cultura Valenciana, València 2000, Grup d'Acció Valencianista i tantes altres que, des de fa molt de temps i durant moments històrics adversos a la llengua, han treballat i treballen per la llengua valenciana i segueixen un criteri d'estricta valencianitat llingüística.** També observem que **hi ha més interès per introduir la fonètica, la sintaxis, la morfologia verbal i nominal, l'ortografia i el lèxic catalans, seguint uns criteris prescriptius, que per recuperar i**

En les firmes del document de les Bases, arreplegades en distints moments, queda manifest l'esperit de concòrdia per part d'alguns firmants, que subscrigueren el document atenent al caràcter provisional de les mateixes.

98 V.VAA. “Gramàtica Normativa Valenciana”. *Col·lecció Textos Normatius*, 2 (2006), p. 14. Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua. Versió electrònica en: <https://www.avl.gva.es/documents/31987/65233/GNV> [Recuperat el 05/08/2018]

potenciar les formes valencianes –moltes d'elles clàssiques– o el lèxic patrimonial i tradicional valencià, pel qual no fan absolutament res.⁹⁹

Com denuncia la cita anterior, les obres normatives de la AVL no descriuen totes les característiques pròpies valencianes, quan les descriuen no sempre les arrepleguen en la normativa, i quan les arrepleguen a sovint son despriorisades front a solucions equivalents catalanes que són les prescrites.

Un últim aspecte del DICTAMEN que volem destacar és el relatiu a la desijable existència de versions valencianes pròpies:

8. Partint d'estos criteris, en l'àmbit territorial valencià, la codificació s'ha fet i es fa d'acord amb un model que incorpora les característiques pròpies dels parlars valencians, tal com es reflectix en els acords normatius adoptats fins ara per l'AVL. Això possibilita disposar de versions valencianes pròpies (mitjans de comunicació, productes audiovisuals, aplicacions informàtiques, mercat editorial, texts litúrgics i religiosos...), la qual cosa no s'ha d'interpretar com a signe de fragmentació lingüística, sinó com una via de promoure l'ús de l'idioma mitjançant l'acostament del model de llengua valencià als seus usuaris...

9. [...] Esta desitjable convergència ha de ser perfectament compatible amb la possibilitat d'utilitzar els models de llengua propis de cada territori en els usos que afecten les relacions particulars entre les institucions de fora del nostre àmbit lingüístic (resta d'Espanya, Unió Europea...), per una banda, i les institucions i les persones físiques i jurídiques de les comunitats autònomes que compartixen el mateix idioma, per una altra.

La AVL deixa constància de la possibilitat de contar en versions valencianes pròpies, tant de continguts textuals com audiovisuals en qualsevol àmbit, pero observem que tant les administracions públiques (valencianes i estatals) com algunes empreses privades tenen tendència a obviar esta possibilitat, siga per convenciment anexioniste o per una suposta *eficiència* de costs.

Com havem indicat en l'apartat 5.2 del present document, **l'actual govern autonòmic valencià està considerant que complix els compromisos en la Carta en aquells casos en que els ciutadans disposen de versions en català estàndart**, pero des del nostre punt de vista –pensem que compartit en els valenciaparlants particularistes– **eixos continguts catalans estan molt alluntats de la modalitat llingüística valenciana viva** –i també prou alluntats de la normativa de la AVL, si es prenen les solucions més valencianes–, **cosa que fa que els valenciaparlants no els consideren aptes i es decanten per les versions en castellà.**

---

99 “Informe sobre la llengua valenciana i propostes de revalencianisació”, paràgraf 3. Se pot consultar en:
https://www.lenguavalenciana.com/documents/informes/informe_sobre_la_llengua_valenciana_i_propostes_de_revalencianisacio [Recuperat el 05/08/2018]

III.f.4 Conclusions

Per a concloure este apartat dedicat al DICTAMEN de la AVL, volem recalcar que les entitats redactores del present informe llamentem que dita entitat no estiga complint adequadament en les funcions per a les quals fon creada:

- No ha construït una solució efectiva per al problema llingüístic –puix no ha tengut en conte de forma proporcionada les distintes sensibilitats–.
- Ha definit una normativa que permet a l'anexionisme utilitzar un model llingüístic idèntic al català estàndart, mentres que el model més particulariste possible se queda encara llunt de la variant vernacular valenciana –puix no se contempen totes les particularitats valencianes, i encara que es reconegen, poques voltes són les formes prescrites.
- No ha actuat front a desafius a la seua autoritat com a entitat normativa, quan des del mateix govern valencià s'ha aprofitat aquells punts que els ha interessat del DICTAMEN –com la declaració de l'identitat entre valencià i català, i la consegüent validea de les expressions de tot el domini llingüístic– per a deixar de banda els punts que no convenen al seu projecte d'anexionisme llingüístic.
- Ha servit de justificació per a col·locar en la marginalitat ad aquells valenciaparlants –entitats, autors, ciutadans– que discrepen l·legítimament dels punts de vista de la AVL, i que consideren preferible un model llingüístic construït des de criteris d'estricta valencianitat llingüística, com el de la RACV. S'ha de recordar que la normativa de la AVL no obliga als particulars i col·lectius no contemplats en la seua llei de creació ni en l'Estatut d'Autonomia, excepte si es fa una llectura restrictiva de la legislació que el “Sindic de Greuges”, per eixemple, no compartix (vore l'Anex IV.k).

Per tot això, les entitats redactores d'este informe:

- mostrem la nostra absoluta discrepància en la legislació valenciana vigent actualment en matèria llingüística;
- defenem el nostre dret a seguir fent us de la llengua valenciana en coherència en la nostra consciència llingüística;
- manifestem que no nos trobem representats en absolut per la llabor normativisadora de la AVL;
- i reivindiquem que la normativa de la RACV tinga reconeiximent oficial a tots els efectes, a l'hora que exigim que els particulars, els creadors, les associacions i les empreses que ho desigen puguen utilitzar la normativa que consideren més adequada en igualtat de condicions en els valenciaparlants d'unes atres sensibilitats i sense ninguna discriminació. Este canvi legislatiu pot realisar-se en facilitat si hi ha voluntat per part de les forces polítiques en representació

parlamentària, puix no consistix en res més que en generalisar uns drets que en este moment només tenen assegurats una part dels valenciaparlants, per a que tots ells, sense excepció, puguen gojar dels mateixos drets.

Hem de reconèixer, no obstant, que no tots els valencians actuals coincidiran en la nostra sensibilitat autoctonista (una consideració, per cert, que ells mai mostren cap a la nostra sensibilitat), i som conscients ademés de les obligacions legals que, d'acort en la legislació actualment vigent, afecten per desgràcia a tots els valencians. Unes obligacions legals que, sent realistes, només poden ser modificades (donat que descartem per complet que la AVL modifique per pròpia iniciativa els seus posicionaments actuals) mercé als pactes polítics, que necessitarien una majoria de tres quintes parts de les Corts Valencianes en el cas de pretendre modificar la Llei de Creació de la AVL (segons l'art. 44.5 de l'Estatut), i de dos terceres parts de les Corts Valencianes, posterior aprovació per les Corts Generals i en acabant per referèndum en el cas de pretendre modificar la consideració de la AVL com a entitat normativa oficial per l'Estatut d'Autonomia (art. 81).

Per això demanem a tots els partits polítics valencians en responsabilitats de govern, a lo manco i com a solució provisional de mínims, que, pel moment i mentres no es realise, com és de desijar, una reforma de calat de l'actual legislació en el sentit indicat més amunt, propicien que les administracions públiques utilisen el model lingüístic més pròxim a la llengua valenciana viva que permeta l'actual normativa de la AVL; lo qual, sense incomplir la legislació actualment vigent, implicarà l'existència i vehiculació de versions en un model lingüístic valencià en tots els àmbits; en el convenciment de que tota acció que s'aparte de la deriva anexionista del valencià cap al català redundarà en un major us de la llengua. Una solució necessàriament provisional, imperfecta pero realista, a l'espera de que en el futur se donen les noves majories sociopolítiques adequades per a reconèixer per fi, oficialment, una codificació lingüística netament valenciana.

III.g) Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana (2006)

L'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, despuix de la reforma de 2006, matisa alguns aspectes de l'Estatut de 1982 i inclou l'Acadèmia Valenciana de la Llengua com a ent estatutari:

Artícul sext

1. La llengua pròpia de la Comunitat Valenciana és el valencià.
2. L'idioma valencià és l'oficial en la Comunitat Valenciana, a l'igual que ho és el castellà, que és l'idioma oficial de l'Estat. Tots tenen dret a conèixer-los i a usar-los i a rebre l'ensenyança del, i en, idioma valencià.

3. La Generalitat garantirà l'ús normal i oficial de les dos llengües, i adoptarà les mesures necessàries per a assegurar el seu coneixement.
4. Ningú podrà ser discriminat per raó de la seua llengua.
5. S'otorgarà especial protecció i respecte a la recuperació del valencià.
6. La llei establirà els criteris d'aplicació de la llengua pròpia en l'Administració i l'ensenyança.
7. Se delimitaran per llei els territoris en els que predomine l'ús d'una i altra llengua, aixina com els que puguen ser exceptuats de l'ensenyança i de l'ús de la llengua pròpia de la Comunitat Valenciana.
8. L'Acadèmia Valenciana de la Llengua és l'institució normativa de l'idioma valencià.

Aixina mateix, en el mateix Estatut d'Autonomia, en el seu article 41, especifica:

Artícl 41

L'Acadèmia Valenciana de la Llengua

L'Acadèmia Valenciana de la Llengua, institució de La Generalitat de caràcter públic, té per funció determinar i elaborar, en el seu cas, la normativa lingüística de l'idioma valencià.

La normativa lingüística de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua serà d'aplicació obligatòria en totes les administracions públiques de la Comunitat Valenciana.

En quant al procediment del nomenament dels seus membres, funcions, facultats, estatut i duració del mandat, haurà d'ajustar-se a lo que disponga la Llei de Les Corts que ho regule.

La redacció de l'Estatut contempla l'obligatorietat de seguir la normativa de la AVL només per a les administracions públiques de la Comunitat Valenciana, sense cap de referència a particulars o entitats privades, entrant en contradicció en la Llei de creació de la AVL que estén l'obligació a altres casos que, segons l'interpretació estricta dels actuals governants valencians, poden justificar la denegació a de subvencions a entitats culturals valencianes en una distinta sensibilitat a la dels governants.

Anex IV - Evolució del reconeixement i/o discriminació als valenciaparlants autoctonistes en els últims trenta anys. Alguns fets significatius

---

IV.a) 1982-83. Oficialisació i posterior pèrdua de validea oficial dels títuls de valencià de Lo Rat Penat, que segueixen la normativa autoctonista (Normes d'El Puig)

En 1949, Lo Rat Penat posà en funcionament la Secció de Cursos de Llengua i Cultura Valencianes. Durant tots estos anys la finalitat dels cursos s'ha mantingut vigent: ensenyar i difondre l'idioma valencià. Els títuls de Lo Rat Penat varen ser oficials a principis dels anys huitanta. Els professors que tenien este títul tenien la capacitació oficial per a impartir l'ensenyança del valencià en les escoles. No obstant els títuls de Lo Rat Penat deixaren de ser oficials un breu temps despuix, ya que en les eleccions autonòmiques de 1982 canvià el partit polític governant i este els llevà l'oficialitat per motius ideològics.

IV.a.1 Oficialisació dels títuls de Lo Rat Penat (DOGV 30/08/1982)

Se mencionen en el DOGV (el lloc on se plasmen les distintes lleis que s'aproven en les Corts valencianes) les condicions que han de reunir els professors per a poder impartir classes de valencià per al curs 1982-1983.

U dels requisits necessaris és estar en possessió del títul de capacitació d'ensenyança del valencià, que se podia obtindre en Lo Rat Penat o el Grup d'Acció Valencianista (segons la codificació llingüística autoctonista, les Normes d'El Puig) i en atres llocs com l'Institut de Ciències de l'Educació (model llingüístic anexioniste).

Se pot vore cóm en este moment de l'entrada de la llengua valenciana en les escoles conviuen les dos normatives del valencià, sense discriminació cap a ninguna d'elles.

Font: Document del Diari Oficial de la Generalitat Valenciana, en data 30/08/82. El decret està concretament en la pàgina 4, en el "*DECRETO de 19 de julio de 1982 por el que se establece qué profesores estarán facultados para la enseñanza del idioma valenciano*"¹⁰⁰.

IV.a.2 Derogació dels títuls de Lo Rat Penat (DOGV 18/12/1982)

Despuix del canvi de govern que es produïx com a conseqüència de les eleccions de finals de 1982, el nou govern canvia alguns dels requisits que deuen de tindre els professors per a poder impartir classes de valencià. Per motius polítics i ideològics,

---

100 http://www.dogv.gva.es/datos/1982/08/30/pdf/dogv_0077.pdf [Recuperat el 05/08/2018]

mesos més tart de l'oficialisació dels títuls de Lo Rat Penat, se deixen sense validea eixos títuls, lo que supon que d'un més a un atre els professors de valencià del model llingüístic autoctoniste perguen la seua capacitatció per a impartir classes de valencià i s'imponga per complet el model llingüístic anexioniste.

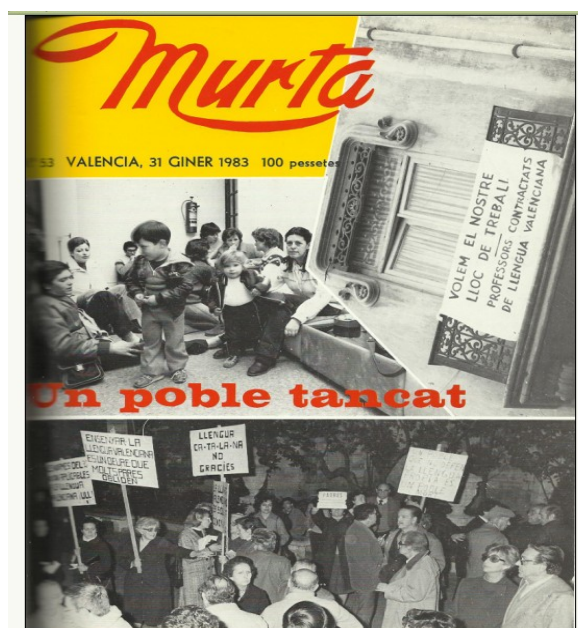
Comença aixina la discriminació cap a la normativa llingüística autoctonista. Per eixos motius polítics, les persones que decidixen usar les Normes d'El Puig ya no poden obtindre la capacitatció per a l'ensenyança del valencià i els chiquets i jóvens partidaris (o els pares dels quals són partidaris) d'esta normativa se veuen obligats a canviar en contra de la seua voluntat el tipo de valencià usat en les escoles. Se dificulta d'esta manera el relleu generacional de l'us de la normativa llingüística autoctonista, puix mai s'ha tornat a ensenyar esta normativa en les escoles.

Font: Document del *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*, en data 18/12/1982¹⁰¹.

IV.a.3 Protestes per la derogació dels títuls oficials d'entitats que usen les Normes d'El Puig

Degut a la derogació dels títuls oficials de valencià en Normes d'El Puig, alguns professors afectats que han perdut la seua capacitatció per a donar classes de valencià i unes atres persones que usen esta normativa protesten per la decisió que els discrimina front a les persones que usen l'atra normativa.

Font: Artícul “*Profesores de valenciano piden enseñar la nueva ortografía*”¹⁰². *Diari El País*, edició del 09/01/1983.

Image 2. Portada del número 53 de la revista Murta (gener de 1983) en el que s'informava del tancament en la Conselleria d'Educació dels professors apartats del seu lloc de treball

---

101 http://www.dogv.gva.es/datos/1982/12/18/pdf/dogv_0086.pdf [Recuperat el 05/08/2018]

102 https://elpais.com/diario/1983/01/09/sociedad/410914809_850215.html [Recuperat el 05/08/2018]

IV.b) 1996. El Tribunal Superior de Justícia de València reconeix que el Govern valencià ha discriminat a les editorials autoctonistes

En 1996, el Tribunal Superior de Justícia (TSJ) de València reconegué que varies editorials autoctonistes, en particular *Promocio de Cultura Valenciana del Cenia al Segura S.L.*, havien segut discriminades per la Conselleria d'Educació i Ciència del govern valencià del PSPV-PSOE.

Com s'indica en l'Anex III, abans de la creació de la AVL no hi havia una entitat normativa oficial per al valencià, i abans de les primeres activitats codificadores de la AVL –un referent normatiu aprovat en 2002, i les dos obres normatives publicades en 2006– no hi havia codificació oficial per a la llengua valenciana. No obstant, se denegà una subvenció ad estes editorials argumentant que les obres publicades no estaven escrites “d'acort en les normes ortogràfiques i gramaticals adoptades pel govern de la Generalitat com a pròpies, i que son usades en les seues comunicacions escrites”. El TSJ dictaminà que, donada la falta de regulació sobre la codificació oficial del valencià, el govern no podia invadir les competències del legislador, i que no podia denegar una subvenció en base a l'incompliment d'uns criteris que no havien segut establits.

Font: Artículo “*El Consell, obligado a dar una subvención*”¹⁰³. *Levante-EMV*, edició del 18/01/1996.

Font: Artículo “*El TSJ reconoce que el Consell discriminó a editoriales por no ajustarse a 'su valenciano'*”¹⁰⁴. *ABC*, edició del 23/01/1996.

IV.c) 1998. Les Corts paralisen una llei que posaria com a autoritat normativa a la RACV

Proposta pel diputat valencianiste Rafael Ferraro, la llei que pretenia otorgar a la RACV l'autoritat normativa oficial del valencià se mantingué paralísada un any.

El diputat alegà que no s'havia complit el Reglament de Les Corts, a on se diu que transcorreguts 30 dies sense que el Consell haguera negat expressament la seua conformitat a la tramitació, la proposició de llei deuria d'incloure's en l'orde del dia per a que es prenguera en consideració en el parlament. Pero la realitat es que transcorregué mig any des de que acabà eixe determini i part de la cambra autonòmica bloquejà la seua tramitació.

Una llectura a posteriori dels fets apunta a que eixe projecte de llei es va bloquejar porque ya s'estava gestant la creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, i els seus partidaris intentaven guanyar temps per a no donar la autoritat normativa a la RACV.

Font: Artículo “*Las Cortes tienen paralizada una ley que otorga a la RACV la autoridad normativa sobre el valenciano*”¹⁰⁵. *Diari Las Provincias*, maig de 1998.

---

103 Se pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 15**.

104 Se pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 16**.

105 Se pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 17**.

IV.d) 2015-16. Una nova llei otorga a Lo Rat Penat i la RACV el caràcter d'institució consultiva de la Generalitat Valenciana i reconeix la seua capacitat docent. Un any més tart, el nou govern autonòmic la deroga i els retira el reconeixement

IV.d.1 Aprovació de la Llei de Senyes d'Identitat

Transcorreguts 20 anys de reivindicacions del valencianisme idiomàtic, i davant les perspectives electorals negatives per al partit governant en la Generalitat, el PP, este decidix per fi, per mig d'una nova llei presentada en Les Corts Valencianes coneguda com "Llei de Senyes d'Identitat" reconèixer la capacitat de Lo Rat Penat com a orgue consultiu de la Generalitat Valenciana en quant a patrimoni cultural es referix. També apareix com a novetat el reconeixement de la "capacitat docent" de Lo Rat Penat i de la RACV, encara que no s'arriba a reconèixer oficialment la validea dels seus títuls . 'esta manera, s'intenta resoldre el conflicte llingüístic valencià posant a les dos sensibilitats normatives al mateix nivell, sense discriminació cap a ninguna i en igualtat de condicions per a que els valencians puguen elegir la normativa que vol seguir sense cap obstacul i en plena llibertat.

Font: Artículo "El PP valenciano convertirá a Lo Rat Penat en institución consultiva"¹⁰⁶. Diari *El Mundo*, edició del 20/02/2015.

IV.d.2 El nou Govern eixit de les eleccions autonòmiques deroga la Llei de Senyes d'Identitat

En el ple de les Corts Valencianes es vota a favor de la derogació de la Llei de Senyes d'Identitat Valencianes que s'havia aprovat uns mesos abans en la mateixa cambra autonòmica. Ara, despuix de canviar el signe del Govern Valencià en les eleccions autonòmiques recents, se tomben entre atres lleis la mencionada abans. D'esta manera, per qüestions idelògiques i d'afinitat política, se torna a retirar el reconeixement oficial a les institucions centenàries Lo Rat Penat i RACV. És el principi d'un reviscolament del conflicte llingüístic, despuix que els usuaris de les Normes d'El Puig o de la RACV veren en esperança que la seua normativa podia, en un futur pròxim, tornar a tindre el mateix estatus i oficialitat que l'atra normativa.

Font: Artículo "Las Cortes valencianas derogan la ley de señas de identidad del PP"¹⁰⁷. Diari *El Periódico*, edició 14/01/2016.

---

106 <http://www.elmundo.es/comunidad-valenciana/2015/02/20/54e754f9ca474137168b4573.html>
[Recuperat el 05/08/2018]

107 <https://www.elperiodico.com/es/politica/20160114/corts-valencianas-derogan-ley-senas-identidad-partido-popular-4816084> [Recuperat el 05/08/2018]

IV.e) 2017. Homologació dels títuls de català estàndart com a títuls oficials del valencià, pero sense homologar els títuls valencians de Lo Rat Penat

La Conselleria d'Educació pren la decisió política d'homologar com a títuls de valencià els títuls de català que s'impartixen en altres territoris (com Catalunya o les Illes Balears). No obstant no s'homologuen els títuls de valencià que s'impartixen en Lo Rat Penat. D'esta manera, se considera capacitades en llengua valenciana a les persones d'altres territoris que estudien l'estàndart català de l'Institut d'Estudis Catalans en universitats i entitats forànees al territori valencià, pero no se considera capacitades a les persones que estudien l'estàndart autoctoniste en entitats els títuls de les quals sí eren oficials en 1982.

Se pot observar que, a l'igual que en el canvi de govern de 1982, el govern autonòmic de 2015 només respecta els models llingüístics anexionistes i persegueix el model llingüístic autoctoniste. Això contrasta en l'esperit conciliador de les lleis publicades en agost de 1982, que respectaven ambdós sensibilitats llingüístiques.

Font: Artícul “*Marzà valida el catalán de Andorra y excluye el valenciano de Lo Rat Penat*”¹⁰⁸. Diari *Las Provincias*, edició del 09/03/2017.

IV.f) 2015-18. Imposició de la normativa de la AVL (d'us actualment obligatori només per a l'administració pública valenciana) en el món de les Falles (associacions culturals de la societat civil). Reconeixement de la discriminació pel “Síndic de Greuges” de la Comunitat Valenciana

Des de 1903, Lo Rat Penat convoca el tradicional Concurs de Llibrets de Falla fent l'annual crida a les Comissions Falleres i als poetes per a participar en este certamen on l'humor, l'ingeni i la gràcia, además de la rima i tècnica dels seus versos són els protagonistes d'esta part fonamental de la llengua i cultura valencianes i de la nostra Festa més universal. La UNESCO ha declarat a la festa de les Falles com a Patrimoni Immaterial de l'Humanitat, i entre els aspectes a protegir que figuren en l'expedient de la declaració **se fa menció expressa a la llabor de Lo Rat Penat en la celebració d'este Concurs de Llibrets**, indicant que en el passat, esta festa fon també una forma de preservar la Llengua Valenciana quan estava prohibida.

IV.f.1 Intent de censura dels col·laboradors del Llibre Oficial Faller per la normativa del valencià usada

El nou govern resultant de les eleccions municipals decidix que no participe ningun escriptor en llengua valenciana usuari de la normativa autoctonista en el Llibre Oficial Faller, en contra d'una costum de dècades de convivència d'escriptors de les dos normatives. En particular, decidix no seguir la tradició de que l'autor/a guanyador/a del 108 <https://www.lasprovincias.es/politica/201703/09/marza-valida-catalan-andorra-20170309004643-v.html> [Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 18**)

premi extraordinari Bernat i Baldoví del concurs de llibrets de falla de Lo Rat Penat de l'any anterior siga, com venia sent costum, el que escriga les poesies dedicades a les Falleres en el Llibre Oficial Faller. Esta decisió se produïx perque la guanyadora del premi *Bernat i Baldoví* de 2014, Ampar Cabrera, utilisa la normativa valenciana de la RACV en la seua creació lliterària.

Font: Artícul “*El Libro Oficial Fallero suprime la poesía de Lo Rat Penat por su valenciano no normativo*”¹⁰⁹. Diari *Levante-EMV*, edició del 21/11/2015.

Font: Artícul “*Fuset excluye los poemas de Lo Rat Penat del libro fallero*”¹¹⁰. *Las Provincias*, edició del 21/11/2015.

IV.f.2 El regidor de Cultura Festiva de l'Ajuntament de València no accepta publicar els poemes per raó de la normativa usada

Davant les protestes generalisades a nivell social, el Regidor de Cultura Festiva de l'Ajuntament de València, Pere Fuset, propon a la guanyadora del premi Bernat i Baldoví de Lo Rat Penat en 2014, Ampar Cabrera, que, si vol que la seua obra siga publicada, l'ent normatiu actualment oficial del valencià per a les administracions públiques (AVL) corrigga els seus poemes, puix, segons ell, “contenen faltes ortogràfiques”. Realment, esta afirmació sobre les “faltes d'ortografia” pretén obviar l'existència d'una altra normativa, la de la RACV, en ampli seguiment en el món de les festes falleres, que és la que l'autora guanyadora lliurement ha triat per a expressar-se i fer la seua creació lliterària. L'autora resistix a les pressions polítiques i es nega a modificar la seua obra.

Font: Artícul “*Fuset propone a Ampar Cabrera que la AVL le corrija los poemas en el libro fallero*”¹¹¹. Diari *Las Provincias*, edició del 26/11/2015.

IV.f.3 Les Falles recolzen majoritàriament que es publiquen els poemes que es pretenen suprimir del Llibre Oficial Faller

Despuix de la decisió de la Regidoria de Cultura Festiva de l'Ajuntament de València de que els poemes d'Ampar Cabrera no apareguen en el Llibre Oficial Faller, per la normativa del valencià usada, el mon faller reacciona. Per una part, el President de l'Interagrupació de Falles afirma que la seua organització està arplegant firmes per a que el Regidor de Cultura Festiva, Pere Fuset, reconsiderere la seua decisió. També, algunes falles ixen recolzant a la poetesa Ampar Cabrera i oferixen els llibrets de les seues Falles per a que en ells sí que apareguen eixos poemes censurats.

---

109 <https://www.levante-emv.com/fallas/2015/11/21/libro-oficial-suprime-poesia-rat/1344381.html> [Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 19**)

110 <https://www.lasprovincias.es/fiestas-tradiciones/201511/21/fuset-excluye-poemas-penat-20151121004308-v.html> [Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 20**)

111 <http://www.lasprovincias.es/valencia-ciudad/201511/26/fuset-propone-ampar-cabrera-20151126130553.html> [Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 21**)

Font: Artícul “Una decena de fallas aprueba incluir los poemas vetados de Amparo Cabrera en sus librets”¹¹². Diari *Las Provincias*, edició del 19/12/2015.

IV.f.4 L'Assamblea de Presidents de Falla, màxim orgue democràtic de decisió en les Falles, obliga a l'Ajuntament de València a publicar els poemes en llengua valenciana d'Ampar Cabrera en el Llibre Oficial Faller

Finalment, el conflicte generat pels responsables polítics municipals motivà una votació en l'assamblea de presidents de falla del dia 22 de desembre de 2015, en la qual, per una concloent majoria de 127 vots a favor per 9 en contra s'aprovà que:

“Els davall firmants recolzem el principi de tolerància i pluralitat de la nostra festa que fins al moment ha reflectit el Llibre Oficial Faller, i exigim al president de la Junta Central Fallera que respecte el criteri lingüístic que cada colaborador trie lliurement per a la seua obra, la qual deu ser publicada sense cap modificació.

Igualment exigim que s'incloguen, com fins a la data, els poemes que en honor a les Falleres Majors tinga a be escriure el guanyador/a del màxim guardó del concurs de Llibrets de falla organitzat per Lo Rat Penat, per ser este el de major reconeixement pel col·lectiu faller.”

Finalment, pressionat per eixa votació, el regidor accedí, en l'assamblea de presidents del 26 de gener de 2016, a publicar els poemes abans censurats en el Llibre Oficial Faller.

Font: Artícul “Votación aplastante de las fallas contra el intervencionismo del Ayuntamiento”¹¹³. Diari *Las Provincias*, edició del 23/12/2015.

IV.f.5 La Conselleria de Cultura exigirà que els llibrets segueixquen les normes de la AVL per a optar a ajudes econòmiques

La Conselleria de Cultura exigix, per primera volta en l'història, que els llibrets de les comissions festeres segueixquen les normes de la AVL per a optar a ajudes econòmiques, deixant fòra d'elles als usuaris de les normes de la RACV.

Una volta produït el canvi de govern, la Conselleria de Cultura actualisa les bases de les convocatòries d'ajudes econòmiques per a les associacions falleres per a discriminar i excloure de qualsevol ajuda als escriptors i a les entitats culturals autoctonistes, usuàries de la normativa de la RACV. On fins a 2015 es demanava a les Falles que els llibrets

---

112 <http://www.lasprovincias.es/fiestas-tradiciones/201512/19/decena-fallas-aprueba-incluir-20151219003207-v.html> [Recuperat el 05/08/2018]

113 <https://www.lasprovincias.es/fallas-valencia/201512/24/votacion-aplastante-fallas-contra-20151223234638-v.html> [Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l'[Apèndix Documental - Document 22](#))

fallers estigueren escrits en “valencià”, sense més condicionants, ara s'explicita que és obligatori usar la normativa de la AVL (quan és obligada només per a les administracions públiques, però no per a usuaris particulars i entitats privades, segons la legislació actualment vigent).

Des del món faller se veu com un chantage ideològic, puix des de la creació de la AVL en 1998, la publicació dels primers criteris normatius en 2002 o la publicació de les primeres obres normatives en 2006, mai fins ad este punt el govern valencià havia obligat a les associacions culturals a usar una determinada normativa per a poder optar a ajudes i recolzament públic. No estan d'acort en esta mida molts dels màxims representants de les Falles, que volen que es seguixca fent com sempre, sense discriminació pel model lingüístic per al valencià i la normativa que cada associació vullga usar, i que totes les falles puguen rebre eixes ajudes econòmiques.

Font: Artícul “*Cultura exigirá que los libretos sigan las normas de la AVL para optar a ayudas*”¹¹⁴. Diari *Las Provincias*, edició del 30/12/2015.

IV.f.6 L'Ajuntament de València intenta crear un nou concurs per a evitar el concurs centenari de Lo Rat Penat

Des de la Regidoria de Cultura Festiva de l'Ajuntament de València se decidix, sense consensuar en el món faller, canviar la tradició de que el guanyador del Premi Extraordinari Bernat i Baldoví de l'any anterior siga l'encarregat de fer els poemes d'elogi a les Falleres Majors en el Llibre Oficial Faller, editat per la Junta Central Fallera (depenent de la citada Regidoria).

Se crea, a tal efecte, un nou concurs per decisions polítiques, en el que els poetes estan obligats a fer els poemes en la normativa de la AVL (obligada només per a l'administració pública), discriminant als autors que en base a la llibertat d'expressió i creativa decidixquen usar les Normes de la RACV, com abans sí que tenien l'opció (en el concurs organitzat per Lo Rat Penat no s'obliga a l'us de ninguna normativa, encara que la majoria dels concursants participa usant la normativa autoctonista o Normes de la RACV).

Este concurs municipal no té ningun recorregut posterior, i les Falles tornen a votar per majoria que en el Llibre Oficial apareguen novament els poemes triats pel sistema tradicional.

Font: Artícul “*Fuset crea un concurso para evitar los poemas de Lo Rat Penat en el libro fallero*”¹¹⁵. Diari *Las Provincias*, edició del 26/10/2016.

---

114 <http://www.lasprovincias.es/fallas-valencia/201512/31/cultura-exigira-libretos-sigan-20151230235000-v.html> [Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l'[Apèndix Documental - Document 23](#))

115 <http://www.lasprovincias.es/valencia-ciudad/201610/26/fuset-crea-concurso-para-20161026175408.html> [Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l'[Apèndix Documental - Document 24](#))

IV.f.7 Retirada de premis ya concedits si no s'usa la normativa de la AVL per al valencià en Falles del Camp de Morvedre

En el VI Congrés faller s'adoptà la mida de que totes les falles que pertanyen l'àrea del Camp de Morvedre estiguen obligades a usar la normativa de la AVL per al valencià per a poder optar als premis econòmics en els distints certàmens. D'esta manera, les falles que usen les Normes de la RACV seran excloses d'eixos premis.

Se vol aixina “acabar en situacions en les que algunes Comissions han rebut premis pese a cometre errors ortogràfics”. Trobem de nou l'argument de les “faltes d'ortografia” quan saben perfectament que es tracta de la decisió conscient, per part de les associacions falleres i dels seus escriptors, d'usar una normativa que consideren més pròxima a la llengua valenciana viva, i com si un autor en el seu eixercici de creació lliterària no poguera decidir saltar-se la normativa ortogràfica conscientment.

Font: Artícul “*La falla que no use las normas de la AVL perderá los premios ganados*”¹¹⁶. Diari *Levante-EMV*, edició del 09/11/2016.

IV.f.8 El Síndic sugerix que es respecte als usuaris de les Normes de la RACV en els llibrets

A rant de la denúncia de l'associació cultural *Casal Bernat i Baldoví* al Síndic de Greuges per la discriminació que patixen les Comissions falleres que usen les Normes de la RACV, les quals no tenen dret, segons l'interpretació discriminatòria del nou govern autonòmic, a rebre ajudes econòmiques pel fet d'usar esta normativa, el Síndic es manifesta en contra d'eixa discriminació i sugerix als organismes pertinents (en este cas la Conselleria de Cultura i l'Ajuntament de València) que no penalisen en la concessió de subvencions a unes associacions i als seus escriptors en funció de la normativa lingüística usada per a la llengua valenciana¹¹⁷.

Font: Artícul “*El Síndic sugiere al Consistorio que respete el valenciano de los poetas en el Libro Fallero*”¹¹⁸. Diari *Las Provincias*, edició del 04/07/2017.

IV.f.9 Aumenta la discriminació al us de les Normes de la RACV en totes les Festes valencianes

El President de l'associació *Casal Bernat i Baldoví*, Òscar Rueda, denuncia la discriminació que patixen els valencians que usen les Normes de la RACV en les Festes valencianes.

---

116 <https://www.levante-emv.com/morvedre/2016/11/09/falla-use-normas-avl-perdera/1489853.html>
[Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 25**)

117 Pot vore's una referència ampliada ad este important posicionament del Defensor del Poble valencià en l'Anex IV.k.

118 <http://www.lasprovincias.es/fallas-valencia/sindic-sugiere-consistorio-20170704004826-ntvo.html>
[Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 26**)

La discriminació en el món de les Falles, les Festes de Alacant i Castelló continua en 2018 a pesar del posicionament del Síndic. En totes elles se continua exigint l'ús obligatori de la normativa de la AVL per a obtindre premis. En canvi, les associacions festeres que usen les Normes de la RACV en estes festes no tindran dret a optar ad eixos premis, a pesar de que en edicions anteriors només se demanava l'ús del valencià sense obligar a seguir ninguna normativa. Rueda critica que no se seguixca la sugerència del Síndic de Greuges, emesa un any abans, en que s'indica que s'ha de respectar el principi de llibertat d'expressió i que tot el món hauria de poder optar ad eixes ajudes econòmiques sense importar la normativa que s'use.

Font: Artícul “*Rueda critica que el Consell discrimine a las fallas en el concurso de librets*”¹¹⁹. Diari *Las Provincias*, edició del 30/01/2018.

IV.g) Discriminació en atres festes o events

La llengua vehicular en la gran majoria dels festejos en arraijada en la Comunitat Valenciana, és el valencià. No solament en les Falles han patit la discriminació els valencians que han usat la normativa de Les Normes del Puig, si no també en atres festes o events que se fan a lo llarg del territori valencià. Pel simple fet d'usar esta normativa, veuen com no poden obtar a subvencions econòmiques o no lis deixen organitzar un event.

IV.g.1 L'Arquebisbat prohibix dir missa en Normes d'El Puig

Prohibixen presentar un missal en Llengua Valenciana escrit en les normes autoctonistes de la RACV (Normes d'El Puig) en l'iglésia de Sant Esteve, per no estar escrit en la normativa de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL).

Font: Artícul “*El Arzobispado prohíbe a Lo Rat Penat presentar un misal en valenciano no oficial en una iglesia*”¹²⁰. Diari *Levante-EMV*, edició del 29/01/2008.

IV.g.2 Llibret de Festes d'Albuixech

Compromís exigix que dimitixca l'edil de Festes (PSPV) per permetre un escrit en valencià “prenormatiu”.

Font: Artícul “*Unas faltas de ortografía en el 'llibret' abren una crisis de gobierno en Albuixech*”¹²¹. Diari *Levante-EMV*, edició del 26/08/2014.

---

119 <http://www.lasprovincias.es/fallas-valencia/rueda-critica-consell-20180131235425-ntvo.html>
[Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l' [Apèndix Documental](#) - **Document 27**)

120 <https://www.levante-emv.com/portada/3798/arzobispado-prohibe-rat-presentar-misal-valenciano-oficial-iglesia/400266.html> [Recuperat el 05/08/2018]

121 <https://www.levante-emv.com/comarcas/2014/08/26/faltas-ortografia-llibret-abren-tesis/1154171.html> [Recuperat el 05/08/2018]

IV.g.3 Llibret de Festes de Roca-Cúiper

Riera, alcalde de Meliana, se nega a col·laborar en el llibret de festes alegant que el valencià usat pels festers “no és l'oficial”.

Font: Artículo “*Riera rechaza escribir en el libro de fiestas por usar éste las normas del Puig*”¹²². Diari *Levante-EMV*, edició del 23/07/2015.

IV.g.4 Retirada de subvencions impacta a la festa de les Creus de Maig

La retirada de subvencions a Lo Rat Penat per utilitzar una normativa lingüística distinta a l'oficial ha deixat sense diners ad esta associació per a poder realitzar atres activitats de gran arraïlada en la societat valenciana, com és el cas de les Creus de Maig.

Font: Artículo “*Las cruces de mayo sin premio por los recortes a Lo Rat Penat*”¹²³. Diari *Las Provincias*, edició del 07/04/2017.

IV.g.5 Pressions en les subvencions de les representacions dels milacres de Sant Vicent

La Conselleria de Cultura anuncia no donarà subvenció a cap altar vicentí que utilise les normes de la Real Acadèmia de Cultura Valenciana (Normes d'El Puig, autoctonistes), deixant fòra de les ajudes públiques a gran part dels altars.

Font: Artículo “*Els ‘milacres’ de Sant Vicent ja son ‘miracles’*”¹²⁴. Digital *ActualitatValenciana.com*, dia 11/12/2017.

IV.g.6 Denegació de la presència de Lo Rat Penat en ExpoJove

Segona ocasió en que la Regidoria de Cultura Festiva ha deixat sense espai a Lo Rat Penat en la fira d'oci juvenil ExpoJove, sense cap explicació a dita entitat. L'entitat creu vore motius ideològics i utilitzar una normativa lingüística diferent a la de la AVL.

Font: Artículo “*El Ayuntamiento deja sin espacio a Lo Rat Penat por segundo año en Expojove*”¹²⁵. Diari *Las Provincias*, edició del 04/01/2018.

---

122 <https://www.woowhee.com/somvalencians/som-valencians-lamenta-que-el-totalitarismo-del-alcalde-de-meliana-y-que-no-apoye-la-lengua-valenciana/> [Recuperat el 05/08/2018]

123 <https://www.lasprovincias.es/valencia-ciudad/201704/07/cruces-mayo-premio-recortes-20170407005218-v.html> [Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l' [Apèndix Documental](#) - **Document 28**)

124 <http://actualitatvalenciana.com/milacres-miracles-sant-vicent/> [Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l' [Apèndix Documental](#) - **Document 29**)

125 <http://www.lasprovincias.es/valencia-ciudad/ayuntamiento-deja-espacio-20180104001944-ntvo.html> [Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l' [Apèndix Documental](#) - **Document 30**)

IV.g.7 Neguen la cessió del Teatre Principal a Lo Rat Penat per a la celebració dels Jocs Florals

La Diputació de València no cedix el Teatre Principal per a la celebració del **concurs lliterari en llengua valenciana més antic**, que excepte raons de força major es venia celebrant en eixe lloc durant els últims 140 anys. El motiu alegat és un canvi en el reglament que regula la cessió del teatre, que ara impediria la celebració d'entregues de premis. No obstant, com se pot vore en les notícies adjuntes ad este cas, no està del tot clar si la aplicació del nou criteri és correcte i ajustat a dret. De fet, des del entorn polític del govern de la Diputació se diu que Lo Rat Penat tindria dret a celebrar l'acte en el Teatre Principal.

Degut a la ideologia tant del responsable polític que va prendre originalment la decisió com la del seu partit sobre les normes de la RACV i Lo Rat Penat, se sospita que este canvi de reglament va ser realitzat en l'únic fi de que este acte no se celebrara allí, ya que és sabut que els participants en el certamen solen utilitzar les Normes de la RACV en les seues composicions.

Font: Artículo “*La Diputación da portazo a los Jocs Florals de Lo Rat Penat tras acogerlos durante 140 años*”¹²⁶. Diari *Las Provincias*, edició del 12/04/2018.

Font: Artículo “*Lo Rat Penat denunciará a Garijo por prevaricación al no dejarle el Principal*”¹²⁷. Diari *Las Provincias*, edició 06/01/2018.

IV.h) Casos de menyspreu públic cap als usuaris de les Normes de la RACV

Els valencians que usen la normativa de les Normes de la RACV (popularment conegudes com “d'El Puig”) per a expressar-se en el seu dia a dia, moltes vegades veuen com són discriminats per qüestions llingüístiques i pel model per al valencià usat. Un gran percentage d'estes discriminacions venen de persones pròximes a l'anexionisme llingüístic. Pensen que la seua normativa és la correcta i única i menyspreen als valencians que no seguixen les seues tesis.

També, etiqueten ad estes persones com gent de ultradreta i “feixistes” i analfabets. Això està molt llunt de la realitat. El moviment valencianiste autoctoniste és un moviment social transversal, moderat, que inclou a persones molt qualificades, de tots els signes polítics i de totes les orientacions sexuals. Encara que eixa part de la població valenciana anexionista pensa de manera supremacista i totalitarista, nosatres reclamem una igualtat de condicions per als valencians que no pensen com ells i que volem tindre el dret d'expressar-nos com vullgam i en les mateixes possibilitats que els demás, sense cap tipo de discriminació per raons llingüístiques.

---

126 <https://www.lasprovincias.es/politica/diputacion-portazo-jocs-20180412004306-nt.html> [Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 31**)

127 <https://www.lasprovincias.es/politica/penat-denunciara-garijo-20180106132505-nt.html> [Recuperat el 05/08/2018]

IV.h.1 Un exemple. Pintades en el bar Chiqueta Meua

La fotografia mostra un restaurant que rotula en valencià seguint les Normes de la RACV, i que patix actes vandàlics. La pintada pretén modificar el ròtul de l'establiment per a que estiga escrit en la normativa de la AVL.

Paradòxicament, les pintades es varen realitzar durant la manifestació per l'igualtat de gènere del 8 de març de 2018.

Lloc: València Ciutat

Data: 08/03/2018

Image 3. Pintades en la rotulació d'un restaurant

IV.h.2 El Diputat de Cultura Xavier Rius desprecia públicament en Facebook als valencians que usen les Normes de la RACV

Xavier Rius, membre de la formació política “Compromís” que en esta legislatura és responsable de Cultura en la Diputació Provincial de València, i u dels encarregats de aplicar la decisió de no donar subvenció a la entitat centenària Lo Rat Penat per no usar la normativa de la AVL¹²⁸, se manifestà en les rets socials respecte a la resolució del Síndic de Greuges que suggeria a la Conselleria de Cultura i a l'Ajuntament de València que no discriminaren a les associacions culturals i als autors lliteraris per la normativa del valencià usada.

128 <https://www.diarilaveu.com/noticia/75381/rat-penat-rius-diputacio> [Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - Document 32)

Al final del seu comunicat descalifica als usuaris de les Normes de la RACV dient que “això no és llibertat d'expressió sino escriure en faltes d'ortografia”, lo qual atribueix a “incapacitat, poca cultura i o carències educatives”.

El to del comentari nos pareix impropï d'un responsable de la cartera de Cultura en una administració pública que té que tractar a tots els valencians en igualtat i respecte. A una persona del seu nivell se li presupon, ademés el coneiximent de l'existència de la normativa autoctonista de la RACV. Pero en este cas, com en atres similars, pareix que hi ha una estratègia de marginació i difamació a la qual convé més menysprear als discrepants en qui està en el poder que actuar en respecte per les idees dels demés.

Lloc: Mur públic de Facebook de Xavier Rius¹²⁹

Data: 25/07/2018

IV.i) Retirada de subvencions en el nou Govern per a asfixiar econòmicament a entitats autoctonistes

En els governs valencians anteriors, entitats de totes les sensibilitats valencianes (tant anexionistes, particularistes com autoctonistes) rebien subvencions públiques, encara que en una quantitat molt distinta unes de les atres (més quantioses en el cas dels anexionistes). Al menys, encara que no de manera justa i suficient, sí que se donava ajuda econòmica a entitats autoctonistes com Lo Rat Penat o la RACV.

En el canvi de govern valencià de 2015, la situació ha canviat prou. Per una part, les subvencions a entitats anexionistes ha pujat clarament, rebent algunes d'elles més de 500.000 € any darrere any (vore notes 23 i 24). No obstant, les de les entitats autoctonistes s'han reduït molt notablement i no apleguen en estos moments a 40.000 € anuals en el millor dels casos. Esta reducció és tan gran que algunes activitats culturals (tinguen que vore o no en la defensa i promoció de la llengua valenciana) s'han vist greument afectades i està en risc la continuïtat de moltes d'elles en el futur més pròxim de continuar en esta estratègia de persecució i negació d'ajudes públiques a les entitats de perfil autoctoniste.

És important també destacar que, adicionalment, des del Govern de Catalunya, any darrere any se destinen ingents quantitats de diners per a subvencionar a entitats valencianes de perfil anexioniste. Existix ara també reciprocitat valenciana, puix des del nou Govern valencià se destinen tots els anys una quantitat de diners molt gran que van destinades a entitats en sèu en Catalunya, que expansionen les seues accions en la Comunitat Valenciana.

En conclusió, en els últims anys les entitats autoctonistes han vist cóm estan en perill la continuació de les seues activitats culturals per la baixada o retirada total de subvencions públiques que han patit, mentres les entitats anexionistes han vist cóm les

---

¹²⁹ https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=10212513080093521&id=1578390858 [Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 33**)

seues subvencions públiques han pujat en una gran quantitat desmesurada, no solament pel govern valencià, sino també per les enormes subvencions del Govern català.

IV.i.1 Retall de la subvenció de Lo Rat Penat a la mitat

El nou govern retalla a la mitat la subvenció de Lo Rat Penat.

Font: Artículo “*El tripartito quita la mitad de las ayudas a Lo Rat Penat y el Cabildo y refuerza la Semana Santa*”¹³⁰. Diari *Levante-EMV*, edició del 08/04/2016.

IV.i.2 Pressions en la subvenció que dona la Diputació Provincial de València a la RACV

La Diputació de València amenaça a la RACV (entitat de referència normativa del autoctonisme llingüístic) en retirar-li una subvenció de 33.000 euros si no usa les normes de la AVL.

Font: Artículo “*La Diputación da 33.000 euros a la RACV pero se los quitará si ignora la norma de la AVL*”¹³¹. Diari *Levante-EMV*, edició del 03/08/2016.

IV.i.3 Asfíxia econòmica a l'entitat centenària Real Acadèmia de Cultura Valenciana

La Real Acadèmia de Cultura Valenciana, entitat que va crear la normativa autoctonista de referència (popularment Normes d'El Puig), en us oficial durant un temps en els anys 80 del segle passat, es veu obligada a reduir la seua plantilla a la mitat per la falta de subvencions despuix del canvi de govern.

Estes accions se poden interpretar com a part d'una estratègia d'ofegament i persecució de les entitats autoctonistes, en la finalitat de fer-les desaparèixer o prendre el control sobre les mateixes. En el cas de la RACV, com a ent normatiu de referència per les entitats cíviqes i culturals autoctonistes, la pretensió és clara: que la RACV renuncie a la seua condició d'ent normatiu de codificació de la llengua valenciana.

Font: Artículo “*La asfixia económica aboca a la RACV a hacer despidos y lanzar un SOS a sus socios*”¹³². Diari *Levante-EMV*, edició del 07/02/2017.

IV.i.4 La Diputació bloqueja una subvenció a Lo Rat Penat

Lo Rat Penat llamentia el bloqueig de la subvenció per part de la Diputació de València, explicant que els genera inquietut i inseguritat, deixant-los aixina, sense possibilitat de

---

130 <https://www.levante-emv.com/valencia/2016/04/08/tripartito-quita-mitad-ayudas-rat/1401257.html> [Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l' [Apèndix Documental](#) - **Document 34**)

131 <https://www.levante-emv.com/comunitat-valenciana/2016/08/03/diputacion-da-33000-euros-racv/1451964.html> [Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l' [Apèndix Documental](#) - **Document 35**)

132 <https://www.levante-emv.com/comunitat-valenciana/2017/02/07/asfixia-economica-aboca-racv-despidos/1525518.html> [Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l' [Apèndix Documental](#) - **Document 36**)

planificar la seua activitat per no poder tancar un presupost. Sospiten que és un intent de perjudicar a l'històrica entitat i provocar la seua desaparició per l'abandonament i l'incertesa sobre el seu futur financer.

L'article destaca que altres entitats com Acció Cultural del País Valencià (ACPV) sí reben subvencions, a pesar de que no respecten les recomanacions llingüístiques de la AVL, ni tan sols el nom oficial de "valencià" aplicat a la llengua.

Font: Article "La Diputación de Valencia mantiene bloqueada la ayuda a Lo Rat Penat pero sí paga a Acció Cultural"¹³³. Diari *Las Provincias*, edició del 30/06/2017.

IV.i.5 Retirada d'una subvenció ya concedida a Lo Rat Penat

El responsable de Cultura de la Diputació de València, Xavier Rius, deixa a la centenària entitat *Lo Rat Penat* sense una subvenció ya concedida, argumentant que s'han creat unes noves bases per a la concessió d'ajudes per les quals és obligatori usar la normativa de la AVL per a beneficiar-se d'eixes ajudes.

La decisió es basà en l'informe d'un tècnic llingüístic que arribava a la conclusió de que *Lo Rat Penat* era una entitat manifestament contrària a l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL) i a les seues normes, només per alguns articles crítics publicats en la pàgina web de l'associació.

Font: Article "La Diputación de Valencia niega una subvención a Lo Rat Penat pot no usar las normas de la AVL"¹³⁴. *ElDiario.es*, edició del 21/07/2017.

Font: Document oficial de la denegació de la subvenció a *Lo Rat Penat*¹³⁵.

Font: Informe tècnic en que es basà la denegació de la subvenció, que inclou alguns articles en la web de *Lo Rat Penat* com a evidència de la seua insubordinació cap a la AVL¹³⁶.

---

133 <http://www.lasprovincias.es/politica/diputacion-mantiene-bloqueada-20170630172410-nt.html>

[Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 37**)

134 https://www.eldiario.es/cv/valencia/Diputacion-Valencia-Rat-Penat-AVL_0_667384001.html

[Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 38**)

135 Se pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 39**.

136 Se pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 40**.

IV.i.6 La Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Deport nega subvencions a entitats autoctonistes per al 2017 únicament per no complir el criteri de la normativa usada

Les tres entitats autoctonistes que s'havien inscrit per a optar a les subvencions que dona la Conselleria per al any 2017 per al foment del valencià no tenen accés ad eixes ajudes. La resolució de la Conselleria rebuja la concessió d'ajudes a l'Associació d'Escriptors en Llengua Valenciana, Lo Rat Penat i l'associació Foment de les Lletres Valencianes. L'única raó es que cap de les tres complixen la base 4.10, que especifica que les entitats tenen que usar obligatòriament la normativa de la AVL per a poder optar ad elles, a pesar de que només és obligatòria per a les administracions públiques segons l'Estatut d'Autonomia.

D'esta manera, encara que les ajudes siguen per a fomentar el valencià, estes tres associacions que utilisen en la llengua valenciana en totes les seues activitats, promouen l'edició de llibres en valencià i que inclús només tenen versió en valencià en les seues respectives pàgines web, no tindran dret ad elles per raons purament ideològiques de l'actual govern autonòmic, de tendència marcadament anexionista.

Paradòxicament, una associació cultural menys coneguda, *Casal Bernat i Baldoví*, rebé una subvenció en la convocatòria de 2017 pero no en els següents anys, mostrant l'arbitrarietat i la naturalea ideològica de les decisions de la Conselleria de Cultura.

Font: Document oficial dels criteris¹³⁷ en la convocatòria d'ajudes per a la promoció del valencià per a 2017, concedides per la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Deport.

Font: Document oficial de la resolució¹³⁸ de la convocatòria d'ajudes a la promoció del valencià per a 2017, concedides per la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Deport, que exclou a les entitats culturals mencionades.

IV.i.7 La Diputació nega ajudes econòmiques a Lo Rat Penat per la normativa que usa

Lo Rat Penat se veu fòra de les subvencions econòmiques de la Diputació Provincial de València per utilisar les normes autoctonistes (Normes de la RACV) per al valencià, mentres que les entitats que utilisen la normativa de la AVL (inclús aquelles que no seguixen les recomanacions de l'entitat normativa oficial sino que usen directament l'estàndart català) reben quantioses ajudes.

Font: Artícul "*La diputación deja fuera de las ayudas otro año a Lo Rat Penat por su valenciano*"¹³⁹. Diari *Levante-EMV*, edició del 05/01/2018.

137 https://www.dogv.gva.es/datos/2016/10/20/pdf/2016_8252.pdf [Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 41**)

138 https://www.dogv.gva.es/datos/2017/01/05/pdf/2016_10339.pdf [Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 42**)

139 <https://www.levante-emv.com/comunitat-valenciana/2018/01/06/diputacion-deja-fuera-ayudas-ano/1662832.html> [Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 43**)

IV.i.8 Lo Rat Penat denuncia a la Diputació per retirar una ajuda de 112.000 euros ya concedida

Lo Rat Penat denuncia a la Diputació de València per retirar una ajuda de 112.000 euros prèviament concedida (a la que es fa referència en l'apartat IV.i.5).

Font: Artículo “Lo Rat Penat denuncia a la Diputación por retirarle una ayuda de 112.000 euros”¹⁴⁰. Diari *Las Provincias*, edició del 07/10/2018.

IV.j) Discriminació institucional del govern valencià a Lo Rat Penat

Des de l'últim canvi en el govern valencià, en 2015, la centenària associació Lo Rat Penat a intentat sense èxit reunir-se en el President de la Generalitat. En canvi, associacions anexionistes com *Acció Cultural del País Valencià* (ACPV) està tenint un tracte preferent, no només en l'aspecte econòmic sino també en quant a relacions institucionals.

Font: Artículo “Puig recibe a Acció Cultural pero aún no ha encontrado tiempo para Lo Rat Penat”¹⁴¹. *EsDiario.com*, edició del 05/09/2018.

IV.k) Resolució del Síndic de Greuges sobre la discriminació a associacions falleres per l'us de la normativa autoctonista (Normes d'El Puig)

El Síndic de Greuges és el nom del Defensor del Poble de la Comunitat Valenciana. Esta institució va demanar expressament que no es discriminara ni en les subvencions ni en les publicacions festives als escriptors que utilisaren les Normes de la RACV.

IV.k.1 Resolució de la queixa presentada per l'associació cultural Casal Bernat i Baldoví sobre la discriminació als valencians per l'us de la normativa de la RACV (popularment Normes d'El Puig)

L'associació cultural Casal Bernat i Baldoví presentà una queixa al Síndic de Greuges per a que estudiara la possible discriminació llingüística cap als valencians que usen la normativa de la RACV en les festes valencianes, puix des de fa pocs anys ya no tenen els mateixos drets i oportunitats que les persones que usen la normativa de la AVL. Concretament, se fa referència al cas de la negativa a publicar en el Llibre Oficial Faller qualsevol obra lliterària per estar escrita en normativa de la RACV.

---

140 <https://www.lasprovincias.es/politica/penat-denuncia-diputacion-20181007000238-ntvo.html> [Recuperat el 07/10/2018] (també es pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 47**)

141 <https://www.esdiario.com/688992716/Puig-recibe-a-Accio-Cultural-pero-aun-no-ha-encontrado-tiempo-para-Lo-Rat-Penat.html> [Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 44**)

Se menciona també la possible discriminació que pot ocórrer en les atres festes valencianes, puix el nou govern autonòmic ha canviat les bases de les ajudes públiques i ara obliga a que les obres lliteràries estiguen escrites en normativa de la AVL per a poder optar a premis i subvencions econòmiques, cosa que l'associació entén que és contrari a la llibertat d'expressió i de creació lliterària que protegix la Constitució Espanyola i constituïxen drets fonamentals.

El Casal Bernat i Baldoví considera que a partir de 2015 s'ha escomençat a fer una interpretació rigorista i interessada de la Llei de creació de la AVL de l'any 1998 (vore l'Anex III.e) en interpretar que otorgar una ajuda o subvenció a una entitat privada és motiu per a considerar-la “en finançació pública” i per tant subjecta a l'obligació de usar la normativa de la AVL per al valencià.

En la resolució de la queixa, el Síndic de Greuges suggerix a la AVL que coopere per a solucionar el conflicte llingüístic entorn al valencià, i que demana tant al Govern Autonòmic com a l'Ajuntament de València que se mantinga la tolerància i la pluralitat que sempre s'han donat en les principals festes valencianes, com a àmbit d'expressió preferent en llengua valenciana. Se suggerix que la Junta Central Fallera respecte la normativa que cadascú vullga usar per a expressar-se i que d'esta manera, se respecte la llibertat d'expressió i la creació lliterària.

Per últim, se remarca que qualsevol associació cultural (en este cas festiva), independentment de la sensibilitat llingüística i la normativa amprada, hauria de poder optar a ajudes econòmiques destinades a la promoció de l'ús del valencià en l'àmbit faller.

Font: Resolució oficial de la queixa “Discriminació als valencians per l'ús de les normes de la RACV”.¹⁴²

IV.k.2 Com a resposta, el Conseller Marzà invita al president de les Corts, Enric Morera, a actuar contra el Síndic per la seua resolució en el cas de la normativa usada en els llibrets de falles

Despuix de la resolució del Síndic de Greuges en referència a la queixa que presentà el Casal Bernat i Baldoví sobre la discriminació als valencians que usen la normativa de la RACV, membres de l'actual Govern autonòmic del sector anexionista de la AVL estan molests. No senta be que el Defensor del Poble valencià faça una crida a la tolerància i la pluralitat, i consideren que s'està incitant a la gent a que “es salte la llei” (que supostament obligaria a particulars i entitats privades a seguir la normativa de la AVL, segons l'interpretació interessada, restrictiva i contrària als drets dels valenciaparlants que sostenen estos responsables polítics).

Algunes persones, entre elles el Conseller de Cultura, reclamen que ss'estudie si se pot mamprendre accions contra el Síndic, José Cholbi, per la seua resolució a favor de la tolerància i la pluralitat, i de la no discriminació en raó de la normativa valenciana

---

¹⁴² <http://www.elsindic.com/Resoluciones/10866319.pdf> [Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 45**)

utilsiada. Finalment, des del parlament valencià se li recorda ad estos responsables polítics de tendència anexionista que el Síndic de Greuges es un orgue estatutari autònom, i que no es pot sancionar a José Cholbi.

Font: Artícul “*Marzà invita a Morera a actuar contra el Síndic por no apoyar el valenciano de la AVL*”¹⁴³. Diari *Levante-EMV*, edició del 20/07/2017.

---

¹⁴³ <https://www.levante-emv.com/comunitat-valenciana/2017/07/20/marza-invita-morera-actuar-sindic/1595528.html> [Recuperat el 05/08/2018] (també es pot trobar en l'[Apèndix Documental](#) - **Document 46**)

Anex V - Apèndix documental (enllaç extern)

Tots els documents referenciats a lo llarg de l'informe s'han arreplegat en un Apèndix Documental Apèndix Documental que es pot consultar en esta direcció:

http://bit.ly/2018_ECRML_LRP-RACV_DocAppendix

